

vii 2
SCHWIMMER MIHÁLY

**TŰZIFAKERESKEDÉS
MAGYARORSZÁGON**

1928—1938

Magyar Könyvtár

Budapest, 1939

SCHWIMMER MIHÁLY

TŰZIFAKERESKEDÉS MAGYARORSZÁGON

OEE Könyvtár
Áll.Ell. 2021

1928—1938

Országos Erdészeti Egyesület
Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár

Leftári szám:

1269/2021

Csoport szám:

T

aktári jelzet

S. VII. VI.

4
"Zárta köntövel"
Jensen

Budapest, 1939

Felelős kiadó:

SCHWIMMER MIHÁLY

Budapest, I., Ráth György-u. 21. Telefon: 156—536.

Váradi Béla „Forum” nyomdája, Budapest. Telefon: 120—566.

1928—1938. Tíz év. Mindenképpen nagy idő. Egy emberéletnek is jelentős része, de az adott helyzetben alkalmas arra, hogy egy kereskedelmi és termelési ágazatot strukturálisan megváltoztasson. E tíz év leforgása alatt a tűzifaszakmában is annyi és olyan jelentőség-
teljes esemény-sorozat történt, hogy azoknak időrendben való meg-
rögzítése nemcsak kereskedelmi, de általános szempontból is helyes-
nek látszik. Bár a termelés és értékesítés pontos statisztikai adatai
nagyrészt hiányzanak és kizáróan az import számadatai állanak
rendelkezésre, mégis megkísérlem e tíz év tűzifaszakmai esemé-
nyeit rekonstruálni. Egyrészt saját tapasztalatokra, másrészt a hi-
vatalos és szakmai érdekképviselők és szaksajtó írásos dokumen-
tumaira támaszkodva. Természetesen felhasználtam e munka teljes-
sége érdekében mindazokat az adatokat is, amelyeket a különböző
árelemző és ármegállapító eljárások során magánszakértők állítot-
tak össze — amennyiben azok hozzáférhetőek voltak.

1851

/1866/

A tűzifa-szakma elmúlt tíz évét legjellemzőbben a szabad tűzifa kereskedelemtől a felszabadított tűzifaforgalomig való időszaknak nevezhetjük. 1928-ban még nem korlátozta szabad tevékenységében a kereskedelmet semmi és 1938-ban, a legkülönbözőbb irányítási kísérletek után, ismét eljutottunk a tűzifa-forgalom szabadságáig. Ez ugyan még most is csak a belföldi fánál érvényesül teljesen, de az importnál sincsenek már olyan szigorú megkötöttségek, mint 1937 júliusáig voltak.

Már 1927-ben évek óta tartó válságról panaszkodott a tűzifa-kereskedelem. Ebben az évben a budapesti kereskedelmi és iparkamara évi jelentése szerint „változás annyiban állott be, hogy míg eddig a válság káros kihatásainak csak a tűzifakereskedelem volt az áldozata, mert a termelők nagyobb gazdasági erejüknél fogva azokat maguktól többé-kevésbé eltudták háritani, addig 1927-ben már ők sem tudták magukat a krízis hatása alól kivonni. A válság tehát áttért a belföldi tűzifatermelésre, sőt az ország határain kívül fekvő termelő-vállalatok is megszenvetdék azt.” Tűzifaimportunk egyébként 1927-ben 152.840 tíz tonnás vagon volt, az 1926. év 167.149 vagonjával szemben.

1928-ban kezd emelkedni a hazai tűzifa-termelés. Még pedig tekintet nélkül a behozatal emelkedésére. Külföldről ugyanis 16,403 vagonnal több tűzifát hoztunk be ebben az évben, mint az előző 1927-ben. A kereskedelmi kormány intézkedésére a közszállításoknál már előnybe kellett részesíteni a belföldi termelésű tűzifát a külföldivel szemben. A kereskedelem féktelen versenyről panaszkodik és némelyek szerint a tűzifaüzlet, mint egyedüli foglalkozási ág már veszteséggel jár.

Ebben az évben — mint ismeretes — szokatlanul kemény tél volt. A külföldi szénbányákból sokszor hetekig sem érkezett számottevő szénmennyiség. Valóságos szénínség volt, de tűzifahiányról még beszélni sem lehetett. A szén ára — a rendkívüli költségek miatt — q-kint pengőekkel emelkedett, de a tűzifa detailára megmaradt azon a nívón amin egész évben volt. A hazai erdőbirtokosok, talán éppen e miatt, kezdtek komolyan panaszkodni. Ők az árak emelkedését várták a forgalom emelkedésétől, ez azonban nem következett be. Sőt a következő évben még alacsonyabb árakkal kellett megelégedniük, mert az import tovább emelkedett, a verseny még

nagyobb volt és a külföldi fa nem csak árban, de minőségben is verte a belföldi termelést.

1929-ben indult meg a hazai erdőbirtokosoknak az a céltudatos és rendkívül szívós küzdelme, ami — természetesen sok más körülmény segítségével — azzal az eredménnyel járt, hogy az 1929. évi közel 170.000 vagonos tűzifaimportot alig négy év alatt 14.071 tíz tonnás vagonra szorította vissza. Az importnak ez a mélypontja az 1929. évi kulminációs ponttal szemben, 1933-ban következett be. Addig azonban még sok minden történt a tűzifa-piacon.

Az erdőbirtokosság érdekképviselője, amely ebben az évben egyébként is nagy átszervezésen ment át, a többi közt célul tűzte ki a hazai tűzifának az eddiginél sokkal nagyobb arányú bevezetését az országban. Ezirányú munkáját a belföldi tűzifa vasúti szállítási-díjainak rendeztetésével kezdte meg. Kimutatta az egyesület, hogy a túlnyomó részben helyiérdekű vasúton feladott magyar tűzifa a külföldi fával szemben jelentős hátrányban van. Az importált fa ugyanis majdnem 100%-ig fővonalon juthat az országba; tehát a fogyasztóhelyekre olcsó, közvetlen díjtétellel jut el. Amíg a bel- és külföldi tűzifa 150 km. államvasúti vagy más fővonalon 10.000 kg-kint 15 tonnás kocsiiban egyformán 62 pengős díjszabás mellett érkezett rendeltetési helyére, addig 50 km. államvasúti, 50 km. egyik, 50 km. másik helyiérdekű vasúton ez 83.— pengőbe került. Vagyis a belföldi tűzifa ugyanolyan távolságra, de tört-tarifa mellett 21.— pengővel drágábban volt szállítható, mint a fővonalon szállított külföldi fa.

Az Erdészeti Lapok 1929. IV. száma ezzel a kérdéssel kapcsolatban a következőket írta: „Ha az előbb említett tényezőkhöz még a tarifák módosítását is hozzávesszük, bizton állíthatjuk, hogy a behozatalt rövidesen és jelentősen csökkenthetjük, végeredményében faimportunkat néhány évtized alatt 60—80 százalékkal redukálhatjuk.”

Aminek elérésére az Erdészeti Lapok 1929 áprilisában néhány évtizedet szánt, az, mint tudjuk, néhány év alatt bekövetkezett. Bár a kereskedelemügyi miniszter a földművelésügyi minisztériumon keresztül hozzájuttatott tarifamódosításra vonatkozó kéréseket többször is elutasította, a hazai erdőbirtokosoknak ezirányú kívánságát másfél év múlva, 1930. novemberében mégis teljesítették. Sőt nemcsak a törtfuvarról illetően, hanem a tarifák módosítására nézve is. Még pedig úgy, hogy a tört-tarifák megszűntek és e mellett a belföldi tűzifa fuvardíját 20%-kal csökkentették, a külföldiét pedig 26%-kal emelték.

A tüzfaszakma helyzete ezzel szemben az 1929—30-as fűtési idényben is rosszabbodott. Ez a tél az előzővel szemben rendkívül enyhe volt. A gazdasági helyzet állandóan rosszabbodott. A közönség vásárlóképessége csökkent. A kereslet erősen alatta maradt a kínálatnak és mindezeket az eseményeket figyelmen kívül hagyva, tovább fokozták a belföldi fatermelést. Pedig míg 1929 tavaszára elfogytak mind az erdei-, mind pedig a kereskedők raktári készletei, addig 1930 elején jelentős belföldi tüzifakészlet — mintegy 40.000 vagon — maradt eladatlanul, de igen sok külföldi tűzifa is ott maradt a kereskedők telepein.

1930 április 25-én tartotta meg a Máv. szokásos tüzifaverseny-tárgyalását. Ez ezuttal azért említésre méltó esemény, mert a 12.334 vagonos szükséglettel szemben 78.000 vagon ajánlottak fel ez évben a Máv-nak, tehát szinte hétszeresen multa felül ez a kínálat a kiírt mennyiséget. Ezt megelőzően, 1929-ben az ugyancsak 12.000 vagonos szükségletre mindössze 17.000 vagon ajánlottak fel a pályázat résztvevői. A 78.000 vagonból 46.000 külföldi, 32.000 vagon pedig belföldi származású fa volt.

Ebben az évben történt, hogy a költségvetés főrendiházi tárgyalásán keményen megtámadta gróf Hadik János a földművelésügyi minisztert, amiért a debreceni és szegedi Máv.-üzletvezetőségek tűzifa beszerzésénél 3.000 vagon külföldi fa behozatalához járult hozzá. Mayer János földművelésügyi miniszter azonnal válaszolt; bebizonyította, hogy a kérdést másként nem lehetett megoldani és a többi közt ezeket mondotta: „Én nem tudom, hogy önagyméltóságának miért ez a 3.000 vagon fáj, mert nekem az a 277.000 vagon fáj, amit ezenfelül vagyunk kénytelenek behozni, nem ez a 3.000 vagon. De akárhogy fáj, ezen sem én, sem önagyméltósága változtatni nem tudunk, mert elvégre 12.000.000 katasztrális hold erdőből elveszett 10.000.000, maradt 2.000.000 katasztrális hold erdőnk és éppen ezért 277.000 vagon fát kell évente behoznunk. Hiába akarjuk, hiába okoskodunk, ezen nem tudunk változtatni.”

A főrendiházi tüzifavita egy részét csak azért iktattuk ide, hogy érzékeltesük a magyar erdőbirtokosság 1929-ben megindult szívós harcának kemény folytatását, amelyet még a főrendiházban is vívott, még hozzá olyan csekély jelentőségű ügyben, mint amelyet 3.000 vagon tűzifa importja akkor jelentett. De meg is volt az eredménye. Mert még 1930. december 27-én sikerült elérniök, hogy minden métermázsa behozott külföldi fa után 58 fillér (50 aranyfillér) vám fizetését rendelte el a kormány. Ezt az 50 aranyfilléres vámot 1931. szeptember 1-én Romániára nézve mérsékeltek 35 és

1931. decemberében a cseh megállapodás idején leszállították 25 aranyfillérre.

Szó szerint idézzük azt a rendeletet, amellyel gróf Bethlen István akkori miniszterelnök életbeléptette a külföldi tűzifa vámját:

„A m. kir. minisztériumnak 1930. évi 7850 M. E. sz. rendelete a vámtarifáról szóló 1924. évi XXI. t. c. 2. §-a alapján tett egyes intézkedésekről,

1. §. A vámtarifáról szóló 1924. évi XXI. t. c. 2. §-ának első pontjában nyert felhatalmazás alapján a m. kir. minisztérium elrendeli, hogy az előbb említett törvény mellékletét képező vámtarifa alábbi tételeit a következő módosításokkal kell alkalmazni:

193 t. sz. Tűzifa, hasáb-, dorong-, és rözsefa aprítva, fűrészelve és kötegelve is; fa- és fűrész hulladék; üres fenyőtoboz 100 kg.-ként 0.50.

2. §. A vámtarifáról szóló 1924. évi XXI. t. c. 2. szakaszának utolsó bekezdésében foglalt és az 1927. évi XV. t. c. által meghosszabbított felhatalmazás alapján a m. kir. minisztérium elrendeli, hogy az előbb említett törvény mellékletét képező vámtarifa 193. számának szövegéből a következő szavakat: „fűrészpor; fűrészporbrikett; karácsonyfa” törölni kell.

3. §. Ez a rendelet 1931. évi január hó 1-én lép életbe. Budapest, 1930. évi december hó 24-én.”

Tehát nem is egészen két év alatt a magyar erdőbirtokosság annyi kedvezményt kapott tűzifájának elhelyezése érdekében, amennyit alig mert remélni is. És az értékesítés még mindig nehezen ment. Sok volt a magyar cser- és tölgyfa.

1931-ben a belföldi tűzifa gazdaságos felhasználásáról törvénytervezet készült. Ez év márciusában a kereskedelemügyi minisztériumban ez ügyben szakértekezlet is volt, amelyen arra kérték a kereskedőket, hogy törvényes intézkedés nélkül vállalják a belföldi cser- és tölgy tűzifa forgalombahozását. A budapesti gépfavágók ezzel szemben a tűzifa-keverésnek törvénnyel való elrendelését kérték, amit a többi érdekeltek elvetettek. Az Országos Erdészeti Egyesület képviselője azt nehézményezte, hogy bár a magyar fatermelők nem használták ki a fuvar- és vámkedvezmény által nekik juttatott előnyös helyzetet, a kereskedők mégsem vásárolnak nagyobb tételekben magyar fát. A magyar nagykereskedők szerint, ha a külföldi fa ára lemegy, a belföldi sem maradhat a régi nívón. Az árakat pedig — mint mondták — nem lehet törvényes intézkedésekkel szabályozni.

Ha most, nyolc év távlatából visszaemlékezünk ezekre a tárgyalásokra, megállapíthatjuk, hogy már ezekben a témákban benne volt az erdőbirtokosságnak az a határozott akarata, ami később létrehozta a Faforgalmi Részvénytársaságot és mindazt, ami ezzel együttjárt hároméven keresztül.

A magyar kereskedőknek a külföldi fához való ragaszkodása nemcsak kényelmi szempontból történt. Ennek elsősorban pénzügyi okai voltak. A belföldi fát készpénzzel kellett kifizetni azonnal, sőt igen nagy előlegeket is kellett adni a birtokosoknak és ez nem mindig volt 100%-ig biztosítható. Ezzel szemben a külföldi fatermelők készséggel nyújtottak 30—60 napos hitelt is.

De a belföldi faüzlettel egyébként is baj volt. A termeléstől a lebonyolításig közel egy, sőt sok esetben másfél év telik el. Ennyi idő alatt a külföldi fa ára némelykor háromszor is változott és ugyanannyiszor csökkenthette a belföldi tűzifa eladási árát. A kalkuláció tehát soha sem volt biztos a termelő-nagykereskedelemben. A veszteség lehetőségét rendkívül nehéz volt kizárni. Ez ellen csak egyféleképp lehetett úgy ahogy védekezni. A birtokostól minden évben való olcsóbb vásárlással. De hát ezt sem lehetett a végletekig csinálni. Hiszen már 1931-ben is alig jutott a vételárból valami a tőárra, illetve a birtokos részére. Igaz, hogy kereskedelmi haszon címén sem sok maradt, mert az eladási árakat viszont a kereskedők egymásközti versenye szorította le olyan alacsonyra, hogy a végén mindenki ráfizetett. A fogyasztók felé való verseny oka legfőképpen a kereskedők létszámának állandó emelkedése volt. Ebben az évben már négyszer annyi kiskereskedő és kétszer annyi gépfavágó és nagykereskedő volt az országban, mint a világháború előtt. A birtokosoknak tehát elsősorban a kereskedők árrombolásaival szemben kellett megvédelmezniük a magyar fa értékét.

Ezért a magyar erdőbirtokosság a vámvédelem és vasúti fuvardíjkedvezmény megszerzése után tűzifájának biztos piacot is akart szerezni. Ehez a céljához az Egyesült Fabehozatali részvénytársaság megalakításának támogatásával jutott el első alkalommal. Az Egyesült Fabehozatali r. t.

„a budapesti kir. törvényszék, mint cégbíróság adatai szerint (CXXXVI. kötet 186. lapján Cg. 33,025 sz.) 1931 szeptember 11-iki közgyűlésén alakult meg. Jelen voltak Br. B o t t l i k István földbirtokos, dr. F o r b á t h Frigyes ügyvéd, R o t h m a n n Dezső részvénytársasági igazgató, K á l l á y Ubul földbirtokos, dr. B a r t h a László részvénytársasági igazgató, R ó n a Miklós részvénytársasági igazgató, dr. K á r m á n Miklós részvénytársasági igazgató, dr. V o g r o n i c s

Dénes ügyvéd, Deák Mihály és Szabó Dezső kereskedő. A részvénytársaság alaptőkéje 500.000 pengő volt. (5000 részvény a 100 pengő). Igazgatósa Br. Bottlik István, dr. Forbáth Frigyes és Rothmann Dezsőből állt.

A részvénytársaság rendeltetése, tűzifának importálása vámkülföldről és ezzel összefüggő kereskedelmi ügyletek kötése. Közgyűlési határozattal, alapszabály módosítás kapcsán, a részvénytársaság üzletköre kiterjeszhető volt más szakmabeli üzletekre is.

A közgyűlésen Bottlik elnök ismertette a földművelésügyi minisztériumnak 72862/1931. számú leiratát, melyet a közgyűlés változtatásokkal, a következő szöveggel fogadott el, illetve tett magáévá:

1. A kereskedelemügyi miniszter és a csehszlovák hatóságok által kiadott behozatali engedélyek alapján behozott tűzifa, mely csak aprítatlanul kerülhet behozatalra, a részvénytársaság által sem a Dunántúlra, sem a Budapesttől Sátoraljaúj helyig húzódó vasúti vonaltól északra eső területre, sem ezen vasúti vonal mentén fekvő helységekre, a budapesti piacon pedig legfeljebb 80.000 tonna, hozható forgalomba.

2. A részvénytársaság a behozott famennyiséget kizáróan a behozatallal eddig is foglalkozó fakereskedő cégek útján hozhatja forgalomba, még pedig oly módon, hogy azok eddigi behozatali forgalmuk arányában látandók el tűzifával.

3. Azt az árat, amelyen a behozott tűzifa a kereskedelemnek átadható, az alábbiak szerint szervezendő bizottság állapítja meg.

4. A fenti 1—3 alatt felsorolt kötelezettségek betartása tekintetében egy bizottság ellenőrzésének kell a részvénytársaságnak magát alávetnie, amely bizottság a vezetésem alatt álló minisztérium és a kereskedelmi m. kir. minisztérium kiküldötteiből, az Országos Erdészeti Egyesület, a Magyar Fatermelők, Fakereskedők és Faiparosok Országos Egyesülete és a Budapesti Gőzfavágók Egyesülete egy-egy kiküldöttjéből fog megalakíttatni; ezeken kívül a bizottság számára egy elnök fog kijelölteni.

A bizottság tagjai vagy elnöke a részvénytársaság részéről semmiféle díjazásban, tiszteletdíjban, jelenléti díjban vagy hasonló anyagi szolgáltatásokban sem közvetlenül, sem közvetve nem részesíthetők.

A bizottság ügyrendjét és határozatai meghozatalának módját maga állapítja meg és a hozzá utalt kérdésekben végérvényesen dönt.

5. A 4. pont alatt említett ellenőrzésen kívül a bizottság rendelkezésének alá kell magát vetnie a részvénytársaságnak az importálandó tűzifamennyiség irányítása és elosztása tekintetében is. A fa rendeltetési helye és a kereskedők között való szétosztása tekintetében a részvénytársaságnak a bizottság előzetes hozzájárulását kell kikérnie.”

Az Egyesült Fabehozatali Részvénytársaság ellen, annak megalakulása és működésének megkezdése után súlyos sajtótámadások indultak meg. Az erdőbirtokosságnak azonban elsőrendű érdeke volt az ország legnagyobb részéből kizárni a külföldi fát és ezért mindenütt védelmébe vette az Egyesült Fabehozatalit. Az Országos Erdészeti Egyesület ügyvezetője, Biró Zoltán, például a Budapesti Szénkereskedőben a következő cikkben válaszolt az Egyesült Fabehozatali r. t. ellen elhangzott vádakra:

„Igen sok oldalról feszegették már azt van-e egyáltalán szükség erre a vállalkozásra és ha igen miért? Próbáljunk csak egy kicsit a mélyére nézni a dolognak. Arról van szó, hogy két szomszédos állam, Románia és Csehszlovákia részére nagyobb mennyiségű tűzifának kedvezményes vámtétel mellett való behozatalát biztosítják a szerződések.

Mindnyájan tudjuk, hogy a kedvezményes vám mellett behozható mennyiség az 1930. évi behozatalnak egy bizonyos százalékában van megállapítva, tehát ennél kevesebb. Azt is tudjuk, hogy a megállapodások megkötését enyhe tél, vámháború, kereslethiány, szóval olyan körülmények előzték meg, amelyek következtében mindkét államban jelentékeny termelt készletek halmozódtak fel. A kedvezményt mindkét ország a maga egész érdekeltségének akarta biztosítani és nem látszott kívánatosnak az, hogy akár a külföldi szállítók, akár a belföldi továbbeladók egy része a kedvezmény élvezetéhez ne juthasson azért, mert nálánál élelmesebb vagy tőkeerősebb vállalkozók rövid időn belül az egész mennyiséget igénybe vették.

A kedvezményezett fa bizonyos mértékű szétosztására van tehát szükség, és én azt hiszem, hogy ezt nálunk sem lehetne valamilyen állami ellenőrzés alatt álló szervezet nélkül megcsinálni. Hiszen a két szomszédos államnak is legelső dolga volt, hogy a termelőket megszervezte és ezekre bízta a kedvezményezett szállítások mennyiségi szétosztását.

A mi kormányzatunk sem tett mást, mint hogy lehetővé tette azt, hogy az állam ellenőrzése mellett lehetőleg mindenki hozzájusson az importfához, aki annak értékesítésével eddig is foglalkozott és arra rá is van szorulva. Nem lett volna teljes

és nem lett volna helyes a magyar kormány intézkedése, ha nem gondoskodott volna arról, hogy a külföldi behozatal a magyar tüzifa elhelyezését ne gátolja. Én azt hiszem mindnyájan azon a véleményen vagyunk, hogy azokon a piacokon, amelyeket bőségesen el tudunk látni magyar fával, nincs helye a külföldi fának.”

A kormány 1931-ben váratlanul elrendelte a bankzárlatot, később következtek a behozatali és devizakorlátozások, október 1-én kinevezték a szénellátási miniszteri biztost. Ezekből az eseményekből meg lehetett állapítani, hogy a magyar kormány is elszánta magát az autarkikus berendezkedésre. Az önellátás mindinkább érvényesülni kezdett a tüzelőanyagellátás területén is. Tüzifabehozatalunk az 1930. évi 121.055 vagonról 1931-ben 59,992 vagonra csökkent. A szénellátási miniszteri biztos pedig a Budapesti Szénkereskedő okt. 1-i számában úgy nyilatkozott, hogy a kereskedelemügyi miniszter neki azt tette feladatává, hogy a szénellátást kizáróan hazai szénrel biztosítsa. Kijelentette, hogy külföldről szénbehozatal ebben a szezonban, már a devizakorlátozások miatt is, semmiesetre sem lesz; tehát behozatalra senki ne számítson, mert az ilyen várakozásában feltétlenül csalódnai fog. A szén- és kokszb behozatal 1929-ben 190.000 tíz tonnás vagon volt, 1930-ban 146.064 vagon, 1931-ben 85.439 vagon, és 1932-ben már mindössze 38,300 vagont ért el. Tehát a szénellátási miniszteri biztosa valóban kemény kézzel végezte kötelességét.

1931 volt tulajdonképpen az az esztendő, amelyik teljesen megváltoztatta a régebbi kereskedelmi szokásokat és már-már teljesen megszüntette a szabad kereskedelmet. Az állami beavatkozás megkezdődött és ez a tüzifaforgalom területén kezdett egyet jelenteni a gazdavédelemmel. Előre lehetett látni, hogy bármit kérjenek a hazai erdőbirtokosok, mindent megkapnak majd. És a kereskedelem elmulasztotta ebben az időben is a komoly szervezkedést. Ez okozta, hogy évekig, mondhatnánk állandóan a kereskedők fizették meg azokat az előnyöket, amelyekhez a kormányzat a birtokosokat juttatta. De ne vágjunk az események elé és nézzük mi történt a következő évben.

Fatermelésünk 1932-ben lényegesen emelkedett. A rendkívüli termelés is az 1928. évi 98.369 m³-ről 860.957 m³-re fokozódott. A tüzifabehozatal az 1928. évi 169.243 vagonról 37.197 vagonra csökkent le. A tél ebben az évben is szokatlanul enyhe volt, így a készletek erősen felgyülemlettek. Még az állami erdőigazgatóságoknál is

visszamaradt ezen a télen a kitermelt fa 1/6-a, pedig nekik az előző évről semmi készletük sem volt. A kínálat belföldi fában sokszorosan túlhaladta a keresletet, az árak hónapról-hónapra estek, mert a rendkívül nagy készleteket tartó közvetítő kereskedőket átvételi kötelezettségük mindenáron való értékesítésre szorította. A Kamara évi jelentése szerint a bükkfa budapesti paritásban az év elején még 10 tonnánként 300—310 pengős árnívón mozgott, míg az év utolsó hónapjában 275—280 pengőre esett. Még nagyobb arányban csökkent a többi fafajta ára is. Az egyéves cserfa ára 275—285 pengőről 230—240 pengőre esett vissza. A gépfavágók 1931-ben prima aprított bükkfáért kiskereskedőktől q-ként P. 4.30—4.60-at kértek; ezek az árak 1932-ben 380—390 pengőre csökkentek.

A Kamara ez évi jelentésének tüzfzarovatában megjegyzi: „Az áraknak e bekövetkezett lemorzsolódása következtében mind erősebben nyilvánult meg az erdőbirtokosság köréből kiindult az a törekvés, hogy a belföldi tűzifa értékesítése megorganizáltassék és pedig akként, hogy a teljes belföldi tűzifa-értékesítés egy kézben nyerjen összpontosítást, amely a belföldi erdőbirtokosok által termelt egész tűzifamennyiséget felveszi és azért az illetékes tényezők által megállapítandó árat fogja fizetni. Ez a gondolat kezdetben oly alakban merült fel, hogy az a vállalat, amely a külföldi tűzifa behozatalára jogot nyer, vállalkozzék úgy a termelési hitel nyújtására, mint a produkció felvételére s az ár stabilizálására is. A kereskedelem ezt a magánmonopolisztikus megoldást elutasítja és arra törekszik, hogy a felvetett probléma a legális tűzifakereskedelem bevonása és közreműködése mellett és a kereskedői érdekek feltétlen biztosításával oldassék meg.”

Az erdőbirtokosság 1932-ben teljes erővel folytatta a harcot a hazai faértékesítés megszervezése érdekében. Három szempontból volt fontos a magyar erdőbirtokosságnak e kérdés megoldása:

- a termelés zavartalan és teljes biztonsággal való elhelyezése, árminimum biztosítása és
- a kitermelt fa megfelelő megelőlegezése.

Több mint két évig tartottak a tárgyalások és viták, de a kitűzött célt teljes eredménnyel el is érték az erdőbirtokosok. Közben, természetesen, elő kellett készíteni a közvéleményt az árak emelkedésére is. Bíró Zoltán egyik cikkében pl. e kérdéstről a következőket olvashatjuk:

„... nézzük a kérdést a fogyasztó szempontjából, amelyet némely kereskedelmi körök szeretnek túlságos mértékben előtérbe helyezni. A fogyasztó érdeke az én véleményem szerint

csak addig terjedhet az olcsó beszerzési ár tekintetében, hogy az általa fizetett árak lehetővé tegyék a termelésnek nem csak fenmaradását, hanem fokozását is. Míhelyst egy termelési ág-nál a túltermelés vagy egészségtelen verseny folytán az árak annyira visszaesnek, hogy a termelés jövedelmezősége megszűnik, bekövetkezik a termelés visszaesése.”

E megállapításokat a kereskedelem nagyrésze is magáévá tette. Azt hitték, hogy az ő megélhetésük érdekében is alkalmazni fogják a fogyasztókkal szemben azt az elgondolást, hogy ha az egészségtelen verseny folytán az árak annyira visszaesnek, hogy az üzletvitel lehetősége megszűnik, a kormány majd megszünteti az ilyen káros versenyt. Most utólag meg lehet állapítani hogy a kereskedelemben dúló egészségtelen verseny miatt egy kereskedőt sem ért bántódás a hatóságok részéről, sőt csak az ilyen kereskedői árrombolások következtében volt lehetséges a fogyasztókat 10 éven át olcsó fával ellátni. És amikor emiatt a kereskedők néhány évvel ezelőtt újból panaszkodtak egyik minisztériumban, mindössze egyetlen főtisztviselő akadt, aki belátta a panaszok jogosságát és ilyenféle kijelentést tett: ráfizetésből biztosan nem lehet megélni, a mostanihoz hasonló arányú árrombolásra pedig nincs más mód csak a csalás. Ha pedig a kereskedő abban a hitben kénytelen felnevelni a jövő generációt, hogy csak csalásból lehet megélni, ez esetben azok követnek el erkölcsatlenséget, akik ilyesmibe a kereskedőket belekényszerítik.

Az irányított fakeskedelem félig való megszervezése 1932-ben sok panasz forrása lett. Az Egyesült Fabehozatali r. t. például egytételben kapta meg az összes behozatali engedélyeket. Igyekezett természetesen minél előtt tudadni a portékáján, ily módon csökkentek az eladási árai, ami ellen a magyar birtokosok is felszólaltak és követelték, hogy a behozatali szerv havonként, részletekben kapja csak meg a behozatali engedélyeket.

1933-ban, mint már jeleztük, a tűzifaimport 14.071 vagonos behozatallal elérte mélypontját. Ugyanebben az évben a magyar fatermelés viszont az 1928—1937 évek között elérte a csúcspontot. Hazai fatermelésünk 3,700.075 m³, mely mennyiségből 987,993 m³ rendkívüli termelések eredménye volt. 1932-ről is igen nagy készletek maradtak vissza, ez a tél is enyhe volt, így a fogyasztás ismét visszaesett és az árak még a multévinél is alacsonyabbra zuhantak. Bük hasábfáért az év elején budapesti paritásban már csak 250 pengő körül fizettek vagononként, míg cserfáért alig lehetett elérni 220—

230 pengőt. A bükkfa ára ez év végéig 10 tonnánként 20—30 pengővel javult, de a cserfa ára változatlanul alacsony maradt.

Az év elején az erdei termelés és a forgalom irányítására a kormány Országos Fagazdasági Tanácsot nevezett ki.

1933 április 1-én lépett életbe a tűzifára vonatkozó új magyar-román kereskedelmi egyezmény, amely a román tűzifa elhelyezési területeként a Tiszántult jelölte meg. Erre a területre később — Debrecen kivételével — két vagon román fával egy vagon hazai fát is lehetett szállítani. Debrecenre az arány fordított volt. A korridor területére külföldi és belföldi fát egyaránt csak szállítási igazolvánnyal lehetett feladni. Ezzel a rendszerrel kapcsolatban sok „visszaélés” volt. A magyar fát ugyanis igazolvány nélkül elszállították a korridor határára és onnan tengelyen fuvarozták be a tilos területre.

A Nemzeti Ujságot a tiszai korridor miatt, valószínűen tiszavidéki előfizetői, igen megharagíthatták, mert egy cikkében a többi közt azt írta, hogy a Tiszavonalon felállított új tűzifahatár még a legmerészebb dákóromán álmokat is túlhaladja. Volt tehát az országban sok olyan birtokos, kereskedő és fatermelő is, akiknek kárt okozott a piacrendezésnek ez a formája, de hát az általános termelői érdekek érvényesítése ebben az időben már mindennél előbbreváló volt.

A földművelésügyi miniszter egy alkalommal annak a véleményének adott kifejezést, hogy az aprított faárak a budapesti piacon nem csökkennek olyan arányban, mint a termelői árak. Ezzel a megállapítással a Budapesti Szénkereskedő a következő, a helyzetre jellemző cikkben foglalkozott:

„A földművelésügyi miniszter, mint értesülünk, magasnak találja a budapesti piacon kialakult aprított tűzifa árát. Hevesebben úgy látja, hogy az nem csökkent olyan mértékben, mint a termelői árak. A budapesti fakereskedők viszont amiatt panaszkodnak, hogy a túlhajtott verseny következtében nem keresnek ezidén a tűzifán semmit.

A baj csak az, hogy a termelőknek, a kereskedőknek és a gőzfavágóknak is igazuk van. Mert: a forgalom hihetetlen csökkenése miatt elkeseredett egyik kiskereskedő leszállítja eladási árát, mondjuk 20 fillérrel, abban a reményben, hogy így nagyobb forgalomra tehet szert. A szomszédja megjéjd és az előbbi okokból, valamint vevőinek elvesztésétől való félelmében

további 20 fillérrel, tehát már 40 fillérrel adja olcsóbban az árut, mint pár nappal előbb. Ugyanakkor kimegy valamelyik gőzfavágótelepre és mindenképpen olyan árért akar vásárolni, hogy a 40 fillérrel leszállított detailár mellett is tudjon keresni valamit. Ha készpézzel szokott az ilyen vevő vásárolni, majdnem bizonyos, hogy — bár eladás közben vért izzad a gőzfavágó kereskedő is — elég olcsón fog tudni árut szerezni. De azután jaj annak a termelőnek vagy közvetítőnek, aki legközelebb az így megkopasztott nagykereskedőhöz bejön, — azt is megkopasztják. A termelő azután a legközelebbi alkalommal elpanaszolja, esetleg éppen a földművelésügyi minisztériumban, hogy a kereskedők már megint keveset adnak a fáért, pedig ők nagyszerűen tudják Pesten eladni.

Igy megy ez körbe és csak azt nem értjük, hogy a földművelésügyi minisztérium hogyan akar a termelőknek jobb, tö-
árát biztosítani, ha a sorozat másik végén még olcsóbbá akarja tenni az eladási árakat.”

Később viszont B író Zoltán a Budapesti Szénkereskedő vezet ő helyén tiltakozott a tüzfának mindenáron való kiárúsítása ellen, amit egyáltalában nem tartott megokoltnak. E cikkben a többi közt a következőket írja:

„Bármennyire aláírjuk is azt, hogy az eladási áraknak a szükséglet és fogyasztás igényeihez kell alkalmazkodniok, azt az eljárást, amit az árletörés terén ma a gőzfavágók követnek egyáltalában nem tartjuk helyesnek. Igen jól tudjuk, hogy az ilyen árleszorítások következményeit a kereskedelem a lehető leggyorsabban iparkodik a termelői rétegekre áthárítani. A termelők bizonyos határig hajlandók is a konjunktúrális lehetőségeket az áresés magyarázatául elfogadni, mihelyst azonban az árleszorítás a kereset, a megélhetés lehetőségétől fosztja meg őket, feltétlenül a védekezés terére lépnek. S én azt hiszem, hogy ezen a téren a termelőosztály lesz az erősebb. Ugy érzem, hogy azok, akik a ma pillanatnyi lehetőségéért olyan áron dobják piacra a magyar fát, amely ár mellett az erdőgazdasági termelések számottevő részének megszűnik a rentabilitása, senkinek, sőt maguknak sem tesznek jó szolgálatot. Ezek az árletörési szándékok csak az ellentétek kiváltására alkalmasak s én azt hiszem, hogy a magyar fakereskedelemnek elsőrangú érdeke az, hogy ezeket az ellentéteket ma szándékosan ne idézze föl.”

Felvetődött ebben az évben egy országos szakmai értekezlet gondolata is. A szakminiszterek előtt ilyen demonstratív felvonulás-

sal akarták a tűzifakereskedők bebizonyítani, hogy az utóbbi években a legkülönbözőbb okok következtében olyan óriási veszteségeket szenvedtek, amelyeket tovább nem bírnak el. Természetesen elmaradt ez az országos értekezlet is, mint annyi más megmozdulás, mert a kereskedelem érdekképviselői akcióképteleneknek bizonyultak ezuttal is.

A szezon megindulása előtt a gőzfavágók egyesülete súlycsonkítás elleni egyezményt létesített. Semmivel sem lehetne jobban igazolni az elfajult versenyt, mint ennek az egyezménynek a szövegével, amit ezért teljes terjedelmében ideiktatunk:

„Alulirott gőzfavágók és fakereskedők a tisztességtelen verseny kiküszöbölésére a következő egyezményt kötik:

1. Üzleti versenyt nem szabad az üzleti tisztességbe vagy általában a jó erkölcsökbe ütköző módon folytatni. (Tvt. 1. §.) Alulirott cégek egyöntetűen megállapítják, hogy az úgynevezett „súlycsonkítás” ellenkezik az üzleti tisztesség alapján álló kereskedő felfogásával, sérti a vevők érdekeit, akik a tisztességes kereskedő becsületében bízva, annak mérlegelését valószínűleg fogadják el. De sérti a szakma hírnevét és mindazon kereskedők jogos magánérdekeit is, akik tisztességes kereskedőkhöz illően pontosan és gondosan mérlegelve a szállítmányokat, vevőiket lelkiismeretesen szolgálják ki és tényleges súlyú árut szállítanak.

Alulirott cégek tisztességes kereskedőkhöz méltóan, még fokozottabban, mint a múltban, gondoskodni kívánnak a súlycsonkítás megakadályozásáról és annak esetleg előforduló esetei megszüntetésére kötelezik magukat azáltal, hogy telepükön a legszigorúbban gondoskodnak a pontos és gondos mázsálásról és ezért mindannyian alávetik magukat jelen egyezmény vezetősége ellenőrzésének.

Feljogosítják jelen egyezmény vezetőségét, hogy bárhol található fuvarjaikat, akár telepen, vagy bárhol a városban, a vezetőség írásbeli igazolvánnyal ellátott megbízottai közbenjöttével ellenőrizzék, akiknek jogukban áll a fuvarokat hivatalos mázsán, vagy bármely más hiteles mázsán, úgy megrakva, mint lerakva utánmérlegelni, a vevő részére kiállított szállítólevelet megtekinteni, és kötelezik magukat mindazon könyvekbe, iratokba és feljegyzésekbe bármikor betekintést nyújtani, melyek a súlycsonkítás ellenőrzésére kívánatosnak mutatkoznak.

2. Miután alulirott cégek a súlycsonkítást erkölcstelennek és a tisztességtelen verseny eszközeként tekintik, kötelezik ma-

gukat, minden tudomásukra jutott tisztességtelen verseny esetét, különösen pedig a súlycsonkítási eseteket, haladéktalanul az egyezmény vezetőségével, további intézkedés végett, az ösz-szes rendelkezésükre álló adatokkal együtt, közölni.

Az egyezmény tagjai feljogosítják a vezetőséget, a tisztességtelen versenyt szabályozó 1923. évi 5. t. c. szerinti eljárások megindítására a tisztességtelen versenyt üzőkkel, különösen pedig a súlycsonkítókkal szemben.

Alulirott cégek a tisztességtelen verseny megakadályozása céljából, mindannyian önként alávetik magukat a BUDAPESTI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA keretében alakult jury és választott bíróság döntésének, melyet magukra nézve kötelezőnek ismernek el és feljogosítják az egyezmény vezetőségét, hogy a tudomására jutott tisztességtelen verseny, különösen pedig súlycsonkítási esetek ügyében a választott bíróságnál panaszt emeljen és a választott bíróság és jury előtt az egyezményt képviselje.

3. Alulirott cégek kötelezik magukat, hogy amennyiben fentemlített jury és választott bíróság közülük valamely cégre a súlycsonkítást megállapítaná, úgy minden hiányzó q-ért, erkölcsi elégtétel címén, az egyezmény vezetősége által meghatározandó jótékonycélra P 50.— azaz ötven pengőt fizetnek az eljárás költségén felül.

Súlycsonkítás megállapítása esetén a tagot az egyezmény vezetősége kizárhatja.

4. A súlycsonkítás megakadályozására alulirott cégek kötelezik magukat, hogy minden, telepükről tüzelőanyagot szállító kocsira, a sorszámozott szállítójegy kiállításával egyidejűleg, az egyezmény vezetősége által a költségek megtérítése ellenében rendelkezésükre bocsátott kocsicédulát jól látható helyen, kitöltve felerősítik és ilyen súlyigazoló kocsicédula nélkül telepükről tüzelőanyagot szállítani nem engednek.

Ennek keresztülvitele érdekében alulirottak feljogosítják jelen egyezmény vezetőségét, hogy minden kocsicédula nélkül történő szállítás esetét 50 pengővel büntesse, mely összeg jótékonycélra fordítandó. Háromszori büntetés esetében feljogosítják az egyezmény vezetőségét, alulirottak, hogy az illetőt az egyezményből kizárja.

Alulirott cégek egyöntetűen megállapodnak abban, hogy jelen egyezmény az 1933—34. fűtési időnyre, azaz 1934. évi június hó 1-ig érvényes. Ezen időn belül is az egyezmény 75%-os többségel kimondhatja megszűnését. Jelen egyezmény 1933. augusztus 1-én lép életbe.”

Ez a nagyon is helyesen elgondolt egyezmény amiatt bukott meg, mert a szakma több tagja attól félt, hogy az ellenőrzést némelek majd üzleti előnyök szerzésére használják fel.

Közben egész éven át folyt a harc a tűzifa-forgalom megszervezése, illetve mint abban az időben mondták, a tűzifamonopolium körül. Minden érdekképviselőt, az Országos Fagazdasági Tanácsot, sőt még a minisztertanácsokat is ez a kérdés foglalkoztatta. Három ajánlat érkezett a földművelésügyi minisztériumhoz: a Faforgalmi r. t., az Erdőbirtokosok Országos Szövetségének Hitelszövetkezete, és a Frontharcosok Termelő-, Fogyasztási- és Értékesítő Szövetkezete tettek ajánlatot. Az elsőt a Kereskedelmi Bank és Angol Magyar Bank, a másodikat a Hitelbank, és a harmadikat a Herczog Bank-ház finanszírozta volna.

Az Országos Fagazdasági Tanács több alkalommal tárgyalta az ajánlatokat, de teljes megegyezés az év végéig nem jött létre.

A tűzifa-forgalom monopolisztikus megszervezése ellen első helyen a közvetítő kereskedelem harcolt, amely réteg érdekeit legjobban sértette ez az elgondolás. Általános kereskedelempolitikai szempontból, elvi alapon, elleneztek az ilyen egykézrendszer felé hajló forgalomszabályozást, természetesen, a budapesti és vidéki kereskedelmi és iparkamarák is, de lényeges eredményt a tervezettel szemben ők sem tudtak elérni.

Az év vége felé Kállay Miklós földművelésügyi miniszter egy minisztertanács után nyilatkozatot adott, amelyben bejelentette, hogy a döntés megtörtént. A Faforgalmi r. t. ajánlata volt a legkedvezőbb, azt fogadták el. Ebben a részvénytársaságban csoportosulnak — mondta a miniszter — a nagykereskedők is.

A budapesti kir. törvényszék, mint cégbíróság adatai szerint

„az Erdőbirtokosok és Fakereskedők Faforgalmi Részvénytársasága 1933. december 21-iki közgyűlésén megalakult. Jelen voltak: Az Angol-Magyar Bank megbízásából Heltai Béla, a Magyar Általános Hitelbank megbízásából dr. Perényi István, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank megbízásából Hollós Ödön, az Egyesült Fabehozatali r. t. képviseletében Bottlik István és Forbáth Frigyes, valamint gróf Benyovszky Móric és a kereskedőket dr. Winter Rudolf, Magyar Keményfaipari r. t. dr. Lengyel Mihály, Una Faértékesítő r. t. Német Ferenc, Tiberius r. t. Vágó Jenő, Vágó Rezső, Alberti Ervin és Hönig Mór képviselték. A részvénytársaság alaptőkéje 500.000 pengő (5000 részvény á 100 pengő), igazgatósága: gróf Benyovszky Móric,

báró Bottlik István, Hollós Ödön, Heltai Béla, dr. Perényi István, dr. Forbáth Frigyes, Vuk Gyula, gróf Széchényi Károly, Huszár Tibor, Rakovszky Ádám, Neményi Ferenc, Vas Artúr és dr. Winter Rudolfból, felügyelőbizottsága tagjai Balla Miklós, Boros Miklós, Stark István, dr. Csapó Dániel, Stankovszky Tibor, dr. Juhász Mihály és Alberti Ervin voltak. A részvénytársaság célja a m. kir. földművelésügyi miniszter 65.450/1933. és 65.700/1933. sz. leiratai alapján a magyarországi tűzifaforgalom lebonyolítása, valamint a hazai kitermelésű fa megvétele és forgalombahozatala, belföldi erdőbirtokosok és fatermelők részére vételárelőlegek nyújtása, e tevékenységek során felmerülő, valamint általában a fakeskedelemmel kapcsolatos mindennemű ügyletek megkötése úgy saját számlára, mint bízományi vagy megbízotti minőségben."

Ebben az időben a tűzifakereskedelmet az évek óta tartó ráfizetési üzletek már megbarátkoztatták azzal a gondolattal, hogy csak valamilyen hatósági piacrendezés segíthet rajtuk. A koncessziós-tárgyalások hónapjaiban, máig is kiderítetlen forrásból, az a hír terjedt el, hogy a kormány a tűzifa termelői árának rendezésével egyidőben biztosítani fogja a kereskedelem méltányos polgári hasznát is. Valóban volt néhány megbeszélés, egyrészt a kereskedelemügyi, másrészt a földművelésügyi minisztériumokban, ahol a kereskedők haszon-marzsáról tárgyaltak a szakma megbízottai a miniszteriális urakkal. Készült is e tárgyalások eredményeképpen a nagy- és kiskereskedők részére egy-egy kalkuláció, (lásd táblázatok között), amiről mindenki azt hitte, hogy alapja lesz a fogyasztói eladási árak rendezésének, de a kereskedelemnek ez a reménye nem vált be.

A következő, eseményekkel teljes esztendő ismertetése előtt álljon itt még néhány érdekes számadat. Az Országos Erdészeti Egyesület a tűzifa-fuvardíjkezdvevény igénybevételére jogosultaknak 1931-ben 54.344, 1932-ben 68.049 és 1933-ban 72.991 db. fuvarlevelet szolgáltatott ki. 1933-ban tehát már több, mint 100.000 vagon hazai tűzifa került vasúti elszállításra.

1934. A múlt év utolsó hetében cégszerűen megalakult Faforgalmi r. t., működésének megkezdése előtt, némi változtatást volt kénytelen a cégben keresztülvinni. Nevezetesen azok a tűzifakereskedők, a Pán-csoport, akik az r. t. részvényeinek 16 $\frac{2}{3}$ %-át jegyezték, az utolsó pillanatban visszaléptek a részvételtől. A csoportnak ezt az elhatározását a földművelésügyi miniszter 10.522/1934. sz. rendelkezésével tudomásul vette. Ezeket a kereskedőket hosszú ideig támadták e lépésük miatt, velük szemben való retorzióképpen a kon-

koncessziós megállapodást is megváltoztatták, de azért az évek folyamán, szakmai vélemény szerint, mégis ezek a cégek csinálták a legjobb üzleteket a Faforgalmival.

A földművelésügyi miniszter előbb idézett számú rendelkezését a következő bekezdéssel zárta:

„Mután a magyar erdőgazdaságok érdekében nagy súlyt helyezek arra, hogy a részvénytársaság működését most már sürgősen megkezdje, felhivom, hogy a 65.450/1933., a 65.700 és e rendeletem szószerinti elfogadását annak kézhezvételétől számított kettő napon belül ismerje el és mutassa be a Magyar Általános Hitelbank, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és az Angol Magyar Bank garancialevelét arról, hogy hivatkozott rendeleteim értelmében kötött vételi szerződésekből eredő fizetési kötelezettségekért a készfizetői kezességet egyetemlegesen elvállalják.”

Ugylátszik, hogy a Pán-csoport kiválása miatt attól lehetett tartani, hogy a bankok is visszalépnek a készfizetői kezességtől, ez azonban nem következett be. Mindhárom bank szállította két napon belül a szükséges aláírásokat.

A Faforgalmi r. t. koncessziója, a többi közt a következő fontosabb adatokat tartalmazta:

„A minisztertanács 1933. évi november hó 4. napján hozott határozatában kapott felhatalmazás alapján a Magyarországra szállítható tűzifa behozatalának lebonyolításával a t. Cím részvételével alakítandó Erdőbirtokosok és Fakereskedők Faforgalmi Részvénytársaságot fogom 1934. január 1. napjától 1937. július 31. napjáig terjedő időre az alábbiakban foglalt korlátozások között megbízni, amennyiben t. Cím illetőleg a megalakuló részvénytársaság az alább megszabandó kötelezettségeknek eleget fog tenni.”

„Csehszlovákiából, Romániából és Jugoszláviából az 1934. évi január 1. napjától az 1937. évi július hó 31. napjáig terjedő időben Magyarországra szállítható tűzifa behozatalára kizárólag a részvénytársaság fog engedélyt kapni.”

„Az előbbi pontban meghatározott behozatali kedvezmény ellenében a részvénytársaság köteles a magyarországi erdőbirtokosok és fatermelők meglévő tűzifakészletét, továbbá az 1935—36. termelési időszak végéig ezután kitermelendő tűzifakészleteket az alábbi rendelkezések értelmében megvásárolni.”

„Az említett országokból behozott tűzifát nem szabad sem a Dunántúlra, sem a Budapesttől Sátoraljaúj helyig húzódó vasútvonaltól északra fekvő területre, sem az említett vasútvonal mentén lévő helységekre szállítani.”

„A részvénytársaság köteles minden behozatalra kerülő normálvagon tűzifa után 2.— pengőt az államkincstár javára befizetni.”

„A részvénytársaság köteles a magyarországi erdőbirtokok és fatermelők által megvételre neki felajánlott egész tűzifakészletet legalább is azon az egységáron megvásárolni, amelyet az országos fagazdasági tanács javaslatára a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértően fogok megállapítani.”

„A részvénytársaság köteles a megvételre felajánlott tűzifamennyiségre vételárelőleget nyújtani. Az előleg prima bükkhasáb fánál minden megvásárolt normál vagon-tűzifatétel után 60.— pengő.”

„Az előlegről az eladótól váltót venni nem szabad és az előleg után az előbbi bekezdésben megszabott kamaton felül semmiféle címen semmiféle mellékszolgáltatást sem lehet követelni.”

„A részvénytársaság a tűzifa vételárát a tényleges átvétel után kéthetenként benyújtandó számlák alapján az előleg és kamatainak levonásával legkésőbb a számla benyújtásától számított 14 nap alatt köteles kiegyenlíteni.”

„A részvénytársaság a megvásárolt belföldi tűzifát az Országos Fagazdasági Tanács által megállapított részletekben és legkésőbb a termelési időszak végét követő év július 31. napjáig köteles átvenni.”

„A részvénytársaság köteles minden olyan tűzifakereskedőnek belföldi tűzifa tekintetében fennálló szükségletét, aki igényét július végéig bejelenti, megfelelő biztosíték nyújtása esetén kielégíteni.”

„Az az évi átlagos árkülönbözlet, amely a részvénytársaság javára a feladó állomáson a vételár és az eladási ár között mutatkozik, normál vagononként Budapesten történő eladásnál legfeljebb 15 pengő, országos átlagban, a budapesti eladásokat is beleértve pedig legfeljebb 18 pengő lehet.”

„Az intézőbizottság havonta megállapítja, hogy a részvénytársaság által megvett és abban a hónapban lehívásra kötelezett tűzifamennyiség hány százaléka a belföldi közforgalmú szállítási eszközzel forgalomba kerülő tűzifaszükségletnek. Az intézőbizottság minden hónap 3. napjáig olyan mennyiségű tűzifa szállítására jogosító igazolványt bocsát a részvénytársaság rendelkezésére, amilyen mennyiségű tűzifa átvételére a részvénytársaság az illető hónapban a vételi szerződések értelmében kötelezve van.

Azok részére, akik tűzifakészletüket nem adták el a részvénytársaságnak, olyan mennyiségre szóló szállítási igazolványt kell havonként kiadni, amely a részvénytársaságnak eladott és a nekik el nem adott készletek egymásközi arányának e pont első bekezdése szerint megfelel.”

„Ha a részvénytársaság valamely hónapban azt a tűzifa-mennyiséget, amelynek átvételére a vételi szerződések értelmében köteles lenne, rajta kívül eső okokból nem tudná átvenni, tartozik ezt a szerződéses átvétel hónapjának utolsó napjáig az intéző bizottsághoz bejelenteni. Az intézőbizottság intézkedésem vételéig sem a részvénytársaságnak eladott, sem pedig a neki el nem adott tűzifára újabb szállítási igazolványt ki nem adhat.”

Tehát a koncesszió birtokosa, a Faforgalmi r. t., azért a jogért, hogy 3 évig egyedül importálhasson tűzifát Magyarországra, elvállalta azt a kötelezettséget, hogy a hazai erdőbirtokosok által neki megvételre felajánlott bármilyen tűzifát legalább olyan áron vásárolja meg, amelyet a földművelésügyi miniszter megállapít. A megvételre felajánlott fára köteles volt, a miniszter előírása szerint előleget is nyújtani és a leszállított fát tizennégy nappal a számla vétele után ki kellett fizetnie. Meg volt állapítva az a legmagasabb haszon is, amit a részvénytársaság akár külföldi-, akár belföldi fánál elérhetett. Belföldinél vagononként országos átlagban 18 pengőt, külföldinél 35-öt.

A részvénytársaság a neki felajánlott tűzifa kötelező megvásárlásával szemben az értékesítésre nézve csupán a szállítási igazolvány rendszerrel volt biztosítva. Elvben a Faforgalmi is, meg az a kereskedő és termelő is, aki nem adta el tűzifáját a Faforgalminak, egyformán juthatott szállítási igazolványhoz. De a Faforgalmi r. t. mégis annyi szállítási igazolványt kapott, amennyire szüksége volt. Ha azonban a koncessziós szerv tűzifáját nem tudta értékesíteni, mindaddig nem kaphattak a rajta kívül álló készlettulajdonos-termelők és kereskedők szállítási igazolványt, amíg a Faforgalmi is újabbakat nem igényelt.

A szállítási igazolvány-rendszer okozta ezekben az években a kereskedőknek a legtöbb gondot és kellemetlenséget. Nemcsak a Faforgalmi túlbürokratizált, nehézkes üzletvitele miatt, hanem, mert az igazolvány-rendszeren keresztül a termelő-birtokosok is különböző szempontokat igyekeztek érvényesíteni. Ezzel törték le pl. a tűzifa évekig tartó túlkínálatát és ezzel akadályozták meg a friss termelésű fa idő előtt való piacra hozását is. Visszont — különösen

az első évben — azok a termelő és más kereskedők, akik készleteiket maguk, a Faforgalmi megkerülésével értékesítették, több szállítási igazolványt kértek, mint amennyire szükségük volt. Ezeket iróasztalfiókukban tartották és szállítási kötelezettségeiknek csak igen nagy késedelemmel tettek eleget. Ennek az eljárásnak két oka lehetett. Az egyik: azt a hitet kelteni a közvetítő kereskedők, esetleg az egész közvélemény körében, hogy a Faforgalmi miatt nem juthatnak szállítási igazolványokhoz. Nekik — mondták — van fájuk, akarnak is szállítani, ezt azonban a rendszer miatt nem tehetik. Sok vita volt e miatt. A rendszert védelmezők az állították, hogy azok a kereskedők, akiknek útjukban volt a Faforgalmi, így akarták azt megbuktatni.

Volt azonban a késedelmes szállításnak másik oka is. A Faforgalmi koncessziójának első évében az árak havonként emelkedtek. A bükkfa például júliusban 260 pengőbe került vagononként, és a következő év szeptemberéig 316 pengőig emelkedett. Egy-egy hónapos szállítási késedelem tehát az eladót 5—10 pengővel magasabb árhoz juttatta vagononként.

Ezeket a szabotage- és kereseti lehetőségeket később a Fagazdasági Tanács javaslatára megszüntették. Az ártábla már a következő évben szeptembertől kezdve nyolc hónapon keresztül változatlan maradt. Nem volt értelme tovább a „szállítási késedelemnek”, nem lehetett rajta keresni. Később azután a szállítási igazolványok érvényességét is szigorú határidőhöz kötötték.

Egyébként voltak a birtokosok között is sokan, akik nem látták szívesen ezt az új kötött gazdálkodást. Különösen azok, akik gróf Esterházy Móric körül csoportosultak. Ezek állandóan elégedetlenkedtek. Nem tartották elegendőnek a hazai fa árvédelmét a külföldivel szemben és rendkívül sok panaszuk volt — joggal — a szállítási igazolvány rendszer forgalomkorlátozása miatt is. Hogy a hazai fa ára az előző évvel szemben 10 tonnánként 60—70 pengővel emelkedett és legalább ez az árszint három évre biztosítva van, az — úgy látszik — nem volt nekik elég. Pedig tudták, hogy a szomszédos országokban a termelők és birtokosok évek óta súlyos milliókat fizetnek rá a tűzifaüzletre. Nem akarták — vagy talán nem is tudták — elhinni, hogy az évek hosszú sora óta veszteséges, de legjobb esetben rendkívül bizonytalan fatermelés márolholnapra a legbiztosabban jövedelmező üzlet lett. Pedig nagyon egyszerű és érthető volt a helyzet. Ha kereskedelmi forgalomban minden áru annyit ér, mint amennyit a kereslet-kínálat alapján fizetnek érte, akkor a tűzifa piaci ára kétségtelenül legalább olyan magas volt, mint amennyinek megfizetésére, három nagy bank készfizetői kezessége mellett kötelezte magát a Faforgalmi r. t.

Ez azonban, mint később kiderült, csak minimális ár volt. Mert a következő években már maga a Faforgalmi is kénytelen volt a megállapított átvételi áraknál többet fizetni a termelőknek. Hogy miért, az rendkívül érdekes, sőt tanulságos is.

Mikor a Faforgalmi megalakult, azt hitték annak vezetői, hogy monopoliumot kaptak. Nagy irodát rendeztek be, ahol — különösen az első szervezés idején — alig lehetett a kereskedőknek az igazgatók, vagy cégvezetők elé jutni. Legnagyobb bajban természetesen a vidéki kereskedők voltak. Több napig is előszobázniok kellett és unalmukban, ott az előszobában talán még csendesen kalábereztek is. Egyik nagykereskedő, aki néhány napig megfigyelte ezt a nehézkes — és a fakeskedelemben szokatlan — módját az „üzletkötésnek”, megkérdezte valamelyik vidéki kereskedőtől, hogy vajjon mennyivel adna neki többet egy vagon fáért, ha azonnal kiszolgáltatná? Megállapodtak vagononként öt pengőben és a kaláberpartit sürgősen be lehetett fejezni. A kereskedő hazautazott és legközelebb már nem via Faforgalmi előszoba, hanem közvetlenül ment el a nagykereskedőhöz, aki mikor látta, hogy mind többen és többen jöttek hozzá, sürgősen felemelte a felárakat ötről tíz pengőre, sőt később harmincra is. A következő termelési évben azután ezt a felárat megfelezte a birtokosokkal. Így történt, hogy a harmadik évben, illetve már a másodikban is a Faforgalmi alig jutott belföldi fához. (Az első évben 65.931, a másodikban 46.605, a harmadikban 14.593 vagon belföldi fája volt.) Természetesen a többi nagykereskedők ugyanezt csinálták. Ez volt az őse a későbbi maximális árak felárainak.

Tartsunk azonban rendet és nézzük meg mi történt még a továbbiakban 1934-ben?

Februártól kezdve egyik rendelet követte a másikat. Aki nem sajnál egy kis fáradságot, megállapíthatja, hogy év elejétől decemberberig 18 tűzifaügyben kiadott rendelet jelent meg. Némelyiknek öt, hat, sőt nyolc melléklete is volt.

A sort a 10.800/1934. F. M. számú rendelet nyitotta meg. Ez a Faforgalmi r. t.-nak a hazai termelésű tűzifa tekintetében megállapított vásárlási kötelezettségét, az átvételi árakat és a r. t. szerződésmintáját (kötlevelét) tartalmazta. Ezzel egyidőben jelent meg a kereskedelemügyi miniszter 4884/I. számú rendelete. Ez meghosszabbította egy évvel a tűzifa kedvezményes vasúti fuvardíját.

Február 20-án jelent meg az 1710/1934. M. E. sz. rendelet, amely a gabonajelzálóhoz hasonlóan lehetővé tette a vevő tulajdonába átment, de az eladó fatermelő őrizetében hagyott tűzifa elzálósítását. E szerint a fatermelő ellen vezetett végrehajtás során nem lehet lefoglalni, illetve összeírni az olyan tűzifamennyi-

seget, amelynek tulajdona a vevőre át van ruházva és a tulajdon-
átruházás, illetőleg az elzálogosítás a m. kir. erdőhivatal jegyzéké-
ben fel van tüntetve. (3. §.) Az ily módon elzálogosított tűzifát a
37.191/1934. P, M, sz. rendelet szerint közadótartozás fejében sem
lehet lefoglalni. A tűzifaforgalom szabályozása ügyében azóta
is kiadott sok régi rendelet közül ez az egyetlen van még most
is érvényben. Ennek csak a 7. §-át helyezték hatályon kívül.
(39281/1938. F. M. sz. rendelet.)

1934. március 8-tól kezdődően közforgalmú szállítási eszközön
csak szállítási igazolvánnyal lehetett tűzifát szállítani. Erről a
11.100/1934. F. M. sz. rendelet intézkedett.

És így ment ez tovább. Volt külön rendelet a tűzifa erdőhiva-
tali nyilvántartó jegyzékéről (11.300/1934. F. M.), a tűzifakészle-
tek bejelentéséről (12.284/1934. F. M.), a tűzifakészletek helyes be-
jelentéséről és a szállítási igazolványok felhasználásáról (13.125—
1934. F. M.), a külföldről behozatalra kerülő tűzifa ármegállapításá-
ról (85.118/I.—1/1934. F. M.), a szállítási igazolványok érvényes-
ségi idejének megállapításáról (85.358/1934. F. M.), és az 1934—35.
évi termelésű magyar tűzifa átvételi árának megállapításáról
(86.911/1934. F. M.). És voltak még módosító és más apróbb ren-
deletek, közlemények és egyebek.

Minden volt, csak a kereskedelemnek nem volt megélhetése a
tűzifaüzletből. Mert az árak emelkedését a kereskedők senkire sem
tudták áthárítani. A budapesti Kereskedelmi és Iparkamara évi je-
lentésében erről a többi közt a következőket olvashatjuk:

„A budapesti tűzifakereskedők az 1934. évben megglehető-
sen redukált forgalmat értek el. A későn beállott és igen enyhe
tél nagyobbarányú forgalmat nem tett lehetővé és a különböző
pályaudvarokon és azok közelében elhelyezett favágók jelentős
készletekkel rendelkeznek. A verseny az 1934. év folyamán, ha
lehet, még élesebb és kiméletlenebb volt az előző években már
amugy is végsőkéig kiélezett konkurrenciánál. Az elszaporodott
újabb tűzifaaprítók csak úgy tudtak üzlethez jutni, ha az amugy
is minimálisra leszorított különbözetet a beszerzési és eladási
ár között még tovább csökkentették, úgy hogy ez az úgyneve-
zett Spannung néha még az önköltséget sem látszik fedezni. Az
a körülmény, hogy a termelőérdekek védelmét egyoldalúan biz-
tosították, viszont éppen a megkötöttség folytán a feldolgozó
iparban és kereskedelemben öldöklő verseny folyik, mely hova-
tovább a szakma pusztulásához vezethet, a szakma jelentős ré-
szében fölvetette a piac általános rendezésének és a kontingens-
rendszer bevezetésének gondolatát.”

Erdőbirtokos részről a kereskedők piacrendezési gondolatával

kapcsolatban kijelentették, hogy nincs kifogásuk az ellen, ha a kereskedők akármilyen éles versenyt folytatnak is egyással szemben, de csinálják ezt a saját rezsijük és hasznuk terhére, nem pedig az ő bőrükre. Meggyőződésük, — mondták — hogy a kereskedelemnek most van éppen módja külső beavatkozás nélkül szabályozni a tüzfapiacra eddig fennállott lehetetlen állapotokat.

Természetesen a budapesti Kereskedelmi és Iparkamara napi-rendjén is szerepelt a tüzfakereskedelem leromlott helyzete. Éber Antal szemrehányást tett a szakmának, amiért a Faforgalmi megalakulásával szemben nem fejtett ki kellő ellenállást. A Kamara elnökének szerény magam válaszoltam a következőképpen:

„A tüzfakereskedelem nagy része azért nem fejtett ki ellenállást a földművelésügyi miniszter tervével szemben, mert az egész szakma évek óta hihetetlenül le van romolva és abban bízott, hogy a forgalom szabályozásáról intézkedő rendelet valamelyest rendezi a piacot a kereskedelem számára is.

Kiderült azonban, hogy a kereskedelem szervezetlensége miatt a termelőknek juttatott előny ismét csak a kereskedők megélhetését nehezíti meg. A miniszter éppen Éber Antal interpellációjára adott válaszában ismételten kijelentette, hogy a tüzifa-kérdés rendezése a fogyasztók felé semmiféle drágulást nem jelenthet. A kereskedelemnek — mondotta a miniszter — a legteljesebb szabadságot biztosítottam, csupán ott van bizonyos korlátozás, hogy a kereskedelem sem vásárolhat a rendeletben megállapított árnál olcsóbban.

E mellett a „bizonyos korlátozás” mellett viszont — hangsúlyoztam — a kereskedelem szabadsága nem ér semmit. Mert a négyeszeresére emelkedett számú kereskedelem olyan gyilkos versenyt folytat az eladási árak alákinálásával, hogy ha nem rekompenzálhatja magát vásárlásainál sem, elpusztul. Vagy olyan ármegállapodásokra kényszerül, amelyek megvédik az árrombolókkal szemben.

Egyébként a tüzifaszakma legutóbb, a kiadott rendeletekre hivatkozva kérte, hogy adassék meg a lehetőség a kereskedelemnek is saját eladási árait szakmai megállapodásokkal úgy megvédeni, hogy mindazokat, akik árrombolást követnek el, ki lehessen zárni az áruval való ellátásból.

Azt is kérte a szakma, hogy ezt a megállapodást éppen úgy ne minősítse a kereskedelemügyi miniszter kartellnek, mint a termelők rendeletben megállapított egységes ár- és eladási feltételeire vonatkozó megállapítását sem tekinti annak.

Ha előbb nem lehetett megakadályozni a Faforgalmi r. t.

életre hívását, most, a befejezett tényekkel szemben nem marad más tennivalónk, mint az adott helyzet figyelembevételével úgy megszervezni a kereskedelmet, hogy a részére rendeltel 40—60 pengővel felemelt hasábfu-árakhoz hozzá tudja számítani a szakminisztériumok által is elismert szerény polgári hasznot, ami a gépfavágók részére q-ként P 1.30, a kiskereskedők részére pedig P 1.25.”

A piacrendezést, mint már említettem kontingentálással akarta a szakma megoldani. A gépfavágók egyesülete és a tüzelőanyag kereskedők országos egyesülete közös beadványban kérték a kereskedelemügyi minisztertől, hogy járuljon hozzá a tüzifakereskedelem forgalmi-kontingentálását biztosító megállapodáshoz. A kereskedők beadványát véleményadás végett áttették az Országos Fagazdasági Tanácshoz is. A Tanács szeptember 6.-ki ülésében hozzájárult a kereskedelem kéréséhez és javaslatot tett a földművelésügyi miniszternek a kontingentálás és a névre szóló szállítási igazolványok bevezetésére nézve. Ezután a kereskedelemügyi miniszter felszólította a budapesti Kereskedelmi és Iparkamarát, állapítsa meg Budapest és Pest-környéke évi tüzifaszükségletét. Meg kellett állapítani a Kamarának azt is, hogy kik a tagjai az egyes érdekképviseléseknek és kik azok a telepes kereskedők, akik a meglévő érdekképviselések közül egyiknek sem tagjai. A miniszter annak a megállapítását is kérte, hogy a Budapest és környéki telepes kereskedők 1930. július 1. és 1933. június 30. között átlagban milyen évi tüzifaforgalmat értek el telepükön keresztül.

A Kamara a kért adatokat a legnagyobb alaposággal elvégzett munka után össze is gyűjtötte, addig azonban kiderült, hogy a szakma többsége már a kontingentálás ellen foglalt állást. Egyik csoportja a kereskedelemnek ugyanis, kontingensét a forgalomnak olyan nagy százalékában akarta megállapíttatni, ami egyáltalában nem állt arányban a megelőző években elért üzleti forgalmával.

Év végére érve meg kell állapítani, hogy a szállítási igazolványrendszer miatt, illetve annak elosztási módja következtében már novemberben komolyan érezhető áruszűke volt. Ennek pedig az lett a következménye, hogy azok a készlettulajdonosok, akik nem a Faforgalmin keresztül, hanem közvetlenül értékesítették árujukat, vagononkint 15—20 pengővel kértek többet a tüzifáért, mint a Faforgalmi.

1935-ben a feldolgozó kereskedelem beszerzési árai tovább emelkedtek. Most már a Faforgalmi is emelte a felárakat. Arra hivatkozott, hogy ő is többet fizet a termelőknek, mert ezek a kívülálló cégektől többet kapnak és így kénytelen vásárlásainál a kereskedők

által diktált versenyben résztvenni. A Faforgalmi felárainak emelkedése azonban — mondták a részvénytársaság vezetői — átlagos számítás mellett nem haladják meg a Faforgalmi részére megszabott országos átlag mértékét. Az eladási árak tehát, a Faforgalmi megállapítása szerint, a felárak szempontjából nem változtak, csupán az indulási árak magasabbak a megállapítottnál. Ezt pedig nem lehetett kifogásolni, mert a földművelésügyi miniszter csak az átvételi árak minimumát szabta meg, tehát a Faforgalminak is jogában volt a részére megszabott árvételi árnál többet fizetni.

Az Erdőbirtokosok és Fakereskedők Faforgalmi Részvénytársasága által számított felárak a Faforgalmi kimutatása szerint így alakultak:

bükkhasáb eladásánál 10.000 kg-ként beszer. ár plus P	22.50	felár
has. bükkdor.	„ „ „ „ „ „ „ „	19.50 „
bükkdorong	„ „ „ „ „ „ „ „	17.50 „
bükk v. dor.	„ „ „ „ „ „ „ „	22.50 „
gyerty. has.	„ „ „ „ „ „ „ „	13.50 v. 15.50
„ has. dor.	„ „ „ „ „ „ „ „	15.50 felár
„ dorong	„ „ „ „ „ „ „ „	17.50 „
„ v. dorong	„ „ „ „ „ „ „ „	22.50 „
csertőlglyhas.	„ „ „ „ „ „ „ „	17.50 „
„ has. d.	„ „ „ „ „ „ „ „	19.50 „
„ dorong	„ „ „ „ „ „ „ „	21.50 v. 22.50
„ v. dor.	„ „ „ „ „ „ „ „	22.50 felár
egyéb kem. h.	„ „ „ „ „ „ „ „	17.50 „
lágylomb has.	„ „ „ „ „ „ „ „	15.50 v. 17.50
(vasúti fa)		
lágylomb has.	„ „ „ „ „ „ „ „	0.-ill. veszteséggel.
(hajófa)		
akác hasáb	„ „ „ „ „ „ „ „	13.50 v. 15.50
fenyőhasáb	„ „ „ „ „ „ „ „	12.50 felár

A feldolgozó kereskedelem azonban mégis joggal panaszkodott, mert a Faforgalmi nem szolgáltatott ki csupán bükkfát, hanem csak olyan fanemekkel együtt, (lágylombfa, fenyő), amelyeket hosszabb tárolás után és veszteséggel lehetett értékesíteni. Ez a veszteség azután annyival emelte a bükkfa árát, hogy a legprimább aprított fán sem lehetett keresni.

De nézzük mit mond a budapesti kamara 1935. évi jelentése:

„A tűzifapiac forgalmát az Erdőbirtokosok és Fakereskedők Faforgalmi Részvénytársasága részére rendeletileg megállapított árak és a szállítási igazolványokkal való szabályozás

irányították. Ez az árnívónak bizonyos állandóságot biztosított ugyan, de egyébként a panaszok ebben az évben sem csökkentek. Lényeges sérelmet láttak a szakkörök abban, hogy a szállítási igazolványok kérdésében hozott és a Faforgalmi r. t. mindenkori helyzetéhez alkalmazott rendelkezések lehetetlenné tették a kereskedelemnek tervszerű és biztos munkáját. A friss tüzifára vonatkozó szállítási igazolványok kiadásának a korai őszi hónapokban való megszorítása az előző évinél sokkal inkább megzavarta a forgalom lebonyolítását és a szállítások illetén való korlátozása az árakat megszilárdította. Az árak emeléséhez azután még másik két tényező is hozzájárult. A Mávnak hónapokon keresztül folytatott az a törekvése, hogy a tüzifa fuvardíjait emelje, illetve, hogy az erre vonatkozó régi kedvezményt megszüntesse, ahhoz a kompromisszumos megoldáshoz vezetett, hogy a fuvardíj-emelést mellőzték ugyan, azonban a szállítási igazolványok díját 10 tonnánként 4 pengővel emelték (2 pengőről 6 pengőre), amely négy pengőt a Máv részére kellett beszolgáltatni. Másfelől a Faforgalmi r. t. átvételi árainak a rendelet szerint történt ama megváltoztatása, amely az őszi hónapokra megállapított átvételi árakat a későbbi hónapok árainak terhére emelte, ősszel szintén a tüzifaárak drágulására vezetett. A jelzett tényezők következtében természetesen jelentkezett magasabb tüzifaárak azután panaszra adtak okot, minek nyomán, mint minden esetben, a kereskedelmet az árdrágítás vádjával illeték. A lefolytatott árelemző bizottsági eljárás azonban igazolta, hogy a kereskedelem közbeni haszna semmivel sem nagyobb, sőt kisebb az előző évinél és el sem érte a rendes polgári haszon mértékét. A magasabb árak letörésének legalkalmasabb eszközöként a kínálat fokozása mutatkozott s így a kormány a szállítási igazolványok kiadását végző bizottság intézkedéseiben is túlmenő mértékben engedélyezte az igazolványok kiadását, amely körülmény és az enyhe téli időjárás a kínálat fokozását és az árak visszaesését vonta maga után, amire természetesen az illetékes körök megint a szállítási igazolványok korlátozásával igyekeztek a további árcsökkenést megakadályozni. Az intézkedéseknek ekként való folyamatos változásával okozott hátrányokon kívül végeredményben fennállt a Faforgalmi r. t.-on kívül álló kereskedőknek az a panasz, hogy különösen a budapesti piac ellátásában szorulnak háttérbe a Faforgalmi r. t.-gal szemben. A szakmának a vonatkozó koncessziós rendelet intézkedéseire támaszkodó követelése az, hogy az egyenlő elbánás elve minden téren, tehát a budapesti piac ellátásában is alkalmaztassék, annál is inkább,

mert számos oly termelőhely van, amely fáját máshová mint a fővárosba szállítani nem tudja és a fővárosba irányuló szállítási igazolványok fáját értékesíteni, a fővárosi piac szükségletét mással pótolni, a vidékre érvényes szállítási igazolványokat kihasználni nem képes.”

Az „egyenlő elbánás” elvének érvényesítése érdekében álljon itt a miskolci kereskedelmi és iparkamarának a földművelésügyi miniszterhez intézett egyik tűzifa-ügyben tett felterjesztése is, ami világosan dokumentálja a vidéki kereskedelem és a termelő-érdekeltségek elkeseredését az új rendszerrel szemben:

„Kereskedelmi és Iparkamara, Miskolc. 11.811/1935. szám.

Nagyméltóságú M. Kir. Földművelésügyi Miniszter Ur!

Kamarakerületünk tűzifakereskedő és tűzifatermelő érdekeltségei székházunkban értekezletet tartottak, amelyen határozatilag kimondották, hogy

„1. addig is, amíg a faforgalom kötött rendszerének mai formája fennáll, kívánják, hogy a tűzifa szállítási igazolványokat kiadó földművelésügyi miniszteri kirendeltség előre meghatározott havi részletekben adja ki a tűzifakészletekre a szállítási igazolványt és pelig úgy az Erdőbirtokosok és Fakereskedők Faforgalmi Rt. részére, mint a Faforgalmi Rt.-nak fel nem ajánlott készletekre egyforma kulcs szerint.

2. kívánják a különböző fanemekre megállapított arány betartását és végül,

3. az egyenlő elbánás elvének kellő biztosítása céljából kívánják a tűzifaforgalom mai rendszerének átdolgozását a kamarák bevonásával.”

Az értekezlet kívánsága folytán a határozatot Nagyméltóságod elé terjesztjük és Kamaránk részéről is kérjük Nagyméltóságodat,

méltóztassék a határozatban kifejezésre jutott kívánságokat megfontolás tárgyává tenni és azok teljesítése érdekében a szükséges lépéseket sürgősen megtenni.

Egyben ugyancsak az említett értekezlet kívánságának megfelelően — és hivatkozással az e tárgyban, folyó évi február hó 15-én 14.289/1924. sz. alatt Nagyméltóságodhoz intézett felterjesztésünkben foglaltakra is — alant Nagyméltóságod elé terjesztjük a tűzifa-szállítási igazolványok kiadásával kapcsolatos helyzet jellemzéseül az érdekeltségeink álláspontjának, illetve felfogásának kellő megvilágítása céljából az értekezleten elhangzott, valamint a Kamaránkhoz írásban előterjesztett pa-

naszok, kívánságok és javaslatok közül a következő szemelvényeket:

„Az 1933/34. évi termelésű tűzifánkra még a folyó év június hó végéig ki kellett volna kapnunk 100%-ig a szállítási igazolványokat, azonban még augusztus hóig is csak 75%-ot kaptunk és csak szeptember hóban kaptuk ki június helyett a 100%-os kvótát.

Az 1934/35. évi termelésű fákra pedig június-szeptember hóban 30—40% igazolványt kellett volna kapnunk és kaptunk f. szeptember hóban csakis a hántolt fára összesen 3%-ot. A Faforgalmi Rt. ezzel szemben korlátozás nélkül kap szállítási igazolványt úgy a régi, mint a friss termelésű tűzifára. De kapnak szinte korlátlanul igazolványt egyes, a Faforgalmin kívül álló kedvezményezett budapesti cégek.”

„Mint konkrét esetet felhozom, hogy a Sárospataki Faipar Forróencs állomásáról, ahol összesen cca 80 waggon hántott tűzifája van készletben, f. é. szeptember hóban 30 nagy waggon (á. 15. tonna) hántott fát rak be waggonba, tehát a készletének felét tudja elszállítani. Tudomásom szerint a Sárospataki Faipar is a Faforgalminak adta el tűzifáját és azért kap készletének felére igazolványt.”

„A Földművelésügyi Minisztérium Szállítási Igazolvány Kirendeltsége a szállítási igazolványok kiadásánál megkülönböztet I. rendű termelőket (így a Faforgalmi és kedvezményezett budapesti nagyobb cégeket) és III. rendű igényjogosultakat, vagyis a Faforgalmin kívül állókat. Ezen helytelen igazolvány kiosztás folytán nekünk kívülállóknak igen nagy anyagi és erkölcsi kárunk van. Anyagi kárunk van az elmaradt szállításból eredő kamatveszteség, beszáradási, fülledési, rakterületdíjak, őrzés, biztosítási díjak és személyzeti rezsikből kifolyólag, melynek természetes folyománya az, hogy a régi készleteinket nem tudván eladni, új erdőket és fakészleteket vásárolni nem áll módunkban. Erkölcsi kárunk van azért, mivel régi, évtizedes vevőinket egyáltalán nem tudjuk kiszolgálni, mert a szállítási igazolványok kiadása minden rendszer nélkül történik, melyeknek következtében nem tudunk eladni, nem tudunk szállítókat teljesíteni.”

„A faforgalom mai rendszere egyaránt káros az erdőbirtokosra, fatermelőre, fakereskedőre és különösen a fogyasztóra, mivel a Faforgalmi Rt. nem tartván be koncessziós szerződését, átlagban vagononként 35—40 pengővel ékelődik be a termelő és a detail kiskereskedő közé és ezen pluszt a koncessziót élvező Faforgalmi Rt. teszi el.”

„A tűzifapiacon még jelenleg is fennáll az óriási tűzifa szüke és hiába kérnek tőlünk vevőink most az ősze beálltával tűzifát, ezen igényléseknek szállítási igazolványok hiányában legkisebb mértékben sem tudunk eleget tenni.

Kivánjuk tehát, hogy az 1934/35. évi termelésű tűzifakészleteinkre az elmaradt 30—35% igazolványkvótát a legsürgősebben adja ki a Szállítási Igazolvány Kirendeltség.

Ezen tűzifa szükét a fogyasztók érzik meg, mivel kénytelenek a Faforgalmi Rt. által diktált rendkívüli magas tűzifaárakat megfizetni.”

„A Faforgalmi Rt. jelenlegi üzletpolitikájából az erdőbirtokosságnak semmi néven nevezendő haszna nincs, mivel az eladási többlet egyáltalán nem jut a tőárakban kifejezésre. Teljesen téves beállítás tehát, hogy az erdőbirtokosok és a hazai erdőgazdaságok tőárainak védelme kívánná meg a Faforgalmi Rt. koncessziójának fenntartását.”

„A kötött tűzifaforgalom mai rendszere rendkívül sérelmes a M. kir. Államvasútakra is, mivel az igazolványok ötleterű kiadása azt eredményezi, hogy 1—2 nap alatt összetörődve adjuk fel a feladóállomásokon a kapott szállítási igazolványokkal a tűzifákat és hosszú hetek sőt hónapok telnek el, amíg ismét kapunk igazolványokat és adhatunk fel újabb tűzifa-waggonokat. A közbeeső idő alatt pedig a MÁV. kocsijai kihasználatlanul hevernek az állomásokon.”

„A Földművelésügyi Minisztérium Szállítási-igazolvány Kirendeltsége a már egyszer mindenképen igazolt készleteinkre ismételten kért tőlünk újabb erdőfelügyelőségi igazolásokat, amelyek nekünk termelőknek horribilis költségeket és napokig tartó utánjárást jelentenek. Ezzel kapcsolatban kérjük, tehát, hogy a már egyszer bejelentésnél igazolt 1934/35. évi termelésű fakészleteink igazolását véglegesnek fogadja el a Földművelésügyi Minisztérium Szállítási-igazolvány Kirendeltsége.”

„Bátrak vagyunk cégünk sérelmét is felhozni és kérjük azt, mint a fakereskedők sérelmét az illetékes fórumok tudomására hozni.

Cégünk 1934. április 10-én kelt kötlevel alapján eladott a Faforgalminak cca 2.000 waggon különféle minőségű és osztályozású tűzifát. Az 1933/34. évi termelésű tűzifákat a kereskedelmi- és földművelésügyi minisztérium megállapítása szerint megállapított havi részletekben kellett volna lehívni. A szállítást annak idején állandóan sürgettük, sőt ajánlatot tettünk a Faforgalminak, hogy 10 tonnánként 10—15 pengő felárral tőlük visszavásároljuk csak azért, hogy a leszállítást mi-

nél gyorsabb arányokban eszközölhessük, miáltal a lebonyolítást gyorsabbá tehetjük volna és ezáltal a nagymérvű beszáradás folytán bennünket ért károsodástól és számottevő rezsiköltségtől megmenekülhettünk volna.

Ebbeli panaszunkat folyó évi június 26-án az Országos Fagazdasági Tanácsnak ajánlott levélben tudomására adtuk és arra kell következtetnünk, hogy az Országos Fagazdasági Tanács olyan összetételű, hogy sem a kereskedők, sem a fogyasztók érdekeit nem tekinti és a látszat szerint a Faforgalmi Rt. áldatlan fenntartását támogatja.

A múlt év tapasztalatain okulva, 1934/35. évi termelésű tűzifánkat természetesen a legkisebb mennyiségben sem ajánlottuk fel megvételre.

Az 1934/35. évi termelésű tűzifából a megjelent szállítási részletek szerint szeptember hó végéig cca 40% mennyiségű tűzifára kellett volna szállítási igazolványt kiszolgáltatni és ennek ellenében azt tapasztaljuk, hogy csupán hántolt fára adtak ki 3% mennyiséget, ami az össztermelésnek még $\frac{1}{2}\%$ -át sem teszi ki.

A szállítási igazolványok kiadásának megszorításával az illető szervek azt a célt óhajtják elérni, hogy úgy az erdőbirtokosok, mint a fatermelők készleteiket a Faforgalminak ajánlják fel megvételre, mely esetben a szállítási igazolványok kiadásának semmi akadálya fel nem merül.

Az egyes budapesti közvetítő kereskedők azt az eljárást követik, hogy készletüket formailag felajánlják a Faforgalminak, de nyomban vissza is vásárolják 7—8 pengő felárral, miáltal a szállítási igazolványok rendelkezésükre állván, szállítást akadály nélkül teljesíthetnek.

A fennálló rendelkezéseket betartó erdőbirtokosok és fakereskedőknek guzsbakötött kézzel kell nézniök, hogy a régi összeköttetések révén megszerzett vevőiket a Faforgalmi, vagy pedig a fent említett élelmes kereskedők látják el a tél beállta előtt áruval.

Az általunk közöltek csak szemelvények abból a sok hátrányból, ami a fakereskedelmet a Faforgalmi fennállása folytán éri és nagyon kérjük a miskolci Kereskedelmi és Iparkamara tekintetes Elnökségét, hogy befolyása révén az illetékes fórumnál odatörekedni kegyeskedjék, miszerint a tűzifakereskedelem újból szabadabb tétessék és ha valamely szerv fennállása mégis szükségeltetnék, úgy a kereskedelem részére adassék meg legalább az, hogy a havi szállítási részletek %-os kimutatása sze-

rint a szállítási igazolványok minden korlátozás nélkül adassanak ki úgy az erdőbirtokosok, mint a fatermelők részére.”

„A miskolci M. Kir. Erdőigazgatóság tudomásunk szerint jelenleg tárgyalásban áll a Faforgalmi Rt.-vel az 1934/35. termelési évből származó, mintegy 2.000 waggon, vegyes tűzifa eladására vonatkozóan. Az erdőigazgatósági fákat az elmúlt évek folyamán mi, felsőmagyarországi fatermelők és fakereskedők vásároltuk fel és hoztuk forgalomba. Az erdőigazgatóság velünk teljes mértékben meg volt elégedve és mi határozottan nagy áldozatot hoztunk, már a jövő érdekében is, az erdőigazgatósági fák eladási versenytárgyalásain. Mindenkor betartottuk pontosan a nehéz fizetési és egyéb kiszállítási feltételeit az erdőigazgatóságnak. És most is hajlandók vagyunk az erdőigazgatóság fáját azonnal felvásárolni, akár szabadkézből történő eladás útján, akár nyilvános versenytárgyalás útján, melyen a Faforgalminak is jogában áll résztvenni, azonban az egyenlő elbánás elve alapján, vagyis az kapná meg az erdőigazgatóság fáját, aki többet fizet érte.”

„Kivánjuk a Faforgalmi Rt. koncessziójának azonnali hatályú felmondását és a tényleges fatermelők és fakereskedők bevonásával megalakulandó új koncessziós társaság létrehozását. Egy ilyen társaságban való közvetlen részvételre mi felsőmagyarországi fatermelők és fakereskedők azonnal hajlandók vagyunk úgy a külföldi, mint a belföldi tűzifaforgalom lebonyolításához szükséges anyagi tőkét és annak minden üzleti fázisát garantálni és a Faforgalmi Rt.-nek úgy a belföldi, mint a külföldi, vagyis import tűzifaforgalmi koncesszióját akár egészben, akár megfelelő részarány szerint átvenni azon helyesbítéssel, hogy az Alföld fásítására egy waggononként megállapítandó tekintélyes összeget visszatérítenénk a kormánynak.”

„Kivánjuk a Fagazdasági Tanácsnak, — mely jelenlegi összetételében majdnem kizáróan a Faforgalmi Rt. érdekeit látszik képviselni, — teljes átalakítását és ebben mi, felsőmagyarországi fatermelők és fakereskedők is képviselőket kérünk, mint az ország egyik legnagyobb fatermelő vidéke, a miskolci Kereskedelmi és Iparkamara útján.”

Ismételten kérjük Nagyméltóságodat,

méltóztassék kerületünk tűzifakereskedőinek és tűzifatermelőinek a fentiekben vázlatosan körvonalozott és szemelvényekben ismertetett panaszait és azok okait megvizsgálni és ezek megszüntetése érdekében lehetőleg mielőbb intézkedni.

Megismételjük egyben azon régebbi, többször hangoztatott kérésünket is, hogy kegyeskedjék a tüzifaforgalom aktuális kérdéseinek s a szükségessé vált új szabályozás irányelveinek megtárgyalása és tisztázása céljából az összes érdekeltségek, tehát az erdőbirtokosok, kitermelők és kereskedők hivatalos képviselőit a kamarák bevonásával közös ankétra összehívni."

Ez év őszén a budapesti tüzifatelepek, a legnagyobb forgalom idején üresen álltak. Nem volt azonban sokkal jobb a helyzet az ország más városaiban sem. A bajt megint csak a szállítási igazolványrendszer okozta. Illetve az, hogy a birtokosok — elsősorban a Faforgalmi r. t. — száraz fakészleteiket akarták előbb értékesíteni és csak azután engedték piacra kerülni a friss fát. Attól félték, ha a friss tüzifa előbb kerül forgalomba, mint ahogy a száraz fa elfogy, az előbbinek olcsóbb ára az utóbbi magasabb árát lerontja. Hogy ezt elkerüljék, mindaddig nem adtak ki friss fára szállítási igazolványt, míg a száraz fa az utolsó vagonig el nem fogyott. Október 1-től került tehát csupán forgalomba a friss fa, mert csak e hónap első napján engedélyezte a földművelésügyi miniszter Budapestre 2%, vidékre 8% 1934—35. évi termelésű tüzifa szállítási igazolványnak kiadását.

A rendszer védelmében egyik reggeli lap a tüzifahiánnyal kapcsolatban szükségesnek tartotta illetékes helyet megkérdezni és erről a következő cikket írta:

„Az utolsó napokban tendenciózus hírek terjedtek el arról, hogy a fővárost tüzifahiány fenyegeti és így a faárak emelkedésével kell számolni. A hírek nagy nyugtalanságot keltettek a közönség körében, mert már megindultak és most is folyamatban vannak a tüzifabeszerzések. A közönség részéről valóban merültek fel panaszok, hogy egyes minőségeket nem lehet beszerezni Budapesten. A Függetlenség munkatársa ebben az ügyben érdeklődött illetékes helyen és azt a felvilágosítást kapta, hogy Budapesten egyáltalában szó sem lehet tüzifahiányról és minden ilyenértelmű hiresztelés csupán egyéni üzleti érdeket szolgál, amely arra jó, hogy felesleges izgalmat keltsen a közönség körében és indokoljon bizonyos áremelési törekvéseket.

A fővárosban állandóan leglább négy heti készlet áll rendelkezésre, ez a mennyiség ma is megvan, ezenkívül a kereskedők a napokban kaptak 2500 vagon tüzifára szállítási igazolványt, további 3.000 vagonra érvényes igazolványt most osztanak ki, a Faforgalmi r. t.-nak pedig 5.000 vagon fa szállítására van lehetőség.

A kiadott szállítási igazolványokat egyelőre nem is veszik igénybe egyszerűen azért, mert a budapesti piacnak ezidőszerint nincs sürgős szüksége fára. Általánosságban tehát ez a helyzet, míg a részletkérdéseket tekintve megállapítható, hogy öreg bükkfában valóban nincs megfelelő készlet. Ennek azonban az a magyarázata, hogy az ország egész fatermelésének csak kb. 18%-a áll bükkfából, belföldi áruból tehát az egész szükséglet nem elégíthető ki, viszont a bükkfa behozatalának állandóan vannak valutáris nehézségei.

A közönség — elfogulatlan szakértők megállapítása szerint — indokolatlanul ragaszkodik a bükkfához, amelyet csak import útján lehet beszerezni, mert a belföldi cser- és gertyánfa tüzelőérték szempontjából semmivel sem marad a bükk mögött, azonkívül itthon is elegendő mennyiségben áll rendelkezésre. A mai nehéz viszonyok között tehát kétszeresen fontos érdek, hogy a közönség elsősorban azt a fát vásárolja, amelyért nem kell a külföldnek valutát fizetnünk.

A fahiányról szóló és teljesen alaptalan hírek mellett kifogások hangzottak el az ellen is, hogy a Faforgalmi r. t. keményfát csak abban az esetben ad a kereskedőknek, ha ugyanakkor 30% silányabb minőségű puhafát is átvesznek. Ez az üzletpolitika állítólag szintén drágító hatással van a tűzifára. Értesülésünk szerint a fatermelők kb. 700 vagon olyan silányabb minőségű puhafát ajánlottak fel a Faforgalminak, amelyet a helyi fogyasztásban nem tudtak értékesíteni. A Faforgalmi viszont kénytelen volt ezeket a mennyiségeket a földművelésügyi minisztérium rendelkezése értelmében átvenni. Miután a 700 vagon puhafa ezidőszerint is megvan, nyilvánvaló, hogy a kereskedelmet nem kényszerítették a puhafa vásárlására, tehát ez a kényszer mint drágító tényező minden további nélkül elesik.

De hasonló sorsra jutnak azok a hírek is, amelyek egyéni érdekek alátámasztására keltek szárnyra, mert a tűzifakészletek Budapesten olyan jelentősek, hogy az árak emelését hivatalos helyen semmiféle indokolással nem engedélyeznék.”

A Budapesti Szénkereskedő a Függetlenség illetékes helyen szerzett adataival szemben kénytelen volt megállapítani, hogy szeptember 25-én Budapest három legforgalmasabb teherpályaudvarán összesen sem volt 30 tíz tonnás vagon bükkfa, és mindenütt azt a panaszt kellett hallani, hogy a beérkezés még mindig nagyon vontatot-

tan történik. Olyan eset is előfordult, hogy az egyik faaprító-telepre friss bükkfa műfának deklarálva érkezett. Ennél a tételnél tehát lemondott a feladó a kedvezményes tűzifa-díjtételről s így a budapesti cég ab pályaúdvár tíz tonna idei bükkfáért 310 helyett 340 pengőt fizetett. Egyébként a kereskedők ezekben a napokban meg sem kérdezték az árakat, ha valaki részükre prompt tudott szállítani.

A földművelésügyi minisztériumhoz sok panasz érkezett ebben az időben amiatt, hogy lényegesen drágábban lehetett, különösen cser-, tölgy- és gyertyánfanemeket vásárolni, mint az előző évben. Ez volt a közvetlen oka annak, hogy a szakminisztériumok megbízták az Árelemző Bizottságot a tűzifaárak megvizsgálásával.

A földművelésügyi minisztérium és az Országos Erdészeti Egyesület célja kétségtelenül az volt, hogy a tűzifatermelés rentabilitását biztosítsák és ezen keresztül hathatós segítséget tudjanak nyújtani az erdőbirtokos gazdatársadalomnak.

A kereskedelemnek ez ellen nem lehetett, de nem is volt kifogása, csupán arra ügyelt, hogy a rendelettel felemelt tőárak ellenére is hozzájuthasson tisztességes, polgári hasznához.

Az érdekképviselők előterjesztették kalkulációikat és a szakminisztériumok, az Árelemző Bizottság meghallgatása nélkül, megállapodtak még 1933-ban a kereskedelem képviselőivel a nagy és kiskereskedelem haszonmargeát illetően. Ezeknek a tárgyalásoknak az eredményét tehát a kereskedelem kompromisszumos megállapodásnak tekintette.

Nem emelt sohasem nyilvánosan kifogást a magas termelői árakkal szemben és a kereslet-kinálatadta helyzethez alkalmazkodva, a részére megállapított irányárak keretén belül hol valamivel alacsonyabban, hol néhány fillérrel magasabban árusította a tűzifát; de sohasem lépte túl, sőt el sem érte a részére megállapított irányárakat. Honnan, illetve miből származhattak tehát a kereskedelemmel szemben felvetett drágítási vádak?

Azáltal, hogy 1935. szeptemberében az intézőbizottság a kereskedelmi körök állandó sürgetése ellenére sem adott ki friss fára szállítási igazolványt, a budapesti készletek — mint már említettem — majdnem 100%-ig elfogytak. Nemcsak a bükkfa készletek, hanem mindenfajta tűzifa.

Ez az áruhiány tehát nem a kereskedelem hibájából következett be, de természetesen — miután a kereslet sokszorosan meghaladta a kínálatot — a piaci árak az irányárak maximumáig fokozódtak a nagykereskedelemben. A kiskereskedelem még szeptember

hónapban egyáltalán nem csinált forgalmat, tehát a kiskereskedelmi árak egyáltalában nem is emelkedhettek.

Október elején és közepén ugyan már ki voltak adva a szükséges szállítási igazolványok, de még mindig gyéren érkezett a budapesti telepekre tűzifa, mert ebben az időszakban viszont a Máv. a cukorrépaszállítások miatt nem tudott megfelelő mennyiségű vagon rendelkezésre bocsátani.

De nemcsak ezek az okok játszottak közre a piaci árak kétségtelen emelkedésében. Ha megnézzük a földművelésügyi miniszter 10.800/1934. és 86.911/1934. számú rendeleteinek ártáblázatait és összehasonlítjuk az 1934. szeptemberi és az 1935. szeptemberi egyéves vágású tűzifák termelői alapárait, akkor a következő árkülönbözetek derülnek ki:

	1933/34.	1934/35.
hasábfá (10 tonnáankint)		szeptember
bükk	280.—	292.—
gyertyán	260.—	282.—
cser, tölgy és kóris	240.—	258.—
tölgy és cser hántolt	275.—	278.—
akác	280.—	280.—
egyéb keményfa	230.—	244.—
fenyő	250.—	263.—
lágylombfa	200.—	214.—

Tehát ez az összehasonlítás egyedül is alkalmas a kereskedőkkel szemben hangoztatott drágítási vád megdöntésére.

Azonban ebben az évben — mint előbb jeleztem — a szállítási igazolványok díját is felemelte a földművelésügyi minisztérium 10 tonnás vagonként 2.— pengőről 6.— pengőre, ami mellett figyelembe kell venni, hogy a Faforgalmi r. t. és a kívülálló termelők 1934 szeptemberében az előbb feltüntetett átvételi árakhoz 18 pengő felárat számítottak, míg 1935 szeptember hónapjában ez a felár a Faforgalminál 20—27 pengőig emelkedett és a kívülálló termelői érdekeltségek felárai 25—40 pengőt is elértek.

A kétféle felár között azért volt ilyen nagy különbség, mert a Faforgalmi bükkfát csupán a megvásárolt mennyiség egyharmad részéig szolgáltatott ki és kétharmadrész egyéb fa átvételére kényszerítette a vevőt. Azzal az indokolással, hogy ő is köteles a termelő által neki felajánlott fát fanemre való tekintet nélkül átvenni. A kívülálló termelői érdekeltségek viszont ezekkel a feltételekkel szemben bükkfát magában is kiszolgáltattak és ezért a viszonteladók szívesebben fizettek magasabb felárat, hogy ne legyenek kénytelenek raktáraikat egyéb, nehezen értékesíthető fanemekkel feleslegesen terhelni.

Méltán vehette tehát rossz néven a kereskedelem, hogy amíg a részére megállapított irányárakat nem érte el, addig békében hagyták, amint azonban rajta kívül eső okokból felemelkedtek a piaci árak — legjobb vagy legrosszabb esetben az irányárak színvonaláig — akkor hatóságok és közvélemény egyformán a kereskedelmet tették felelőssé a drágításért.

A tűzifaárak alakulásának megvizsgálásával megbízott ár-
elemző bizottság többszáz oldalra terjedő jelentéséből azonban sem
akkor, sem az évek folyamán később semmi sem került nyilvános-
ságra.

Csupán a kereskedelemügyi miniszter jelentette ki egyik par-
lamentari felszólalásában, hogy a kereskedelem nem drágította a tüzi-
fát. Nyilvánvaló lett tehát, hogy a termelők kalkulációja körül le-
hetett a hiba.

1935-ben 23 magyar főnemes erdőbirtokos aláírásával körlevél
érkezett a magyar erdőbirtokosokhoz, amelyben a Faforgalmival
szemben, illetve a rendszer mellett hűségnyilatkozattételre szólí-
tották fel őket.

A körlevél a többi közt a következő érdekes részleteket tar-
talmazta:

„Birtokostársaink közül mindenki, aki erdőgazdaságá-
nak jövedelmezőségét számontartja tapasztalhatta, hogy az
országos erdészeti egyesület által megindított tűzifa-értékesí-
tési akció életbelépte óta a tűzifáért lényegesen — lehet
mondani 100%-kal — magasabb tőárakat érünk el.

Dacára ennek, az utolsó hónapokban igen erős támadás
indult meg ezen bevált akció ellen, amely támadás mahol-
nap már ennek fennmaradását veszélyezteti.

A legnagyobb aggodalommal nézzük ezeket a támadá-
sokat azért, mert véleményünk szerint csak a Faforgalmi
r. t. felállításával sikerült a tűzifa termelői árát arra a szint-
re emelni, amelyik mellett ma a magyar erdőgazdaság tür-
hető eredménnyel képes dolgozni. Emlékeztetbe idézzük az
1933. októbertől 1934. februárig terjedő időket, amikor a
birtokosnak vagy termelőnek a mostaninál 10.000 kg-ként
30—60 pengővel alacsonyabb egységárakkal kellett beérnie,
ha fáját eladni akarta és hogy legtöbbször csak bizományi
üzleteket tudott kötni.”

„... A birtokos tudja magát mihez tartani, mert a Fa-
forgalmi r. t. köteles a hatóságilag megállapított ár mellett

a neki felajánlott fát megvenni és mérsékelt kamat mellett erre megfelelő előleget adni.

Ennek következtében a kereskedők sem tudnának a Faforgalminál kedvezőtlenebb ajánlat esetén vételhez jutni s ezért fizettek akárhányszor a Faforgalminál magasabb vételárakat és szabtak az előlegnyújtásnál is a Faforgalmiénál kedvezőbb feltételeket.

... Igaz, hogy a múlt téli termelésű fából ez ideig csak 87.5%-ra kaphatott a birtokosok nagyrésze szállítási igazolványt. Ennek ellenében azonban nyíltan merjük állítani, hogy mindazoknál a gazdaságoknál, amelyek nem adták el jóval előre az 1934/35. évi téli termelésű tűzifát, ezért a részért már ugyanannyi bevételhez jutottak, mint amennyit az előző évi eladási árak mellett a teljes 100%-ért kaphattak volna. Ezen felül a megmaradó készletek is a mai eladási árak mellett jelentékeny értéket képviselnek.

Be kellett látnunk azt, hogy ha a tűzifa árát a katasztrófális leesésétől meg akarjuk menteni, akkor nem lehet a tűzifát különösen a tavaszi holt időszakban nagy mennyiségben a piacra engedni.

Más években ilyen enyhe tél után 20—25%-os, sőt ennél nagyobb áresés is állott be a tűzifánál. Ezzel szemben a mai rendszer mellett sikerült a tűzifa árát változatlanul fenntartanunk és az áresésből származható igen messzemenő károsodásokat elhárítanunk.

Kétségtelen, hogy a szállításoknak az igazolványok révén való korlátozása egyik-másik termelőnél átmenetileg szállítási nehézségeket, zavarokat is okozhat. Ha azonban szembe állítjuk egymással a két tételt, hogy inkább akarjuk-e az 1933. év telén fennállott árak visszatérését, sőt kitesszük magunkat annak, hogy a tűzifaárak még az akkoriánál is alacsonyabb szintre süllyedjenek, vagy pedig vállaljuk azt a kisebb kellemetlenséget, hogy a szállításokban némileg korlátozva vagyunk, akkor úgy véljük, mindnyájan azt fogjuk mondani, hogy inkább szállítunk kissé lassabban, de elfogadható árak mellett, minthogy a szállítás szabadsága mellett áresés tegye lehetetlenné a jövedelmező erdőgazdálkodást.

... Azt mindnyájan tudjuk már, hogy a fakereskedelem nem rokonszenvezett túlságosan a Faforgalmmal és egyáltalán nem sietett a Faforgalmi készleteiből vásárolni, hogy ezáltal a többi készlet leszállítását is, illetőleg a szállítási igazolványoknak a többiek részére való kiadását lehetővé

tegye. Megnehezíti a Faforgalmi r. t. helyzetét az a körülmény is, hogy a hasznot, amit átlagosan elérhet, a kormányzat az ő számára korlátozta, a többi kereskedő pedig tetszés szerinti árban adta el a fát.

...Meggyőződésünk, hogy a rendszert, amelyikkel a legfőbb célt, a tűzifa árának állandósítását, elértük, fenn kell tartanunk. Nem akadálya ez annak, hogy az eddig mutatkozott kisebb hibákat ki ne igazítsuk, de szem előtt kell tartani a főcélt, a tőár biztosítását és tartózkodnunk kell olyan követelésektől, amelyek az egész rendszer bukására vezetnének. Az erdőgazdaságra a mi véleményünk szerint nemcsak megnyugvás, de majdnem tökéletes biztonságot is jelent az a körülmény, ha tudja azt, hogy van egy vállalkozás, amelyik a fáját minden körülmények között a kormány által megállapított áron megvásárolni és megellegezni köteles. Csak ez biztosítja azt, hogy a kereskedelem ma jóval magasabb árakat hajlandó fizetni, mint ötnegyed évvel ezelőtt és csak ez biztosítja a birtokosoknak fizetendő áraknak magasságát.

gróf Andrássy Sándor
 gróf Apponyi Károly
 hg. Batthyányi Strattmann László
 gróf Benyovszky Móric
 br. Biedermann Imre
 herceg Festetich György
 gróf Festetich Kristóf
 dr. gróf Forgách Balázs
 baráthi Huszár Tibor
 gr. Károlyi Imre erdőhivatala
 gróf Károlyi László
 ifj. gróf Majláth József
 gróf Majláth György
 herceg Montenuovo Nándor
 Osztrólczy Miklós
 dr. Papszász Tamás
 br. Prónay Gábor
 br. Prónay György
 gr. Széchenyi Károly
 gr. Széchenyi Wolkenstein Ernő
 ifj. gr. Teleki József
 br. Waldbot Kelemen
 gr. Zelénszky Róbert.

Valóban nem csoda, ha a magyar főnemesség 23 ilyen illusztris tagja és az általuk képviselt nagybirtokossággal szemben — mi-
kor a hatóságok is az ő érdekeiket tartották védelemreszorulóknak
— a kereskedelem érdekei évekig háttérbe szorultak. Még a hang-
jukat sem hallathatták, mert a kormányhatalom és a nagybankok
ellen ezekben az években nem lehetett sajtót biztosítani.

1936-ban azonban mintha valamelyest változott volna a hely-
zet. A Faforgalmi három éves koncessziója utolsó évéhez érkezett.
Olyan hírek kezdtek szállingózni, hogy a kormány, ha nem is sza-
badítja fel a forgalmat, de ezen a három éves rendszeren minden-
képpen változtatni akar. Nyilván magának a földművelésügyi minisz-
ternek is kellemetlen volt már az erdőbirtokosság két szembenálló
táborának állandó küzdelme.

A Faforgalmi ellen való szakmai támadások is fokozódtak és
az Árelemző Bizottságnak a tűzifa-árakról a kereskedelemügyi mi-
niszter elé terjesztett véleménye sem volt alkalmas az erdőbirto-
kosság védelmének továbbfokozására. A politikai vonalvezetés újabb
iránya sem kedvezett a nagybirtokosoknak. És már az év elején
megmutatkoztak azok a jelek, amelyekből az erdőbirtokosság két-
séget kizáróan megállapíthatta, hogy még az eddig elért pozíciójának
megtartásáért is komoly küzdelmet kell majd vívnia.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1936. évi Miskolcon megtar-
tott közgyűlését megelőző igazgató-választmányi ülés, a földműve-
lésügyi miniszter kívánságára, hat tagú bizottságot küldött ki az
erdőbirtokosbéke megteremtésére. A miniszter állítólag azt mon-
dotta: ha a birtokosság megegyezik és egységes tervet terjeszt eléje
a tűzifa-értékesítést illetően, akkor az ilyen kérést teljesíti; ha
azonban nem tudnak megegyezni, ő sem segíthet rajtuk.

Az Árelemző Bizottság javaslatot terjesztett a földművelés-
ügyi miniszter elé, melyben azt ajánlotta, hogy a Faforgalmi r. t.
részére megállapított átvételi árakat az 1935/36. évi termelésű tűzi-
fánál a bükk kivételével némely választéknál a miniszter 10.000
kg-ként 6 pengővel, a gyengébb minőségű választékoknál pedig 10
pengővel szállítsa le. Az Erdészeti Lapok Krónikája a javaslatot
bírával azt teljesen elfogadhatatlannak tartotta és az alábbi táblá-
zattal bizonyította, hogy az 1934/35. évi termelésű magyar tűzifa
átlagos budapesti ára a tényleges fanem és választékarány figye-
lembevételével a Faforgalmi r. t. szeptember-áprilisi árai alapján
10 t-ként csupán 256.79 pengőt tesz ki.

Fanem és választék	Egységár buda-			
	Az összes bejelen-	pesti paritásban	Szorzat	
	tett készlet %-a	pengő	pengő	
Bükk:				
hasáb	— — — —	21.67	292.—	63.28
hasított dorong	— — — —	0.96	278.—	2.67
dorong	— — — —	4.13	255.—	10.53
vékony dorong	— — — —	1.39	214.—	2.97
tuskó	— — — —	0.62	252.—	1.36
Gyertyán:				
hasáb	— — — —	4.77	282.—	13.45
hasított dorong	— — — —	0.52	267.—	1.38
dorong	— — — —	2.44	243.—	5.92
vékony dorong	— — — —	0.57	207.—	1.17
tuskó	— — — —	0.19	235.—	0.44
Cser, tölgy és kőris:				
hasáb	— — — —	26.03	258.—	67.16
hasított dorong	— — — —	0.81	240.—	1.94
dorong	— — — —	7.07	216.—	15.31
vékony dorong	— — — —	1.92	181.—	1.56
tuskó	— — — —	0.41	216.—	0.89
Tölgy és cser hántolt fa	—	10.68	278.—	29.69
Akác:				
hasáb	— — — —	3.98	280.—	11.14
hasított dorong	— — — —	0.09	266.—	0.24
dorong	— — — —	1.80	246.—	4.42
vékony dorong	— — — —	0.14	206.—	0.29
tuskó	— — — —	0.08	246.—	0.20
Egyéb keményfa:				
hasáb	— — — —	1.64	244.—	4.—
hasított dorong	— — — —	0.05	230.—	0.12
dorong	— — — —	0.70	206.—	1.44
vékony dorong	— — — —	0.93	171.—	1.59
tuskó	— — — —	0.09	206.—	0.19
Fenyő:				
hasáb	— — — —	0.84	263.—	2.21
dorong	— — — —	0.25	214.—	0.54
tuskó	— — — —	0.06	214.—	0.13
Lágy lombfa:				
hasáb	— — — —	3.69	214.—	7.90
dorong	— — — —	1.02	184.—	1.88
vékony dorong	— — — —	0.42	170.—	0.71
tuskó	— — — —	0.04	184.—	0.07

Átlagos budapesti eladási ár 256.79

Ebből az átlagos eladási árból a tiszta tőarat a következőképen vezette le a krónikás:

átlagos fuvardíj	—	—	—	—	P 69.—
budapesti kövezetvám	—	—	—	—	„ 5.40
4.5% forgalmi adóváltáság	—	—	—	—	„ 7.25
szállítási igazolvány díja	—	—	—	—	„ 6.—
feladó állomási útvám (átlagban)	—	—	—	—	„ 6.—
vasúti mérlegdíj	—	—	—	—	„ 2.—
rakodóbérlet és beruházási költség	—	—	—	—	„ 5.—
					<hr/>
					összesen P 100.65

Marad tehát egy vagon magyar tűzifa átlagos ára gyanánt a feladó állomásra kiszállítva, kereken 156 pengő.

Egy vasúti kocsirakományra 20 normál ürmétert számítva, ürméterenként 7.80 pengős egységár adódik

kifuvározási költség átlagosan	—	—	—	—	P 1.50
közelítés, erdei raktározás	—	—	—	—	„ —.50
termelési költség	—	—	—	—	„ —.80
					<hr/>
					ürméterenként összesen P 2.80

A 7.80 pengős előbbi ártételből 5 pengős átlagos tömellelti érték marad a tűzifa ürméteréért.

Ebből le kell még számítani az erdőgazdaság egyéb terheit. Egy kat. hold átlagos tiszta jövedelmét 3 p-vel számítva, a földadó, a községi-, megyei pótdadók, rokkantellátási adó stb. kat. holdanként (40%) átlagban 1.20 p-re rug.

3000 kat. holdanként egy erdőmérnököt véve számításba, akinek ellátása, a lakás, fogattartás és természetbeni illetmények betudásával évi 6000 pengővel értékelhető, kat. holdankint 2 pengőt tesz ki.

1000 kat. holdra egy erdőőrt számítva 1800 pengő költséggel, kat. holdankint 1.80 pengő.

Erdőművelés, pótlás költségeire kat. holdankint 60 fillért, utak, épületek karbantartására kat. holdankint 40 fillért véve számításba, 1.00 pengő újabb kiadást jelent, ami az előbbiekkal együtt kat. holdankint összesen 6 pengő tehernek felel meg.

Az átlagos évi hozadékot a földművelésügyi minisztérium által kiadott statisztikai adatok alapján 1.1 tömörköbméterrel (1.8 normál ürméter) számolva, 1 normál ürméterre esik 3.33 pengő készkiadás.

A megmaradó tőár tehát 1.76 pengőt tenne ki.

Ennek a tőárnak a kiszámításánál azonban egyáltalán nem vettük figyelembe a vagyoadót, a jövedelemadót, a kegyúri terheket, a közjótékonyági szolgáltatásokat, munkásbiztosítást, stb.,

olyan terheket, amelyek köztudomás szerint igen nagy súllyal nehezednek az erdőbirtokra.

Ha ezeket számításba vesszük, még az átlagos árnál is alig marad úrköbméterenként 1 pengő tőár.

Az Árelemző Bizottság javaslatát a Fagazdasági Tanács állásfoglalása alapján a földművelésügyi miniszter elutasította. Az Országos Erdészeti Egyesület kalkulációjából azonban tanulhatnak a kereskedők. Mikor mindenki úgy tudta, hogy a magyar tűzifán a birtokosok ezekben az években nagyon szépen kereshettek, az Erdészeti Lapok be tudta bizonyítani, hogy úrköbméterenként — tehát 5—6 métermázsánként — alig marad a birtokosnak fájáért tő mellett 1 (egy) pengője.

Az Országos Fagazdasági Tanács áprilistól kezdve már ismét az új tűzifa-értékesítés koncessziójának előkészítésével foglalkozott. Akcióba léptek természetesen a kereskedők is. A Tüzelőanyag Kereskedők Egyesületeinek Országos Szövetsége külön bizottságot küldött ki a koncesszióra vonatkozó kérdések tanulmányozására. A kereskedelemnek azonban ezuttal sem sikerültek az akciói. Pedig hát nekik lett volna egyedül erkölcsi jogosultságuk a tűzifa-értékesítés megszervezéséhez. De a kereskedelem — természetszerűen — elsősorban saját eladási árainak védelmére gondolt, amiről mindjárt kisütötték az okosok, hogy áremeléshez vezetne, kartellt jelentene, amit nem lehet annyi emberrel megcsinálni. Az egyéni érdekeket sem lehetett összehangolni, hiszen a tűzifaszakma rétegződése más mint a szénkereskedelemé. A szénbányák mellett van nagy- és kiskereskedelem. Legfeljebb néhány nagykereskedő, mint a bánya körzeti képviselője, bizonyos esetekben a bánya és a nagykereskedők közé kerül, de nagykereskedői jellegük ezzel nem változik.

A tűzifakereskedelemben azonban egészen más a helyzet. A rétegződés felülről lefelé így alakul:

nagykereskedő, aki termeléseket végez és csupán vagon-tételben értékesít;

nagykereskedő, akinek termelési tevékenysége és tranzit-üzlete mellett aprítótelepe is van, kiszolgál magánosokat, iparvállalatokat és kiskereskedőket, sőt közszállításokban aprított fával is részt vesz;

nagykereskedő, aki nem termel, csak kitermelt fát vesz és teleplénkül vagon-tételekben értékesít;

nagykereskedő, akinek telepe van, de csak közszállításokat végez és magánfeleket szolgál ki. Áruszükségletét viszont nem közvetlenül a birtokostól, hanem az előbbi nagykereskedők valamelyike útján szerzi be;

nagykereskedő, az előbb említett árubeszerzési feltételekkel, aki azonban csak kiskereskedőket szolgál ki;

kisebb telepes kereskedő, aki vagontételekben nagykereskedőtől vásárol és kisebb részben fuvarban, nagyobb részben zsákokban és csak fogyasztóknak adja el áruját.

Ezek mellett működnek még az ügynökök, akik ugyancsak nagykereskedői funkciót végeznek.

Végül pedig a kiskereskedők, akik fuvarban vásárolnak és zsákokban adják el árujukat. Bár még ezek is kétféleképpen vásárolhatnak: egyik részük csak hasábfát vesz, a másik csak aprított fát. Ezeknek az érdekeik sem azonosak. De a felsorolt nagykereskedők érdekei azután annyi felé ágaznak ahányan vannak. És az egész befolyásolja még a belföldi érdekeltségük mellett esetleges importüzletük és tőkefelkészültségük is.

Ugy gondolom a helyzetet így ismerve, érthetőbb, hogy miért nem lehet a tűzifakereskedelemben olyan könnyen rendet teremteni.

Az Országos Fagazdasági Tanács szeptemberig rendeztetni akarta a tűzifa árvédelmi szervének, a Faforgalmi részvénytársaságnak 1937 július 31-én lejáráó koncessziója ügyét. A Fagazdasági Tanács ez ügyben felterjesztést intézett a földművelésügyi miniszterhez és július 14-én a tűzifaforgalom szabályozásának kérdése már a minisztertanács napirendjén is szerepelt. Erről a minisztertanácsról természetesen hirt adtak a napilapok is. Bár az illetékes szakminiszteriumok a tárgyalások menetéről közléseket egyáltalában nem adtak ki, minden lap, pártállásának megfelelően kommentálta az eseményt. Az egyik a szabadkereskedelem mellett írt, a másik feltétlenül szükségesnek tartotta a kötött forgalmat, de altruisztikus szempontok szerint működő koncessziós társaságot igyekezett portálni. Volt olyan is, amelyik nem vitatta ugyan, hogy a faárak szabad alakulása esetén a kereskedelem jobb kereseti lehetőségeihez jutna, viszont megállapította, hogy a faprobléma körül felvouló három tényező (termelő, kereskedő és fogyasztó) közt mégis csak a kereskedelem az, amelyik a legkisebb társadalmi réteget képviseli és így — szerinte — nem volna sem észszerű, sem igazságos, ha a termelők és fogyasztók kárán ez az aránylag kis csoport előnybe részesülne. Egy közgazdasági orgánium a legfontosabb teendőnek azt tartotta, hogy a konstrukciót a fogyasztók felé is bővítsék ki. Ezt megelőzően azonban — írta — a felajánlási kényszert is ki kell mondani, vagyis azt, hogy az erdőgazdáknak ne csak joguk legyen felajánlani termelésüket, hanem kötelesek is legyenek erre, mert csak így rendelkeznek az új szerv — beleértve az im-

portmonopoliumot is — teljes puvoárral a fapiacon, vagyis ily módon tudná a kisemberek tüzfazükségletének ellátását olcsó, méltányos áron biztosítani. Ez a közgazdasági orgánium a tüzifa-értékesítés monopóliumát a Hangyának kívánta biztosítani.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara a tüzifakérdés rendezése ügyében ismételten szakértekezletet tartott, amelyek eredményeiről a kereskedelemügyi minisztert a következő felterjesztésben értesítette:

„Miután a tüzifaforgalom szabályozásának kérdése minden vonatkozásban elsősorban kereskedő érdeket érint, — a tüzifakereskedelem összes testületeinek bevonásával szakmaközi megbeszélést tartottunk.

Az értekezleten kialakult egyhangú álláspont szerint a tüzifaforgalom megkötöttségének fenntartása nem indokolt, mert a magyar tüzifa megfelelő árban való értékesítése a forgalom további megkötöttsége, vagy e célra alakítandó külön szerv nélkül is biztosítva van. Elsősorban utalunk arra a közismert tényre, hogy a belföldi fatermelés a szükséglet kielégítésére nem elegendő s miután ennek folytán a kínálat alatta marad a mutatkozó keresletnek, a termelői árak megfelelő stabilitását már egymagában ez a körülmény is biztosítani alkalmas.

Arra az esetre, ha a magas kormány ezen önként adódó s természetes adottságon túlmenően is biztosítani óhajtaná a termelői árak védelmét, úgy erre, mint egyedüli átmeneti korlátozás, a szállítási igazolványok rendszerének a fenntartása is célravezetőnek látszik. A szállítási igazolványrendszernek az egyenlő elbánás mellett való gyakorlása, a szállítási igazolványoknak a belföldi piac szükségletéhez igazodó kiosztása a kereslet és kínálat olyan szabályozását jelentik, amely a belföldi tüzifa ártartását a legteljesebb mértékben biztosíthatja anélkül, hogy bármi mesterséges szerv beavatkozásának szüksége merülne fel.

Ha a jelenlegi rendszer megváltoztatása esetén a termelők részére biztosított előlegnyújtás bevált módja nem érvényesülhetne, hivatkozunk arra, hogy a tüzifának, mint ingó jelzalognak lekötésére vonatkozó kormányrendelet lehetőségét nyújt arra, hogy bármely erdőgazdaság a zalogba adott tüzifájára, mint tökéletesen biztos fedezetre, a legelőnyösebb feltételek mellett szerezhessen kölcsönt.

Felvetődött az értekezlet alkalmával az e tárgykörben már ismételten szóvá tett az a kívánalom, melynek jogs-

ságát és méltányos voltát kétségbevonni alig lehet, hogy amennyiben a kormány a fatermelés érdekeire való hivatkozással a termelői árak védelmének biztosítását tervbe veszi, úgy a kereskedői árak védelmének biztosítását is tegye lehetővé. Az elmúlt évek tapasztalatai ugyanis azt mutatták, hogy akkor, mikor a termelői árak lényeges emelése következett be, a feldolgozó iparban és kereskedelemben olyan öldöklő verseny folyt, amely a szakma teljes leromlásához vezetett, aminthogy nem is eredményezhetett mást, mikor a termelői árak emelésének minden terhét a kereskedelem viselte a nélkül, hogy azt a fogyasztói árakban érvényesíthette volna. A féktelen árharc megakadályozására a szakma az áraknak minden vonatkozásban való minimalizálását kéri abban a formában, hogy az árak be nem tartása a büntetőjogi felelősségen kívül a szállítási igazolványok megvonásának koncekvenciáját is jelentené, a nagykereskedelemmel szemben, viszont a fogyasztói árak be nem tartása az áruval való ellátásból való kikapcsolás teljes vagy részleges következményével is járna.

Bár a Kamaránk elvi álláspontjával az árak hatósági megállapítására irányuló törekvések nem egyeztethetők össze, mégis úgy látjuk, hogy különleges tekintettel a szakmai helyzetre s a kérdéssel összefüggő erkölcsi szempontokra és a fogyasztói érdekekre, a szakma kérelmének hangoztatni kell adnunk. Az a körülmény ugyanis, hogy a kormány a fatermelés érdekében termelői vonatkozásban az elmúlt években a kötött forgalom rendszerére tért át, azt a helyzetet idézte elő, hogy a tűzifakereskedelem szabad bevásárlásaiban korlátozva, a szabad verseny előnyeit a bevásárlásban nem élvezhette, viszont az eladásnál a szabad verseny minden elfajulásának ki volt szolgáltatva.

Hogy a verseny elfajulása mily méreteket öltött, annak legélénkebb bizonyítéka, hogy míg a termelői árak 30—40 pengős emelkedést mutattak, — a kereskedői árakban ez az emelkedés kifejezésre nem jutott, ami azt jelenti, hogy az áremelés egész terhét a kereskedelem viselte. Önként adódó, hogy ily körülmények között, különösen olyan szakmában, melyben kétségtelenül túlméretezésről beszélhetünk, akadnak olyanok, akik az árak abnormis alákinálása folytán előállott veszteségekért minőségi és súlycsökkentési visszaélések formájában igyekeznek magukat rekompenzálni, ami a közönség megkárosításával jár. Meggyőződésünk, hogy a kereskedői árak védelme, a normális kereskedői haszon el-

érésének biztosítása a visszaéléseket hovatovább teljesen el-
tűntetnék.

Abban a nem várt esetben, ha a magas kormány az ügynevezett árvédelmi szervnek valamilyen formában való fenntartását mégis elhatározná, a szervnek működésével s működésének a kereskedelem szerepével összhangba hozásával kapcsolatban felmerülnek olyan részletkérdések, melyekre a kormány végleges döntése előtt kitérni nem látszik időszerűnek, de már most tisztelettel kérjük, hogy azoknak idejében való előterjeszthetésére módot nyujtani méltóztassék.

Legyen szabad végül Nagyméltóságodat tisztelettel kérnünk, amit az e kérdéssel kapcsolatban többrendbeli előterjesztésben már kifejezésre juttattunk, hogy a tűzifaforgalom szabályozására vonatkozó tárgyalások folyamán méltóztassék nagybecsű befolyását oly irányba érvényesíteni, hogy a kereskedelem működésének zavartalansága biztosíttassék és hogy a szállítási igazolványok kiadása az egyenlő elbánás elvének szemelőtt tartásával történjék."

A Kamarának ehhez az előterjesztéséhez, amelyben még elvi álláspontjával ellentétben az árak hatósági megállapításához és más megkötöttségekhez is hozzájárult, nem kell kommentárt fűzni. Csak el kell ismerni, hogy ha már elveiből a kamara is ennyi engedményt tett, a kereskedelem körül valóban komoly bajok lehetnek.

Augusztusra a kialakult fogyasztói tűzifaárak még az eddiginél is, a mélypontnál is alacsonyabbra zuhantak. Azt a prima bükk-tűzifát pl. ami Budapesten, uszályból a feldolgozó telepre fuvarozva 3.60—3.70 pengőbe került, felaprítva közvetlen a fogyasztó részére beszállítással és pincébe való lehordással együtt némelyek már 4.30 pengőért árusították. De voltak olyan bükk-tűzifa ajánlatok is, különösen tisztviselői csoportok részére, amelyek hat havi részletre „két éves vágású dorongmentes aprított bükkfa” címen, ugyancsak pincébe rakva 4.20 pengőért kerültek lebonyolításra. Ilyen körülmények között szinte természetes volt, hogy kiskereskedőknél száraz bükk és gyertyántűzifára, métermázsánként házhoz szállítva 3.60 pengős

árat is lehetett találni. — A kereskedelem eladási árai szempontjából ez volt az a bizonyos mélypont. Ugyanakkor azonban száraz magyar bükkfát semmi pénzért sem lehetett kapni és külföldről is csak egészen elvétve érkeztek bükkfával uszályok.

Október 23-án már a budapesti tűzifakereskedők néhány képviselője, a telepek tűzifakészletének teljes elapadása miatt való el-

A kereskedelemügyi miniszter 1936 január 15-től kezdődően a behozatalra kerülő faanyagok minőségi vizsgálatát rendelte el. Ezt a díjat 10.000 kg-ként 4 pengőben állapította meg a miniszter azaz, hogy az a vevőt terheli. A kereskedők részére tehát vagononként 4 pengővel ismét megdrágult a tűzifa beszerzési ára.

A Faforgalmi r. t.-nak egyik legjövedelmezőbb és legtisztább üzlete az volt, hogy készlettulajdonosoktól, — akik nem tudtak szállítási igazolványokhoz jutni — megvásárolta készleteiket, amelyeket azonnal visszaeladott nekik. Ezek az ügyfelek ilyenkor, megállapodás szerint, lefizettek vagononként 8—15 pengőt — és a Faforgalmi szállítási igazolványaival elszállíthatták fájukat, ahová akarták, illetve ahova éppen szükség szerint szállítaniok kellett. A Faforgalminak ez eljárása ellen rendkívül sok panasz érkezett a földművelésügyi miniszterhez. A kereskedelemnek e panaszain volt hivatva segíteni Darányi földművelésügyi miniszter következő leirata:

31402. szám 1936. II. f.ő. 2. ü. u,

„Tárgy: Az Erdőbirtokosok és Fakereskedők Faforgalmi Rt. működése ellen felmerült panaszok megszüntetése.

A lefolytatott szóbeli tárgyalások alapján előterjesztett javaslatok elfogadásával a 65450/933. F. M. számú engedélyokiratot az alábbiakkal egészítem ki.

1. A részvénytársaság a megvásárolt hazai termelésű tűzifát akként köteles lehívni, hogy ugyanazon választékú, fafajtájú és minőségű, valamint értékesítés szempontjából is hasonló elbírálás alá eső tűzifával rendelkező egyes erdőbirtokosok és nem erdőbirtokos fatermelőktől történt lehívások tekintetében 10%-nál nagyobb eltérés ne mutakozzék.

Amennyiben egyes erdőbirtokos fatermelőktől, vagy nem erdőbirtokos fatermelőktől olyan mennyiségű tűzifa lehívása válnék szükségessé, melynek következtében a lehívásoknál mutatkozó különbözet a most megállapított %-ot meghaladja, ennek indokait a Rt. az Ellenőrző Bizottságnál előzetesen igazolni köteles.

A lehívások mértéke tekintetében az eltérés abban az esetben sem lehet 10%-nál nagyobb, ha valamelyik eladó a Rt.-gal szemben vevőként is szerepel és ez utóbbi minőségben a Rt.-től több fát vásárol, mint amennyit tőle — mint eladótól — az előbbi bekezdésben foglalt rendelkezések

szerint lehívható mennyiség kitesz. A Rt. tehát abban az esetben, ha ilyen vevőt kielégíteni óhajt, a szükséges lehívásokat olyképpen köteles eszközölni, hogy a lehívások aránya között 10%-nál nagyobb eltérés egyik eladónál se mutatkozzék.

2. A Rt. által megvásárolt hazai termelésű tűzifa vételára és az eladási ár között mutatkozó különbözet, a bükk és hántolt tűzifánál a huszonhat (26) pengőt, egyéb készlet értékesítésénél pedig a huszonkettő (22) pengőt nem haladhatja meg. Ez az intézkedés azonban nem érinti a 65450/1933. F. M. számú engedményokirat 24. és 25. pontjában foglalt rendelkezést.

3. A Rt.-nak megvétellel felajánlott azokat a tűzifa-készleteket, amelyek fekvésüknél fogva nem gravitálnak Budapestre, a Rt. vidéken köteles elhelyezni. Az ilyen tűzifakészleteket a Rt. a vezetésem alatt álló minisztérium erdészeti főosztályával egyetértőleg és a tűzifaszállítási igazolvány Kirendeltség bevonásával az 1935/36. évi kitermelésű tűzifa vételeinek befejezéséig, de legkésőbb 1936. évi szeptember hó 15. napjáig kijelölni köteles.

4. Oly erdőbirtokos fatermelővel szemben, akinek részére a 65450/1935. F. M. számú engedélyokirat 18. pontja értelmében előleget kell folyósítani, az engedélyokiratban előírt kikötéseknél az eladóra nézve terheesebb kikötések csak abban az esetben és csak addig az időpontig nyerhetnek alkalmazást, ha és amíg az eladó az előlegnyújtásra előírt feltételeket nem teljesíti."

Az évet Éber Antalnak a tűzifaforgalom szabadsága helyreállításának érdekében elmondott parlamenti interpellációja és a kamarának a tűzifaforgalom szabályozása érdekében tett altruisztikus javaslata zárta be. A Kamara felfogása szerint a tűzifaforgalom szabályozásával elérni kívánt célok biztosítása érdekében semmiféle koncessziós szerv létesítésére szükség nincs.

A felterjesztés szerint úgy a termelői árak tartása, mint a termelői hitelek nyújtása sokkal egyszerűbb módon, sokkal kisebb adminisztratív munkával és költséggel volna biztosítható a nélkül, hogy a felesleges megkötöttségből folyó nagy hátrányokat a gazdasági életnek elszenvednie kellene, mint amilyen a termelők egyik csoportjának a másik rovására való kedvezményezése és a hivatásos tűzifakereskedőknek a tűzifakereskedelem funkciójának jelenté-

keny részéből való kikapcsolása. A Kamara véleménye szerint a termelői árak szabályozása tökéletesen biztosítható volna az importfa forgalmának szabályozásával, melynek keretében a kormánynak módjában volna a belföldi tűzifa árának is mindenkor kívánatos színvonalát biztosítani. A kormány által elérni kívánt célok teljes mértékben biztosíthatók volnának minden messzebbmenő szabályozás és ennek lebonyolítására hivatott szerv létesítése nélkül akkor is, ha minden egyéb szervezet helyett kizáróan egy iroda létesítenék, melynek kötelessége egyrészt a tűzifaszükséglet, másrészt a rendelkezésre álló tűzifakészletek megfelelő nyilvántartása volna. Az iroda mellett csupán egy, a termelőkől és kereskedőkből paritásos alapon összeállított és a kormány kiküldöttjének vezetése alatt működő intéző szervre volna szükség, mely az iroda által rendelkezésre bocsátott adatok alapján bármikor abban a helyzetben lenne, hogy a fabehozatal nagysága és az árak szabályozása tekintetében intézkedhetnék, illetve a kormánynak javaslatot tehetne. A Kamara felajánlotta szolgálatait abban a tekintetben, hogy az irodát megszervezi és annak minden vonatkozásban helyes és tárgyilagos működéséért a felelősséget elvállalja. Ezt az ajánlatot a nagy közérdekű célra való tekintettel a Kamara teljesen altruista alapon tette meg, és a szigorú értelemben vett készkiadásainak is legfeljebb olyan mértékben való felszámíthatására tartott igényt, amely mértékben azt az e célra felvett személyzeti-, helyiség-, nyomtatvány- és más kiadásoknak fedezése okvetlenül szükségessé teszi. (A történeti hűség kedvéért meg kell jegyezni, hogy a kamarának erre az előterjesztésére egyáltalában nem érkezett válasz.)

1937. Ez az év is jó ideig emlékezetében marad minden magyarországi tűzifakereskedőnek. Kezdődött a minimális munkabéreknek a szakmában való bevezetésével és folytatódott a maximális tűzifa-árakkal. Február elején érkezett meg a szakmai érdekképviseletekhez az iparügyi miniszter határozata, amellyel a munkaadói érdekeltségeknek a minimális munkabérekre vonatkozó felszólalását elutasította és a bérmegállapító bizottság határozatát megerősítette. A határozat szerint a febr. 15-én kezdődő héttől kezdve Budapest és környékének minden munkaadója, a gépi- és kézi erővel aprító üzemekben, köteles volt megfizetni a megállapított legkisebb munkabéreket. A baj csak az volt, hogy ez a legkisebb bér a szak-

ma jelentős részénél sokkal magasabbnak bizonyult, mint az addig fizetett legmagasabb bér.

Példátlan izgalmat okoztak ezek a munkabérek, mert az így adódó magasabb kalkulációs komponenseket lehetetlen volt a vevőkre áthárítani. Változtatni azonban nem lehetett a dolgon, mert a rendelet értelmében akkor sem alkalmazhattak a kereskedők olcsóbb munkásokat ha ilyenek jelentkeztek volna is, mert az alaprendelet megszüntette a munkaadó és munkás szabad egyezkedési jogát.

A zavart fokozta, hogy a minimális munkabérek csak a tüzfával foglalkozó munkásokra vonatkoztak, a szénrel foglalkozókra nem. A csak tüzelőanyag árusítással foglalkozó kereskedőkre vonatkoztak, a fát is árusító fűszeresekre és festékesekre nem. Pestkörnyékén is a minimális órabéreket meg kellett fizetni a munkásoknak mindenképpen, pedig az ilyen üzletekben naponként alig néhány órát foglalkoznak a munkások tüzifaaprítással, míg munkaidejük nagy részében szénkihordással, lóápolással, földmunkával és más ilyen munkákkal vannak foglalkoztatva.

Még ebben az évben életbe lépett a fuvarozó ipar munkásainak minimális bérrendszere is. Ekkor még nagyobb lett a zavar. Amelyik cég fuvarossal dolgoztatott, az minimális bért fizetett, amelyik pedig saját lovaival-kocsijaival végeztette a szállítás munkáját, arra nem vonatkozott a rendelet. Az amugy is nagy versenyegyenlőtlenség a szakmában így a helyett, hogy csökkent volna, még fokozódott és arra készítette az érdekvédelmi testületeket, hogy a minisztertől a különböző bérmegállapító bizottságok egységesítését kérjék. A bizottságokat ugyan nem vonták össze, de később, mikor a harmadik, a tüzelőanyagszakma munkásainak minimális bérét megállapító bizottság is ki lett nevezve, egységesítették a legkisebb munkabéreket, de még a mai napig is három különböző rendelet határozatait kell figyelembe venni a szakma bérelszámolásainál.

Az izgalmak csak fokozódtak a szakmában, mikor nyilvánosságra került az új koncessziós tervezet. Ebből előre meg lehetett állapítani, hogy a tüzifaárak újból emelkedni fognak. Természetesen annak a reménye nélkül, hogy a magasabb árakat át lehessen hárítani a fogyasztókra. E koncesszió sarkalatos pontja volt, hogy az újonnan alakuló vállalatnak köteleznie kellett magát évenként legalább 25.000 vagon belföldi fa felvásárlására. Ha valamely évben — a koncessziót öt évre tervezték — nem sikerül ezt a famennyiséget az árvédelmi szervnek megszerezni, elveszti koncesszióját. Ebből a rendelkezésből logikusan az következett, hogy ha a részvénytársaság kénytelen versenyáron, tehát a megállapított közható-

sági árnál magasabban vásárolni, ezzel a többi cégek részére is felhajtja a beszerzési árakat.

Bár Darányi Kálmán földművelésügyi miniszter 81.111—1937. számú leiratával arról értesítette a Fagazdasági Tanácsot, hogy a minisztertanács elfogadta a tűzifaforgalom szabályozásáról készült tervezetet, abból mégsem lett koncesszió. Azért, mert még az erdőbirtokosok sem akartak érte lelkesedni. És aggodalmaikat hónapokig tartó rábeszélő tevékenység sem tudta megszüntetni.

A Fagazdasági Tanács 1937 március 8.-ki ülésének dátumát azért is érdemes feljegyezni, mert itt javasolta a Baross Szövetség képviselője először a tűzifaárak maximálását. A Tanács, báró Prónay György indítványára, a tűzifaármaximálás gondolatát ezuttal még elvetette.

Budapest székesfővárosa is szükségtelennek tartotta a tűzifa-forgalom további kötöttségét. A polgármester a közigazgatási bizottság határozata alapján felterjesztést intézett a kormányhoz a tűzifadrágulás megakadályozása érdekében. A felterjesztés megállapította, hogy a belföldi termelés már most sem fedezi a szükségletet és az új erdőtvény intézkedései következtében az erdőállomány tűzifáhozama még csökkeni is fog. Elkerülhetetlen tehát a fokozottabb tűzifaimport. A külföldi tűzifa behozatali nehézségeire is rámutatott a polgármester felterjesztése. Ismertette a külföldi fabehozatal vám, vámforgalmiadó, kezelési illeték, szállítási igazolvány- és minőségi vizsgálati díj, valamint külkereskedelmi illeték címen való megterhelését, ami 100 q-ként 71.— pengőt tesz ki. A vám- és különféle díjak életbeléptetése előtt Nyirábrány határállomáson egy vagon külföldi fa vételára volt

	P 170.—
fuvar Budapestig	„ 82.—
kövezetvám	„ 5.40

ab Budapest vasútállomás P 257.40

Ma ez az ár — írta a polgármester felterjesztésében — így alakul:

A fa ára Nyirábrányon	P 170.—
felemelt vasúti fuvar költség Budapestig	„ 138.—
vám, stb.	„ 71.—
Faforgalmi jutaléka	„ 35.—

ab Budapest vasútállomás P 414.—

Fogyasztói szempontból tehát — indokolja tovább a polgármester felterjesztését — a tűzifa megokolatlan drágulását elsősorban

a termelői ár szabályozásával kellene megakadályozni, ami a külföldi tűzifa behozatalának megkönnyítésével látszik legkönnyebben elérhetőnek.

Ezután megállapította a felterjesztés a belföldi fának az előző évekkel szemben való áremelkedését, és fogyasztói szempontból mérlegelve a kérdést, legelőnyösebbnek a szabadforgalom helyreállítását javasolta.

Volt a polgármester felterjesztésének egy bekezdése, amely szószerint idekiváncokzik:

„Rá kell mutatni végül arra, hogy a tűzifa árának oly módon való leszállítása, amely az Árelemző Bizottság által a kereskedelem részére megállapított, illetve elismert költségek és haszontételeknek csökkentésével járna, még fogyasztói szempontból is megfontolást igényel. A tűzifa forgalomba hozatala és a közvetlen fogyasztóhoz juttatása ugyanis éppen olyan fontos érdek, mint a hazai erdőgazdaságok rentabilitásának biztosítása.”

Arról a kérdésről, hogy ki verte fel a tűzifa árát az 1936. késő-őszi és 1937. kora tavaszi horribilis magasságokba, csekélységem és az Országos Erdészeti Egyesület ügyvezetője között egyrészt az Erdészeti Lapokban, másrészt a Budapesti Szénkereskedőben hónapokig tartó vita volt. Csupán a cikkek címeit jegyzem fel:

„Szerecsenmosdatás a tűzifa-drágulás körül.” — Ki is a szerecsen?” — „Ad vocem szerecsen”. stb.

A vita — szakmai megállapítás szerint is — mindkét részről tárgyilagos volt és a végén kiderült, hogy a drágulás hasznától egyáltalában nem voltak mentesek a birtokosok, bár kétségtelenül jutott az ilyen haszonból a termelő-kereskedelemnek is. A vita után alig néhány hónappal azonban Bíró Zoltán maga is kénytelen volt megróni a birtokosokat mőhóságukért és figyelmeztette őket, hogy a túlhajtott árak miatt kellemetlenségeik lehetnek. (Voltak is.)

Vissza kell azonban térni a tűzifa-koncesszió kérdéséhez. Ezt a problémát sehoggy sem lehetett megoldani. Pedig a tárgyalásokba — évek óta először — bekapcsolták „még” a bpesti gépfavágók érdekvépviseletét is. Ezek a kereskedők a tűzifa-értékesítés hivatalos szervezetében való részvétel céljából szövetkezetet akartak alakítani. Beadvánnyal fordultak a földművelésügyi miniszterhez és bejelentették: kötelezik magukat tűzifa szükségletüknek a megalakuló részvénytársaságtól való beszerzésére, a megállapított átvételi ár fölött vagononként 20 pengővel. A kereskedők szövetkezetéért a Mok-

tár vállalta a beterjesztett iratok szerint a készfizetőkezeséget. Ez a szövetkezet vállalta volna egyébként a koncesszióban a kereskedelemnek juttatott 30%-os részvényjegyzési jog gyakorlását is.

Az 1937. évi zavaros tüzfapiaci helyzet megítéléséhez ismerni kell az azévi Máv.- és gázgyári tüzfaverseny tárgyalások eredményét is. A kiírás szerinti szükséglet 10.700 plusz 2300 vagon volt. Az erre felajánlott mennyiség pedig mindössze 3600 plusz 902, tehát összesen 4502 vagon telt ki. Önként kínálkozik az összehasonlítás az 1930. évi Máv.-verseny tárgyalás és az 1937.-es között. A kiírt fa-mennyiség akkor 12.000 vagon volt és erre 78.000 vagon ajánlottak fel igen előnyös árakon, míg most a friss fára, az ekkor még érvényes 280 pengős közhatósági árral szemben, 1936/37-es termelésű bükkfáért 375—385 pengős volt az ajánlat.

Hogy e rendkívül magas árak, amelyek a versenytárgyalások eredményeként jelentkeztek megokoltak voltak-e vagy sem, ezt a kérdést részben az döntötte el, hogy a belföldi 1936/37-es termelésű tüzifa-készletek igen kis mennyiséget reprezentáltak. De az árak alakulását természetesen erősen befolyásolta a külföldi tüzifa-árak piaci helyzete is.

A közvélemény részéről e rendkívül magas árak miatt súlyos szemrehányások hangzottak el és ezek elsősorban, majdnem alaptalanul, a kereskedelmet érték.

A kereskedelem, amelyik állandóan tüzifa üzletekkel foglalkozik, természetszerűen állandóan vesz és elad; venni is, eladni is: mindig napi áron szoktak. Akár felfelé, akár lefelé tendálnak az árak, a kereskedelmi tevékenység sohasem szünetelhet. Van rá eset, hogy a drágábban vásárolt árut olcsóbban és van arra is sok eset, hogy az olcsóbban vásárolt árut drágábban értékesíthetik. De a legális kereskedelem kalkulációs bázisa mindig az utánpótlási ár kell, hogy legyen. Ezeknél a versenytárgyalásoknál kialakult magas árakat pedig, kétségtelenül az utánpótlási ár bizonytalansága okozta.

Románia részére a magyar-román kereskedelmi tárgyalások során az előző évinél magasabb behozatali kontingenst állapítottak meg. A romániai termelők áraikat ekkor már a mi belföldi tüzifa-árainkkal egyezően akarták megszabni. Nagyobb készleteik nem voltak és tüzifájukat a román belföldön, jelentős fuvardíjkezdéssel a távolabb eső és faszükében szenvedő hazai piacokon is értékesíteni tudták. Ebben az időben Csehszlovákiában is sokkal kevesebb volt az exportra alkalmas tüzifa, mint azelőtt és az árakat ott is napról-napra emelték. Jugoszláviában az 1936/37. évi termelési idő folyamán hosszú sztrájkok zavarták meg a tüzifatermelést. Bár a ter-

melési időt egy hónappal megtoldották, még így is 50%-os termelés-csökkenést lehetett megállapítani, így a tőárak Jugoszláviában a magyarországi tőáraknál sokkal nagyobb mértékben emelkedtek. Ezek az események okozták a Máv. versenytárgyalásán kialakult magas tűzifaárakat. De igaz viszont, hogy Magyarországon az elmúlt őszhöz hasonló versenyfutás soha sem volt a termelésekért és erdőkért. Valósággal versenyeztek a kereskedők abban, hogy ki fizessen többet és ki nyújtson jobb feltételeket a birtokosnak.

A koncessziós tárgyalásokat még mindig változatlan heveséssel folytatták. A gőzfavágók szövetkezete és az árvédelmi szerv, a Sylvana részvénytársaság meg is alakultak, de a minisztertanács hozzájárulása a működés megkezdéséhez — késett. Az Esterházy-csoport visszavonulása, ügylátszik már megpecsételte a koncessziós tűzifaértékesítés sorsát, de a kérdést mégis a román tűzifa-termelők erélyes állásfoglalása döntötte el. Nem engedtek a magyarországi tűzifaértékesítésüknél senkit közbeiktatni. Maguk akarták eladni nálunk is a fájukat, mert az ottani belföldi árak már akkor olyan magasra emelkedtek, hogy a Faforgalmihoz hasonló magyarországi értékesítő szerv jutalékát nem bírta el a kalkuláció.

És... és július 4-én megjelent a 4450/1937. M. E számú rendelet, amely az ország zavartalan tűzifa-ellátása érdekében felhatalmazta a kereskedelemügyi minisztert a tűzifa legmagasabb árának megállapítására. A rendelet megjelenése után a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter egyelőre még nem maximálta a tűzifaárakat, hanem a készlettulajdonosokkal és a budapesti tűzifanagykereskedőkkel tárgyalásokat kezdett a tűzifaáraknak rögzítésére vonatkozóan. E tárgyalások kezdeményezője gróf Esterházy Móric volt, aki a 33-as bizottság ülésén is erélyesen állást foglalt a tűzifa árának maximálása ellen. A készlettulajdonok terve az volt, hogy kötelezettséget vállalnak az 1937. májusában érvényben volt budapesti tűzifaáraknak 1938. júniusáig való betartására. De ezzel elkéstek.

A tűzifa-helyzetről e napokban egyik napilapban a következő hivatalos helyről származó nyilatkozat jelent meg:

„A kereskedelemügyi minisztérium e pillanatban arra törekszik, hogy a bükkfa vagontételekben megállapítható ára Budapesten, beleértve a vágási, fuvarozási és házhozszállítási költségeket is, maximum 4.90 pengő legyen. Ennek alapján a kislevegység ár 5.90 pengő lenne. A többi fa ára azután ehhez igazodnék. Ezekben a kérdésekben nincs is vita, bár végleges megegyezés még nincs. A kormány

most már minden esetre garantálni tudja, hogy megfelelő mennyiségű tűzifa lesz a piacon. Ilyen módon a fának né- melyek által való összevásárlása semmi körülmények kö- zött sem fogja azt eredményezni, hogy a tűzifát a piacról el lehessen tüntetni.”

Ezt a nyilatkozatot követte az 1937. július 12-ki napilapok- ben a magyar-román kereskedelmi tárgyalásokról közreadott követ- kező félhivatalos kommuniké:

„A hetek óta tartó tárgyalások, amelyek a Magyaror- szág és Románia közötti áru- és fizetési forgalom szabályo- zását célozták, befejeződtek. A Romániát első sorban ér- deklő fakivitel az ezután következő szerződéses évben is az eddigi keretek között mozog. A tűzifakérdést az eddigiek- től eltérő módon rendezték, amennyiben Románia tűzifáját — 25.000 vagonról van szó — az eddiginél sokkal nagyobb mozgási szabadsággal helyezheti el, azonban minden esetre a magyar kormány ellenőrzése és a magyar kormány által előírandó árak betartásával. Megállapodtak abban is, hogy az 1938. júl. 1-ig terjedő szerződéses év alatt 30.000 vagon nyersolajat és petróleumterméket vásárolhat tőlük Magyar- ország. Magyarország a jövő év közepén 8000 vagon vas- félgyártmányt szállít Romániának és gondoskodtak az egyéb magyar kivitelek biztosításáról is. A fizetési forgalom szabályozása nagyjából az eddigi módon történt.”

A tűzifapiac tehát teljesen új helyzet előtt állt és július 18-án valóban életbe is lépett a 24.300/1937. K. K. M. sz. rendelet alap- ján a tűzifa maximális ára. A kormányt erre a lépésre elsősorban — minden bizonnyal — a magyar-román kereskedelmi szerződésnek az importálható fa árára vonatkozó kikötései készítették: a román bükkfa bármely leadóállomáson érvényes ára ugyanis 360 pengő- ben lett megszabva. Mint az eseményekből utólag meg lehetett álla- pítani, erre az árra nézve két külön kikötése is volt a románoknak: a Tisza-vonalon túl nem kötelesek szállítani és a 360 pengős ár csak addig fix, amíg a magyar belföldi bükkfa ára sem emelkedik 360 pengő fölé. A szerződésnek ez a hosszklauzulája tette lehetet- lenné a magyar erdőbirtokosokkal és készlettulajdonosokkal való magán-ármegállapodását a kereskedelemügyi minisztériumnak. Ugy látszik ez nem lett volna elég fix bázis. Bár, valljuk meg, a maxi- mális ár sem volt az.

A maximális árakat táblázatosan csak Budapestre és néhány pestkörnyéki helységeire állapították meg fix összegben, míg az or- szág más helységeire nézve csak számítási kulcsot tartalmazott a ren-

delet. Ez a számítás meglehetősen komplikált volt és sok vitára, meg „szabadértékesítési lehetősége” adott alkalmat. A rendeletnek e pontja következtében többféle maximális ár is volt.

I. Budapesten és környékén,

II. az ország Dunántúli vagy a Budapest—Sátoraljaújhely-i vasútvonaltól északra eső területen,

III. az ország többi részén; nem is beszélve a külföldi fáról.

A szakma az ország legnagyobb részében nem is tudta a rendeletet alkalmazni. Különösen annak első formájában. Később megjelent a 24.300/1937. számú rendeletnek 30.500/1937. számú magyarázata és kiegészítése, amely az előbbi rendelet négy paragrafusával szemben, huszonhat paragrafusból állott és pontosan megállapította, hogy mi a termelői ár, a fel-, a leadóállomási ár, a telepről eladott tűzifa ára, melyek a legmagasabb árakon felül kiköthető összegek, mennyi a másodosztályú tűzifa ára, mennyi a hánthott fa ára és hogy mennyi lesz a külföldi fa ára. Ez utóbbiról egyébként egy teljesen különálló, a 35.300/1937. számú rendelet intézkedett.

A maximális árak többféle meglepetést is jelentettek a szakmára nézve. Ezek között a legérdekesebb kétségtelenül az volt, hogy míg régebben a külföldi fa árával szabályozták a belföldi tűzifaárakat, most megfordult a helyzet és a belföldi fa árállandósága volt hivatva megvédeni bennünket a külföldi fa áremelkedésétől. Mégis, mikor a külföldi termelők észrevették, hogy a maximális belföldi tűzifaár mellett — illegálisan — kialakult a magasabb piaci ár, megtalálták a módját ők is áraik felemeltetésének. A 360 pengős alap ugyan megmaradt, de a zavartalan szállítás biztosítása érdekében kénytelen volt a minisztérium hozzájárulni egy eléggé jelentős utólagos vámvisszatérítéshez.

Nem volna helyes szó nélkül elmenni a belföldi fának a maximális árakkal való hivatalos áremelése mellett. A Faforgalmi idejéből való 292 pengős bükkfa árából ugyanis hivatalosan is 360 pengő lett. Ezt a 68 pengős vagononkénti áremelést abban az időben nem sokat magyarágatták. Azt minden birtokos nemcsak, hogy természetesnek tartotta, de még keveselte is. Mert 1936. őszétől kezdve a maximális árak életbeléptéig fokozatosan emelkedett a piaci ár és bizony már-már elérte a 400 pengőt. A 360 pengős ár megállapítása idején tehát, szerintük, az ár nem 292-ről ment fel, hanem 395-ről ment le.

A belföldi birtokosok, ha veszteseknek is érezték magukat, valóban mégis komoly hasznuk származott a belföldi tűzifa 1937. évi

áremelkedéséből is. Ők 1934 óta most másodszor élvezték tüzfatermelvényük értékemelkedését. Először 1934-ben, — amikor a bennünket környező államokban, de talán az egész világon is fa-dekonjunktura volt, — a koncessziós szerv létesítésétől kezdve vagononként 30—60 pengővel kaptak többet tüzfájukért, mint azelőtt. És éppen a szállítási igazolványrendszer mentette meg őket három esztendeig az áremelkedéstől, — pedig belföldi fából ezekben az években még túltermelés is volt.

Az újabb áremelkedés, amihez 1937-ben jutottak és ami vagononkint, mint említettem, 68 pengőt tett ki, az erdőbirtokosságának újabb tiszta áremelkedést jelentett. Meg lehet tehát állapítani, hogy a vasúti fuvardíj és vámkedvezmény értékemelő hatásán felül 1934-től 1937-ig kétszer emelkedett jelentősen a belföldi tüzifa tőára anélkül, hogy a birtokososztálynak e négy év alatt különösebb munkabéremelkedést vagy szociális terhet kellett volna vállalnia.

Ezzel szemben a feldolgozó- kis- és középkereskedelem voltak az ármaximálás és a koncessziós kötött rendszer fekete-pétere. 1937 július közepéig csak rendkívül magas áron vásárolhattak. A 360 pengős maximális ár meglehetősen nagy, drága tüzifakészletekkel érte őket és a későbbi áruhiány miatt állandóan meglévő, sőt emelkedő felárak lehetetlenné tették még az önköltségi árak elérését is a továbbeladás során.

A maximáló rendelet megjelenése után rendkívül nagy gondot okozott a közvetítő-, illetve feldolgozókereskedelemnek az árubeszerzés. Alig volt kínálat, sőt még a régebbi kötésektől is visszaléptek a termelők és készlettulajdonosok. Joguk volt hozzá. A 4450/1937. számú rendelet 4. §-a ugyanis előírta, hogy a maximális árnál magasabb kötlevél-szerinti vételár helyébe a maximális ár lép. De az eladó az ekként módosult szerződéstől elállhat. Hát bizony az eladók legnagyobb része el is állt az ilyen eladástól. És ha régebbi kötése alapján régi vevőjének nem adta el az árut maximális árért, nem valószínű, hogy újonnan jelentkező vevőknek odaadta volna az ilyen árut akár egy termelő is.

Csehszlovákiából és Jugoszláviából, a Faforgalmi r. t. megszűnése után, ha nehezen is, meglehetősen kezdeni a kereskedelemnek a tüzifabehozatalt. Ez sem ment egészen simán, mert az importőröknek eladásaiknál alkalmazkodniuk kellett a kereskedelem-

ügyi minisztérium speciális kívánságaihoz. Fokozottabb mértékben kellett ellátniuk a kisebb keresztény cégeket.

Szeptember elejétől a belföldi tűzifa vasúti fuvardíja emelkedett. A már-már meginduló belföldi szállítások erre ismét megtorpantak. A termelők eladásaiknál az új vasúti fuvardíj szerint sok helyen vagononként 20 pengővel is rosszabbul jártak volna, hát inkább nem szállítottak. A birtokosérdekeltség intervenciójára a Máv. november 21-én vissza is állította majdnem változatlanul a régebbi tarifát.

A vasúti fuvardíj magasságára, illetve a maximális árak szigorúságára hivatkozva nem szállítottak ebben az évben sokáig a Duna—Tisza közére hazai tűzifát. Így keletkezett az országban egy úgynevezett inséges terület, amelyet azután cseh import tűzifával láttak el. Hogy ezt az importfát megfelelő árért lehessen az inséges területre eladni, az importáló kereskedők szállításaik után vámviszátérítést kaptak.

Az ország tűzifakereskedelmének tevékenységét nemcsak a vasúti fuvardíj rendezetlen kérdése bénította meg, hanem ettől függetlenül is olyan kevés volt az árukinálat, hogy az a legnagyobb aggodalomra adott okot a telepek áruval való ellátása szempontjából. De ez a csekély árukinálat is majdnem száz százalékig ügynökök útján történt, ami annyit jelentett, hogy a maximális áron felül a vevőnek még ügynöki díjat is kellett fizetnie. A maximális árakat mindenki a legrigorozusabban készpénz eladási áraknak tekintette. Anélkül azonban, hogy a készpénzüzlet fogalma pontosan meg lett volna határozva. Míg azelőtt a 30 napos fizetési terminusra történt eladás is készpénzüzletnek számított, ezzel szemben ebben az időben azt is hitelügyletnek tekintették. némelyek, ha a vevő a számla vételekor akart készpénzben fizetni. Az ilyen hitelre történt eladásoknál az eladó legalább két százalékot számított fel kamat, költség és kockázat címén.

Bár minden kereskedő elismerte, hogy a készlettulajdonosokat az árak maximálása sok esetben veszteséges üzletre kényszerítette, szerették volna elérni, ha a termelők is elismerik, hogy a közvetítő kereskedelem már évek óta kénytelen az éles üzleti verseny miatt ráfizetéssel dolgozni, míg az erdőbirtokosoknak és más termelő-vállalkozóknak, legalább is ez utóbbi négy éve jelentős haszonnal zárult.

A közvetítő kereskedelem dezoláltságának az volt legjellemzőbb tünete, hogy még ilyen nehéz és körülményes árubeszerzési viszonyok mellett is úgy a nagy-, mint a kiskereskedelemben a legélesebb verseny dult.

1937. vége felé a kereskedelem már olyan helyzetben volt tűzifaüzleteit illetően, hogy még a Faforgalmi is visszasírta. A

telepek üresen álltak, kínálat nem volt, és ha egy-egy ügynök be tévedt valahova, olyan árajánlatot adott, amit nyugodtan lehetett erkölcsstelen ajánlatnak nevezni. A kereskedők még friss cserfát sem tudtak megfelelő árért beszerezni. Szakmai őszinte vélemények szerint ebben az időben csupán egyetlen kis árutételt kaptak meg maximális árért a kereskedők, a kincstári fát, ami azonban nagyon kevés volt.

A nagymértékű belföldi tüzifahiányt elsősorban azzal lehetett magyarázni, hogy a termelők néhány év óta fokozottabb figyelmet szentelnek a műfatermelésnek. Ennek az értékesítési viszonyai kedvezőek és legfőbbképpen nem vonatkoztak a műfaértékesítésre sem a maximális árak, sem pedig más értékesítési és szállítási korlátozások. Az erőteljesebb műfatermelés azonban nemcsak tüzifahiányt okozott, hanem a tüzifa minőségének leromlását is előidézte. A tüzifakereskedők amiatt is panaszkodtak már évek óta, hogy nemcsak többet fizetnek ki a tüzifa beszerzési-árában, hanem az áru leromlott minősége miatt is sok veszteség éri őket.

A főváros polgármestere 1937. végén újból szükségesnek tartotta felhívni a kereskedelemügyi és földművelésügyi miniszterek figyelmét a megoldhatatlan tüzifaellátás problémájára, sőt a helyzet enyhítése érdekében nagyfontosságú javaslatokat is tett a kormánynak, abból a felismerésből indulva ki, hogy Magyarországon nem tüzelőanyaghiány, hanem csupán tüzifahiány van.

Szendy polgármester előterjesztésének szószerint való szövege a következő:

„A székesfőváros lakosságának tüzelőanyaggal való ellátása, valamint a fogyasztói érdekek megvédése céljából a székesfőváros, különböző önkormányzati szervei útján, 1933 óta több ízben tett előterjesztést a m. kir. kormánynak és kérte az erősen korlátozott tüzifaforgalom szabaddá tételét. Ezen elsődű, nélkülözhetetlen közszükségleti cikk forgalmának biztosítása és árának kialakulása a székesfőváros közönségét közelről érinti.

A székesfőváros lakosságának, mint fogyasztóközönségnek nem lehet közömbös az az egyre erősödő drágulási folyamat, amely a tüzifa fogyasztói árában az utóbbi évek során bekövetkezett. De nem hagyható figyelmen kívül e kérdéssel kapcsolatban az a körülmény sem, hogy a beérkezett jelentések szerint a lakosság szűkségletének kielégítésére szolgáló elegendő mennyiségű tüzifa nem áll rendelkezésre.

Arra való tekintettel, hogy a székesfőváros és közeli környékének szükséglete az ország tüzifafogyasztásának jelentős részét teszi ki, mivel az elfogyasztott mennyiségnek kb. felerészét az e területen élő lakosság igényli, a gondozásomra bízott érdekek védelme céljából ismételten szükségét látom annak, hogy Nagyméltóságod figyelmét a következőkre felhívjam: az ország tüzifatermelői részéről, az új erdőtörvény életbeléptét megelőző időben folytatott nagyarányú erdőkitermelés következtében előállott nagymennyiségű eladatlan tűzifa a m. kir. kormánynak a tüzifaforgalom szabályozása érdekében hozott intézkedései következtében jórészt eltűnt és a magyar tűzifa értékesítése egyre kevesebb akadályba ütközött.

A m. kir. kormány megbízása folytán működött szerv ugyanis az olcsó külföldi tűzifa behozatalát megszorította és így a belföldi termelőknél felhalmozódott eladásra váró készletek értékesítése tette lehetővé. E mellett az új erdőtörvény az erdők mértéktelen kitermelését megszüntette és a jövőbeli tüzifatermelést — szigorú szabályok megállapítása mellett — jelentős mértékben lecsökkentette. Így rövid pár év alatt a tüzifapiac helyzete annyira megváltozott, hogy most már a fogyasztók érdekének védelme céljából újabb — az eddigi intézkedésekkel ellentétes irányú — rendelkezések meghozatala látszik szükségesnek.

A tűzifa-árak rohamos emelkedését Nagyméltóságod a m. kir. földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg kiadott rendeleteivel megszüntette s úgy a belföldi-, mint a külföldi tűzifa legmagasabb árát megállapította. A tűzifának rendelettel megállapított legmagasabb ára azonban a megelőző évek tűzifaáraihoz viszonyítva oly magas, hogy azt az amugy is túlterhelt, kisjövedelmű lakosság nem tudja megfizetni, mert jövedelme az emelés arányában bizonyíthatóan nem növekedett. Pedig a főváros lakosságának nagyrésze tüzifafogyasztó; így a legszegényebb néposztály — életkörülményei miatt — majdnem kizáróan tűzifával fűt. Jelentős mértékben vesz részt a tüzifafogyasztásban a középosztálynak az a része is, amely a háború után, a viszonyok következtében, túlnyomóan fafűtésre rendezkedett be és amely így a bekövetkezett áremelést a maga részéről elhárítani szintén nem képes.

A tüzifaszükséglet megfelelő kielégítésének egyik jelentős akadálya az is, hogy a most már csekélyebb kész-

lettel rendelkező termelők — magasabb eladási ár reményében — az eladástól tartózkodnak. Nem kétséges az sem, hogy erős mértékben közreműködik a tüzfapiacon jelentkező konjunkturát kihasználó spekuláció is, amely a belföldi készlet egy részét a kezében tartja.

A főváros szempontjából fokozza a bajt az a körülmény is, hogy a tüzifa legmagasabb árának megállapítása utáni időben, a m. kir. államvasútak tarifaemelését hajtottak végre, amelynél a tüzifa szállítási díjtétele is felemeltetett. Ez a körülmény újabb akadályozója annak, hogy a termelők készleteiket forgalomba bocsássák, mivel a magasabb szállítási költségeket viselni nem hajlandók, a tarifakülönbözet pedig Nagyméltóságod elutasító álláspontja folytán — igen helyesen — a megállapított tüzifaárakhoz félárként nem számítható hozzá. Figyelemmel arra, hogy az esetleg hamarosan bekövetkező őszi esős időjárás a belföldön az erdőkben tárolt tüzifakészletek ideszállítását megakadályozhatja és ez esetben — ha csak külföldi tüzifának megfelelő mennyiségben a kellő időre való behozatala lehetővé nem válik — a tél beálltával a fővárosban tüzifahiány következhetik be; mély tisztelettel kérem Nagyméltóságod oly irányú intézkedését, hogy a Budapestre szállítandó tüzifa vasúti tarifája megfelelő mértékben — esetleg átmeneti időre — mérsékeltesse, hogy ezzel a belföldön rendelkezésre álló tüzifamennyiség ideszállítása biztosítva legyen. Továbbmenően — a spekulációs törekvések megakadályozása céljából — tisztelettel kérem, a külföldi tüzifának megfelelő mennyiségben ugyancsak Budapestre való irányítását különleges rendelkezésekkel, esetleg tarifakedvezményvel biztosítani.

Ismeretes tény, hogy a belföldi tüzifatermelés az ország fogyasztóinak szükségletét teljes mértékben fedező tüzifamennyiséget a jelenlegi körülmények között nem képes előállítani és így jelentős mennyiségű külföldi tüzifa behozatalával kell számolni. A külföldi tüzifa behozatala — kényszerítő szüksége esetén kívül — lehetőleg elkerülendő, mert az import elkerülése az ország devizagazdálkodására előnyt jelent.

Éppen ezért a jövőre vonatkozóan szükségét látom annak, hogy a főváros lakosságának háztartásaiban lévő fatüzelésű kályhák — a tüzifafogyasztás minimumra csökkentése érdekében — fokozatosan olyan szénttüzelésű kályhákra cse-

réltesse ki, amelyek a hazai szén tökéletes elégését lehetőleg biztosítják. Figyelemmel azonban arra, hogy a szén ára is jelenleg magas és ennek folytán nincs kilátás arra, hogy úgy az idej, mint az elkövetkező évek téli fűtési időszakában a székesfőváros közönségének megfelelő olcsó tüzelőanyag álljon rendelkezésére, mély tisztelettel kérem Nagyméltóságod intézkedését abban az irányban, hogy a széles néprétegek által használható és a kevés jövedelmű lakosság igényeinek megfelelő áron forgalombakerülő szénnek mindenkor kellő mennyiségben a fővárosba juttatása intézményesen biztosítva legyen, mert csak ilyen körülmények mellett remélhető az, hogy a lakosság nagyobb kényelmet és tisztaságot jelentő tüzelési rendszerről másik, kedvezőtlenebb rendszerre áttérjen. A szénfogyasztás tervszerű növelése és ezzel kapcsolatosan a fafogyasztás csökkentése — a mellett, hogy az nemzetgazdasági szempontból nagyon kívánatos — a tüzfapiacon jelentkező hiány és az ezzel kapcsolatosan fellépő káros spekuláció megszüntetésére is alkalmas kiegyensúlyozó eszköznek mutatkozik. Szendy s. k. polgármester.”

Az intézőbizottság megállapítása szerint 1937. július 1-től december végéig 7470 vagon román tüzifa került vidékre és 1090 vagon Budapestre. Csehszlovák tüzifát Budapestre 2210, vidékre pedig 629 vagonnal szállítottak. Az egész tüzifaforgalom az 1937. év második felében 74.000 vagonra rugott, szemben az előző évi 81.000, az 1935. évi 82.000 és az 1934. második felében volt 87.000 vagonnal. Ezekben a mennyiségekben a belföldi származású tüzifa mellett az importált tüzifakészletek is szerepelnek.

A Tüzelőanyagkereskedők Egyesületeinek Országos Szövetsége, tagjainak, adóügyben való felhasználás céljából elkészítette az aprított tüzifa vagononkénti újabb kalkulációját, amely a következőképpen alakult:

	1937		1937	
	I. félévben		II. félévben	
	P		P	
vagonbeállítás	—	—	1.10	1.80
kirakás	—	—	2.50	2.50
sarangolás	—	—	1.50	1.50
közelítés	—	—	3.—	3.—
aprítás	—	—	17.50	18.50
slichtelés	—	—	3.—	3.—
telepbér	—	—	2.40	2.40
áramdíj	—	—	6.50	6.50
iroda	—	—	9.—	10.—
Oti. (14%)	56.53	—	6.—	8.—
adó	—	—	1.50	2.—
telefon, portó	—	—	2.—	2.—
világítás	—	—	—0.30	—0.30
biztosítás	—	—	—0.50	—0.50
amortizáció	—	—	1.—	1.—
dubios	—	—	4.—	4.—
ügynök	—	—	6.—	6.—
7% aprítási hiány	—	—	18.—	21.20
üzemanyag és gépkezelés	—	—	1.40	2.—
Máv üzemi díj	—	—	—0.50	—0.50
fuvarozás költsége	—	—	18.—	26.—
lehordás	—	—	8.—	12.—
önköltség haszon nélkül			113.70	134.70
ehhez uszályfánál				
befuvarozási költség			5.—	5.—
			118.70	139.70

	1937		1937	
	I. félév		II. félév	
	P		P	
hatóságilag engedélyezett marge	135.—		135.—	

1937. I. félév tiszta haszna	P 16.30	
„ II. „ vesztesége	„ 4.70	
„ I. félévi haszon megfelel		3.1 %-nak
„ II. „ veszteség „		1.0 %-nak

tiszta haszon tehát az egész évi forgalom után, feltételezve, hogy az I. és II. félév mennyiségileg egyezett

1.05%

De a kereskedelemügyi minisztériumnak azok a határozatai, amelyek szerint a fa maximális árának szabályozása után bekövetkezett változott viszonyok, u. m. a fuvar költségek emelkedése, a minimális munkabérek és a munkaidő meghatározása, továbbá a fizetéses szabadságra vonatkozó intézkedések, a regiet tovább emelték annyira, hogy a tüzelőanyagkereskedelemben a tiszta haszon elérése teljesen illuzórius lett.

1838. Termelő, kereskedő, fogyasztó — a tüzifapiac minden egyes érdekeltje — elégedetlen a helyzettel.

A termelő, ideértve az erdőbirtokost is, kevesli a maximális ár alapján neki jutó hasznot. A kereskedő sérelme már magának az ármaximálásnak tényében, keresztülvitelének sok hibájában, a fahiányban és különösen tevékenységének erős megszorításában van, pedig az új rendezés — látszólag — nagy lépést jelent a szabadkereskedelem felé. A belföldi egykéz eltűnt, a hazai tüzifát a kereskedelem szabadon értékesítheti, az igazolvány-rendszer kötöttsége már alig érezhető, sőt a külföldi tüzifa-behozatal sem egykéz monopoliuma többé. Ez a nagyobb szabadság azonban csak látszólagos. Akármerre fordulunk: délre, keletre, északra, mindenünnen egy-egy külföldi egykéz mered felénk, amelyek nélkül a behozatal egyik irányból sem történhetik meg. Az ármaximálás és az azzal járó sok korlátozás lerontott minden előnyt, ami a szabadabb irányban való rendezéstől várható lett volna, a közvetítő kereskedelem teljesen elvesztette létalapját és ami a legnagyobb baj, a piac tüzifa nélkül maradt.

Ez a rendezés, a maximális árakkal való kísérletezés sem vált be tehát. Sikertelen maradt ez is, mint a legutóbbi évek minden experimentuma.

Az év elején megerősítették a kereskedelemügyi és iparügyi miniszterek a tüzelőanyag kereskedelemben alkalmazott kocsisok és munkások minimális munkabéreit megállapító bizottságok újabb határozatait. A béreket január 24-től kezdődően kellett fizetni. A gépfavágó ipar munkabéreit felemelték, a minimális béreket ezután a szénmunkásokra és kocsisokra is alkalmazni kellett, de a kalkuláció emelkedő tényezőit nem volt szabad az eladási árak megállapításánál figyelembe venni.

1938. február 1-én életbelépett az iparügyi miniszter 3000—1938. számú rendeletének a fizetéses szabadságra vonatkozó része is. Ez újabb anyagi megterhelését jelenti a tüzifaszakmának is, de ezeket a terheket sem szabad kalkulációjában érvényesítenie.

Április 10-én megjelent a Budapesti Közlöny 81. számában egy rendelet, amely dr. Árkay Ferencet a kereskedelem és közlekedésügyi minisztérium miniszteri osztályfőnökét a Tüzifaügyek Országos Kormánybiztosává kinevezte. A kormánybiztos a Budapesti Szénkereskedőben a tüzifaszakma legaktuálisabb kérdéseiről a kereskedőket a következőkben tájékoztatta:

„Az eddigi rendszerben tulajdonképpen csak annyiban történik változás, hogy a kereskedelemnek ezután nem kell tüzifaügyben több minisztériumban és a Külkereskedelmi Hivatalban is eljárni. Ezek az eljárások leegyszerűsödnek. A kereskedő a jövőben a földművelésügyi minisztérium szállítási igazolvány kirendeltségénél el fogja intézhetni úgy a szállítási igazolvány-, mint a behozatali engedély-igényét; befizetési lapon lerójjja az előírt díjakat és 48 órán belül kielégítünk minden jogos igényt.

Programmomat egyébként egy mondatban is összefoglalhatom: mindent megteszek az ország tüzifaszükségletének zavartalan ellátására, de l'art pour l'art nem fogom felesleges rendelkezésekkel zavarni a kereskedelem tevékenységét. Érvényben maradnak a maximális árak és megtartom a szállítási igazolványok rendszerét is, de garantálom, hogy mindenki mindig hozzá fog jutni ahhoz a tüzifamennyiséghez, amire szüksége van. Az Intéző Bizottság működése, mint az az április 10-én megjelent rendeletről is kitűnik, megszűnik, de a tüzifa-szakmával való legintenzívebb kapcsolatomban mindenesetre biztosítani fogja a szállítási igazolványok arányos elosztását. Ezekre az igazolványokra a könnyebb nyilvántartás és az áru arányos elosztásán túlmenően szükség van azért is, mert azok díja köztudomásúan legnagyobb részben a Mávot illeti, a kedvezményes tüzifa-tarifa bevételi hiányának fedezésére.

A kormánybiztosság nem jelent költségvetési megterhelést a minisztériumnak, sem a közgazdasági életnek; mert nincs külön tisztviselői kara, sem pedig külön jelentékenyebb költségei nem lesznek. Én magam sem fogadok el semmiféle külön díjazást. A tüzifaügyek országos kormánybiztosi teendőit eddigi munkám mellett végzem régi munkatársaimmal, mindössze egy erdőmérnök jön át hozzánk a földművelésügyi minisztériumból és talán még egy gépiprókissasszony, aki a szállítási igazolvány-kirendeltségnél fog dolgozni.

Egyelőre nem fogok élni azzal a joggal sem, hogy a Fagazdasági Tanácsból egy szűkebb bizottságot alakít-

sak. Inkább a felmerülő kérdések megvitatására esetről-esetre egy-egy ad hoc bizottságot kérek fel. Mindenesetre megnyugtathatom a tüzelőanyagkereskedelmet, hogy azt az általam nem keresett hatalmat, amelyet a kormány reámrüházott nem fogom arra használni, hogy a kereskedelem munkáját megnehezítsem.”

A 2222/1938. számú M. E. rendelet állapította meg a kormánybiztos hatáskörét, amely szerint a külföldi tűzifa behozatalával, a behozott és belföldön termelt tűzifa bejelentésével, nyilvántartásával, szállításával, elosztásával és forgalombahozatalával kapcsolatos ügyek intézése és ezekkel az ügyekkel kapcsolatban mindazoknak az intézkedéseknek a megtétele, amelyek az ország tűzifaellátásának biztosítása érdekében szükségesnek mutatkoznak, a kormánybiztos hatáskörébe tartozik.

Az előbbi rendelet megjelenésével egyidőben nevezte ki a kormány az áralakulás hatályosabb ellenőrzése céljából L a k y Dezső műegyetemi tanárt, az Árelemző Bizottság eddigi elnökét az Áralakulás Országos Kormánybiztosává. Az ő hatáskörébe került a tűzifaárak felügyelete is.

A tűzifaügyek országos kormánybiztossága júliusban váratlanul megszűnt. Az ország zavartalan tűzifaellátásának külföldi fával való biztosítása érdekében megindított tárgyalásokat Á r k a y Ferenc már be sem fejezhette. Július 6-án megjelent a napilapokban a következő hivatalos közlés:

„A rendelkezésre álló hazai, valamint a külföldről behozott tűzifakészletek az 1938/39. tüzelési évadban felmerült szükséglet kielégítésére elegendőknek mutatkoztak és ennek következtében a faforgalom terén az eddigi rendszer fenntartása nem látszott indokoltnak. A kormány tehát elhatározta, hogy a tűzifára megállapított legmagasabb (maximális) árakat hatályon kívül helyezi, megszünteti a tűzifaügyek országos kormánybiztosának működését, valamint a tűzifaszállítási-igazolvány rendszerét.

Külföldi származású tűzifa továbbra is csak behozatali engedély alapján hozható be. A behozatali engedélyek ügykezelése a Külkereskedelmi Hivatalnál fog megtörténni. A tűzifára megállapított legmagasabb (maximális) árak megszüntetése természetesen nem jelenti azt, hogy a kormány a tűzifaárak indokolatlan kilengését tünni fogja. A kormány mind a termelők, mind a fogyasztók érdekeinek szemelőtt tartása mellett súlyt helyez arra, hogy a termelői és fogyasztói ár között csupán a szükséges árkülönbözet érvé-

nyesüljön. Ennek keresztülvitele érdekében mind a belföldi, mind a külföldi termelőkkel létrejött kötések bejelentését fogja elrendelni és ezekből kiindulva fogja az árképződést a leggondosabb figyelemmel kísérni. Végül a kormány gondoskodni fog arról is, hogy a tüzifaellátás lebonyolításában a szövetkezetek az eddiginél jelentősebb mértékben kapcsolódjanak be.”

Ezt a közlést követte július 13-án és 14-én négy rendelet, amelyekkel egyrészt a kereskedelemügyi, másrészt a földművelésügyi miniszterek hatályon kívül helyezték minden addig a tüzifaforgalom bejelentését, szállítását és árát szabályozó korábbi rendeletet.

A kereskedelem tehát eljutott végre a tüzifaforgalom felszabadításához és ezzel a szakma elérkezett tíz éves eseménysorozatának utolsó fejezetéhez. Nincs maximális ár, nincs szállítási igazolvány-rendszer, szabad a behozatal — a románait kivéve, mert azt továbbra is a román export-szindikátus budapesti kirendeltsége végzi — és Isten tudja, mégsem örülnek a kereskedők. Hogy miért? Könyvű erre felelni.

K u n d e r államtitkár, mikor bejelentette a szakma képviselői előtt a tüzifaforgalom felszabadítását, az ő megszokott határozott modorában azt mondta: ha a kereskedelem a most visszakapott szabadságát arra használja, hogy az árakat drágítsa, akkor ennek az évnek elteltével még az eddiginél is szigorúbb megkötöttségek következnek el a tüzifakereskedelemre. Igen ám, de a kereskedők jól ismerték a helyzetet és félték, hogy 360 pengős árért nem tudják majd bükkfaszükségletüket fedezni. Sőt azt is tudták, hogy a külföldi árajánlatok is jóval magasabbak a régebbi maximális áraknál, tehát innen sem lehet majd olyan olcsón tüzifát importálni, amivel szabályozni lehessen a magas belföldi árigényeket.

Ezért volt mindenki azon a bizonyos szakértekezleten olyan tartózkodó, hogy K u n d e r Antal egyedül önmagát érezte a szabadkereskedelem olyan hívének, aki bizni is tudott a felszabadított tüzifaforgalom sikerében.

Sajnos, a tüzifakereskedelemnek lett igaza. A nagyobb import — különösen a felvidéki események következtében — elmaradt, a belföldi tüzifát az őszi nagyarányú hadbavonulás miatt nem lehetett az erdőkből kifuvározni, ami pedig ki volt fuvarozva, azt ugyancsak az előbbi események miatt nem lehetett szállítani.

A beszerzési árak állandóan emelkedtek és még szerencsének kellett tartani, hogy a fogyasztók — néhány napos őszi beszerző-rohamtól eltekintve — csak nagyon vontatottan és szükségleteiket minimumra csökkentve jelentkeztek a kereskedők irodáiban és telepein.

Most már talán a kereskedők is emelnék az eladási árakat, — ha mernék. De az őszi zsíráraknak az uzsorabíróság által történt elbírálása után a faszakma — bár elbírhatatlan súlyos teherként viseli el a magas beszerzési árakat és időközben lényegesen emelkedett regietételeket — mégis régi eladási árain árusít.

Hónapok óta sürgetik beadványaikkal a szakma érdekképvi-seletei az árkormánybiztosságot a tüzfakereskedelem árkalkulációjának felülvizsgálására, de a kormánybiztosság ezeknek a kívánságoknak eddig még nem tett eleget.

Legutóbb egyik szakmai összejevetelen, mint vágyálom, nagyon komoly formában hangzott el az a kívánság, hogy bárcsak a kerülőtséget lehetne elérni a hasábos és aprított tűzifa-eladásoknál...

Július 14-én életbelépett a Máv. módosított tüzifadíjzabása. Ebben már a hazai és külföldi fa szállítási díja azonos. A szállítási igazolványok 100 kg-kénti 4 filléres díja is be van számítva a díjzabásba, mert hiszen a szállítási igazolvány kirendeltség megszűnt s a kedvezményes feladóállomásokra és az ezekre érvényben tartott fuvarlevelekre sem volt tovább szükség. Ezt a kirendeltséget csak azért sajnálták a szakkörök, mert megszüntetésével átmenetileg hiányzik majd a statisztikai adatgyűjtés egyetlen lehetősége.

Augusztus 22-én jelent meg a kormány 5920/1938. M. E. számú rendelete, amely szerint:

„Minden tüzfakereskedő köteles az 1938/39. gazdasági évben (1938. július 1.—1939. június 30.) általa megvásárolt, továbbá eladott tüzifára vonatkozó alább felsorolt adatokat írásban bejelenteni, feltéve, hogy az adásvétel tárgyát képező tüzifamennyiség a 10.000 kg-ot meghaladja. A bejelentésnek tartalmaznia kell az eladó és vevő nevét, az adásvételi ügylet létrejöttének keltét, az adásvétel tárgyát képező tűzifa mennyiségét kg.-ban kifejezve, a tűzifa egységárát, faját, választékát és minőségét, továbbá a tűzifa leszállítására megállapított teljesítési hely megjelölését, a szállítás időpontját, az esetleges jutaléokra, kamatra és egyéb mellékszolgáltatásokra vonatkozó kikötéseket, a bejelentés keltét, végül a bejelentő sajátkezü és cégszerű aláírását.”

A Külkereskedelmi Hivatalhoz való bejelentési kötelezettséggel kapcsolatban — az árak feltüntetése miatt — azt hitték némely tüzfakereskedők, hogy a feltüntetett egységárakat a hivatal tudomásul is veszi azzal a ténnyel, hogy igazolja a bejelentések beérkezését. A Kül-

kereskedelmi Hivatal azonban még az általa engedélyezett és felülvizsgált importfa árait sem szabta meg, illetve vette tudomásul, csak regisztrálja a bemutatott kötlevelek egységárait. Természetesen ugyanezt teszi csupán a bejelentett belföldi fa árával is. Ha tehát valamely kereskedő később — esetleges eljárás során — bajba kerülne eladási árai miatt, nem hivatkozhatik majd arra, hogy a Külkereskedelmi Hivatal az ő kifogásolt árait a bejelentések során tudomásul vette.

1938-ban még két, a szakmát érdeklő rendelet jelent meg. Az egyik kötelező készletbejelentésről intézkedik, ami bizonyos mennyiségben felül mindenfajta tüzelőanyagra vonatkozik, a másik, a 7150/1938. M. E. rendelet viszont a belföldön kitermelt faanyagok kötelező bejelentéséről intézkedik. Ez utóbbi bejelentést a földművelésügyi minisztériumhoz kell — az országban kitermelt faanyagok nyilvántartása miatt — megtenni, míg az előbbit a Külkereskedelmi Hivatalhoz.

Tüzfabehozatalunk 1938 első felében 17.427 vagon volt, az előző 1937. I. félév 9.183 vagonjával szemben. Az egész évi behozatal ezidőszerint még nincs megállapítva.

Decemberben mind a vidéki, mind pedig a budapesti tüzifakereskedők raktárai úgyszólván üresek, illetve e készletek legfeljebb egy-két heti szükséglet kielégítésére elegendők.

Csehszlovákiából a behozatal hónapok óta szünetel. Romániában és Jugoszláviában pedig oly magas ára van a tüzifának, hogy ezekből az országokból kielégítő behozattalal a közeljövőben alig lehet számolni, elsősorban azért, mert a kereskedők a magas árakon nem mernek vásárolni. Félnék, hogy viszonteladásaikkal árdrágítást követnének el.

De a megdrágult belföldi tüzifa megvásárlásától is tartózkodnak a kereskedők, mert nem vállalhatják a már amúgy is eléggé megdrágult tüzifának még magasabb árért való forgalombahozatalát mindaddig, amíg megfelelő intézkedések nem mentesítik őket előre az árdrágítás vádjától.

Tíz év tüzifapiaci eseményeinek felsorolása után meg lehet állapítani, hogy a kereskedők faüzletei ez idő alatt mindig rosszak voltak, sőt a legutóbbi években már nagyrészt ráfizetéssel is végződnek. E megállapításra, természetesen, az a még természetesebb kérdés, hogy vajjon ilyen helyzetben hogyan vannak mégis évek

óta — különösebb fizetésképtelenségek nélkül — a tüzifakereskedők. Erre a kérdésre, bármilyen hihetetlenül is hangzik, könnyű válaszolni. A kereskedők, mikor üzletet alapítanak, rendszerint komoly forgótőkét is biztosítanak vállalkozásukhoz. Saját vagy idegen tőkét. Ami az ilyen rossz évek folyamán mindig kisebb lesz. Némelykor a pénzes „társak” lesznek kisebbek, máskor a cégek. Ilyenkor az anyagilag megkisebbedett cégtársakat újak váltják fel, akik „természetesen” maguk is az előbbieik sorsára jutnak. De akár saját, akár pedig idegen tőkével alapítottak valamely céget, a mostoha évek mindenképpen erősen elkoptatják a forgótőkéket. Csupán idő kérdése, hogy ilyen körülmények között meddig lehet elkerülni a nagyobb összeomlásokat, amelyeket eddig is csak a kereskedők üzleti leleményessége és nagyobbbrészt szerény egyéni életmódjuk késleltet.

Vannak, persze, hogy vannak kivételek is; olyan cégek, amelyek keresnek. Ezeket azonban — mint mondani szokták — a tíz ujján is összeszámolhatja az ember.

Az ilyen cégek, a tüzifát, rendszerint csak mint mellékcikket tartják. Vagy mint nagyon is főcikket — maguk termelik. Az előbbieknél, éppen üzleteik másirányú forgalma miatt, közömbös a tüzifa-forgalom mérete. Csak akkor vásárolnak, ha a hozzájuk érkező ajánlat mindenképpen kielégítő; ha nem kell magas előleget adni vagy ha kell, azt több oldalról is biztosítani tudják és ha a vételár nem magasabb, mint a volt közhatósági, illetve maximális ár. Egyszóval az ilyen cégek inkább lemondanak — vagyoni viszonyaik s másirányú biztos üzleti pozíciójuk mellett le is mondhatnak — tüzifa-forgalmuk jelentős részéről, de nem csinálnak kényszervásárlásokat. Sőt, az előbbi megokolással az áron alul való eladások sem érdeklik őket. Átengedik a rezsicsökkentő, minden áron elérni kívánt nagy és rendszeres napi tüzifa-forgalmat másoknak. Az ilyen cégek tehát nem adnak könnyen, mondhatnánk könnyelműen, többszörös biztosíték nélkül előleget, nem fizetnek felárakat, nem hiteleznek túlságos mértékben és eladásaiknál nem hagyják figyelmen kívül a kalkuláció egyetlen komponensét sem, — nem rombolják az árakat.

Körülbelül ugyanilyen elvek szerint vezetik üzleteiket a nagyobb fatermelő-kereskedő cégek is, — egy eltéréssel. Nevezetesen ezek sokszor versenyeznek aprított- és hasábfa eladásaiknál saját átvevőkkel, a közvetítő feldolgozó kereskedőkkel. Évek óta azt remélik, — hiába — hogy ezáltal azok sorait megritkíthatják.

De még egészséges üzletvezetés mellett sem lehet figyelemreméltó hasznot biztosítani a tüzifakereskedelemben. Ha ugyanis az ilyen nagyobb cégek q-ként átlag 10 fillért keresnek, már nagyon meg vannak elégedve. Pedig ez a 10 fillér, átlagos számítás mellett, alig jelent 2—2.5% hasznot.

Könnyen el lehet tehát képzelni, hogy az olyan kereskedők, akik üzleteiket nem ilyen szigorú elvek szerint intézik, hanem a mindenáron való forgalomtartás vezeti őket üzleti gestióikban, milyen „eredményt” érnek el.

A forgalom csökkenése ellen védekeznek az ilyen kereskedők, amikor olcsón árúsít és mikor könnyen, biztosíték nélkül hitelez. Viszont, hogy a forgalmát megtarthassa, illetve, hogy nagyszámú vevőit áruval minden időben kielégíthesse, mindig-sürgős vásárlásaival sokszor feleslegesen fokozza a keresletet. Az árut kézbentartó eladó pedig az ilyen vevőt majd mindig kihasználja, — a sürgős áruszükségletet mindig csak magas árért lehet fedezni. Ezek a kisebb cégek valószínűleg mindkét végén égetik üzleti életük gyertyáját: drágán, rossz feltételekkel vásárolnak, és olcsón, ugyancsak rossz feltételekkel árúsítanak.

Befolyásolja, illetve lerontja az ilyen üzletek eredményeit nagyon sok esetben az is, hogy némely kereskedő üzleti forgalmával nem áll arányban tőkefelkészültsége sem. Ami viszont, természetesen, egyenes következménye az évek óta tartó rossz üzletmenetnek.

Ismételten is meg lehet tehát állapítani, hogy a fogyasztók az elmúlt tíz évben a kereskedelem részére megállapított árnál majdnem mindig olcsóbban tudtak tűzifát vásárolni és csak átmenetileg, évenként néhány hónapig voltak kénytelenek — a nagyobb beszerzések idején — a megállapított árakat megfizetni. Nem fordult elő azonban, talán egyetlen olyan eset sem, hogy a kereskedők túllépték volna a hatóságok által megszabott fogyasztói eladási árakat. Ami — ismerve az ármegállapítások rendszerét — annyit is jelent, hogy minden, az erdőbirtokosoknak juttatott előnyt a kereskedelem fizetett meg.

Hihetetlen ugyan, de mégis sikerült Kállay Miklós földművelésügyi miniszternek tehát a tűzifa tőárát úgy emelni, hogy a fogyasztók részére nem drágult meg a fa. Tanúsíthatja ezt maga az árkormánybiztos is, akinek árelemző bizottsági elnök korában adott információja alapján 1935 őszén kijelentette Winckler István, akkori kereskedelemügyi miniszter, hogy a tűzifaárak fogyasztói viszonylatban, az előző évvel szemben, nem drágultak. De 1936. őszén ugyancsak az árelemző bizottság elnöke részéről hangzott el az a kijelentés, hogy „e gazdasági év folyamán az enyhe tél következtében a fogyasztói tűzifaárak a kereskedők versenye miatt inkább lemorzsolódtak, mint emelkedtek.”

A kereskedők versenye miatt — mint köztudomású — 1937-ben és 1938-ban is lemorzsolódtak a tűzifaárak és emellett a rossz eladási

árak mellett a vásárlásoknál még állandóan meg kellett fizetni a felárakat is. És a két utóbbi évben a kereskedelem margaát súlyosan terhelték a még most is emelkedő szociális terhek is, amiket épp úgy saját tőkéjük terhére fizettek és fizetik meg a kereskedők, mint a felemelt tőárakat. De vajjon meddig bírja a kereskedők forgótőkéje ezeket a megterheléseket?

Táblázatok

1851

/1866/

Magyarország tűzifabehozatala 1928—1937.

Év	Ausztria	Csehszlovákia	Románia	Jugoszlávia	Lengyel-ország	Egyéb országok	Összesen	
	m é t e r m á z s a							ezer P
1928	251.232	7,535 255	6,279 980	2,857.834	—	—	16,924,301	37,761
1929	280.124	6,570.205	7,667.356	2,448.974	—	—	16,966.659	39,634
1930	168.056	3,999.443	6,451.585	1,483.187	3.285	26	12,105.582	27,396
1931	75.706	305.733	4,965.664	644.503	7.646	—	5,999.252	11,327
1932	114.603	1,337.226	2,122.641	145.108	—	158	3,719 736	7,380
1933	108.248	309.705	859,637	129.537	—	1	1,407.128	2,451
1934	168.239	383 989	1,335 622	162.021	—	—	2,049.871	3,611
1935	163.447	202.339	1,257 080	—	—	12,585	1,635,451	2,858
1936	171.696	134.730	1,318.433	48.478	—	—	1,673.337	2,845
1937	233.211	303.070	1,609.844	194.232	—	—	2,340.357	4,821

Magyarország erdőterülete és fatermelése 1928—1937.

Termelési év	Az ország összes erdőterülete		Ténylegesen kihasznált terület hektárban	Összes kitermelt fa hektárban	Ebből rendkívüli termelés	
	kat. hold	hektár			kihasznált terület hektár	kitermelt fa köbméter
1928	2,029,308	1,167.796	23,992	2,459 490	913	98,369
1929	2,037.944	1,172.765	22,826	2,524.982	1,670	83,568
1930	2,045.199	1,176.940	22,459	2,571.767	567	93,425
1931	2,037.268	1,172.376	23,219	3,149 604	4,757	634,270
1932	2,039.630	1,173.735	24,156	3,554'514	6,190	860,957
1933	2,043.427	1,175.920	23,548	3,700'075	6,796	987,993
1934	2,041.053	1,174.554	22,151	3,388'847	6,014	825,913
1935	2,039 277	1,173.532	20,803	3,413'856	nincs adat	nincs adat
1936	2,051.102	1,180.337	17,198	2,832'313	"	"
1937	2,059 205	1,185.026	19,292	2,999 131	"	"

Az állami és koronauradalmi erdőterületek kitermelt műfa és tűzifa-mennyiségei 1928—1937.

A termelés éve	A miskolci erdőigazgatóság és a gödöllői állami és koronauradalmi erdőigazgatóság erdőterületei	Ténylegesen kihasznált erdőterület	Kitermelt		Értékesíthető műszárazott fa
			épület- és műfa	tűzifa	
1928	42,984	425	15.230	134.815	13.885
1929	42,914	464	19.476	150.256	7.952
1930	50,893	659	17.148	208.668	—
1931	50,893	565	11.808	187.493	34.195
1932	50,992	693	29.717	271,867	2.680
1933	51,005	494	16.092	197,092	23.973
1934	51,998	509	22.664	195,737	—
1935	55,040	532	24.446	179,815	15.760
1936	54.616	548	27.466	163,877	—
1937	54,923	429	4.399	172,036	—

Tűzifakalkuláció egy évenként 1000 vagonat forgalmazó telepen:*)

I. Munkabérek 10.000 kg. után számítva:

Vagonbeállítás	P 2.—
vasonkirakás	P 2.—
ölelés a telepen	P 1.50
géphez való közelítés	P 3.—
aprítási akkordbér és adogató hozzá	P 18.—
kocsi ölelés és kocsirendezés (schlichtelő)	P 2.—
hajtórő (P 6.—, 9.—)	P 7.50
lehordó a félnél	P 8.— P 44.—

II. Regie-tételek:

Telepbér évi	2.000.—
tisztviselők és hetibérre alkalmazottak	4.800.—
OTI betegsegélyező és baleseti járulék és MABI az összes kifizetett munkabérek után 13%+5%	6.344.—
adók (üzleti és tisztv. ker. adó)	1.500.—
telefon és portók	1.500.—
világítás	360.—
különbféle üzemanyagok és javítások	1.500.—
üzemi amortizáció (P 20.000.— 20 évre)	1.000.—
biztosítás	500.—
delcredere P 400.000.— után 1.25%	5.000.—
	<u>P 24.504.— 1 vag. = 24,50</u>
Ügynöki jutalék az eladott mennyiség fele után à 10 fill	5.—
6% vagonhiány, fűrészelési és aprítási mankó P 280.—	
után, beszáradás nélkül	16.80
befuvarozás a félhez (1 pár ló napi P 17.— napszám 90 q)	18.70
	<u>109.00</u>
haszon az ipari feldolgozási költségek után 10%	10.90
6% haszon beszerzési ár után: P 280.— után	16.80
	<u>136.70</u>
Kamattéle P 25.000.— idegen tőke után à 8%	2.—
	<u>P 138.70</u>
Tehát a bérvágási díj	P 138.70
” ” ” ” q-kint	<u><u>P 1.38</u></u>

Havi 250 q forgalmú fászpince kalkulációja:*)

1 havi pincebér	P 80.—
„ „ házmesterpénz	2.—
„ „ villany	12.—
„ „ biztosítás	2.—
adó	15.—
OTI 2 legény után P 5.60 átalány	11.20
	<hr/>
	P 122.20 = q-kint P —.49
felhordás emeletre	„ „ —.40
2% dubióz	„ „ —.10
2% hiány	„ „ —.10
10% haszon P 380 beszerzési ár után	„ „ —.38
	<hr/>
	összesen: P 1.47
	<hr/>

*) A kis- és nagykereskedelem tűzifa-árkalkulációja, amely alapján a földművelésügyi és kereskedelemügyi minisztériumoknak az érdekképviselletekkel folytatott tárgyalásai során kialakult a nagykereskedelem részére q-kint P 1.30, a kiskereskedelem részére q-kint P 1.25-ös marge.

A) jelű melléklet a 10.800/1934. F. M. számú rendelethez

K I M U

az Erdőbirtokosok és Fakereskedők Faforgalmi Részvénytársasága által az erdő-

Termelési éve	Szállítás ideje	Bükk					Gyertyán				Cser, tölgy és köris				Tölgy és cser			
		Hasáb	Hasított dorong	Dorong	Vékony dorong	Tuskó	Hasáb	Hasított dorong	Dorong	Vékony dorong	Tuskó	Hasáb	Hasított dorong	Dorong	Vékony dorong	Tuskó	Hántolt fa	
																		év
1932-1933.	1934.	jan.	300	290	270	220	270	295	285	265	215	260	260	250	230	190	230	290
		febr.	305	295	270	220	270	300	290	265	215	265	263	253	233	190	233	290
		márc.	310	300	270	220	270	305	295	265	215	265	265	255	235	190	235	290
		ápr.	310	300	270	220	270	305	295	265	215	265	270	260	235	190	235	290
		máj.	310	300	270	220	270	305	295	265	215	265	275	265	235	190	235	290
		jún.	310	300	270	220	270	305	295	265	215	265	280	270	235	190	235	290
		júl.	312	302	270	220	270	305	295	265	215	265	282	272	235	190	235	290
		aug. szept.	314	304	270	220	270	305	295	265	215	265	284	274	235	190	235	290
		316	306	270	220	270	305	295	265	215	265	286	276	235	190	235	290	
1933-1934	1934.	máj.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		jún.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	250
		júl.	260	255	230	190	230	240	235	210	180	210	220	215	200	170	200	260
		aug.	270	265	240	200	235	250	245	220	190	215	230	225	205	175	205	270
		szept.	280	270	250	210	240	260	250	230	200	220	240	230	210	180	210	275
		okt.	285	275	255	220	250	270	260	240	210	230	245	235	215	180	215	280
		nov. dec.	290	280	260	220	255	280	270	250	215	240	250	240	220	185	220	285
		295	285	265	220	265	290	280	260	215	250	255	245	225	185	225	290	
1933-1934	1935	jan.	300	290	270	220	270	295	285	265	215	260	260	250	230	190	230	290
		febr.	305	295	270	220	270	300	290	265	215	265	265	255	235	190	235	290
		márc.	310	300	270	220	270	305	295	265	215	265	270	260	240	190	240	290
		ápr.	310	300	270	220	270	305	295	265	215	265	275	265	240	190	240	290
		máj.	310	300	270	220	270	305	295	265	215	265	280	270	240	190	240	290
		jún.	310	300	270	220	270	305	295	265	215	265	290	280	240	190	240	290
		júl.	312	302	270	220	270	305	295	265	215	265	292	282	240	190	240	290
		aug. szept.	314	304	270	220	270	305	295	265	215	265	294	284	240	190	240	290
		316	306	270	220	270	305	295	265	215	265	296	286	240	190	240	290	

Általános megjegyzések:

1. A II. o. tűzfá feladóállomási ára minden fafajnál és minden választéknál 20 százalékkal olcsóbb, ...

2. Ezekből a budapesti paritásban számított árakból a feladóállomási árat úgy kell levezetni, hogy a 10.000 kg.-kint 5.40 pengőt kitevő budapesti kövezetvámom kívül le kell ütni a feladóállomástól Budapest Északi, Keleti,

T A T Á S

birtokosok és fatermelők részére budapesti paritásban fizetendő tűzifaárakról

Akác					Egyéb keményfa					Fenyő				Lágy lombfa				Megjegyzés		
Hasáb	Hasított dorong	Dorong	Vékony dorong	Tuskó	Hasáb	Hasított dorong	Dorong	Vékony dorong	Tuskó	Hasáb	Hasított dorong	Dorong	Vékony dorong	Tuskó	Hasáb	Hasított dorong	Dorong		Vékony dorong	Tuskó
p e n g ö b e n																				
280	270	250	220	250	250	240	220	180	220	270	—	220	—	—	220	—	190	—	190	
280	270	250	220	250	255	245	225	180	225	275	—	225	—	—	225	—	195	—	195	
280	270	250	220	250	260	250	230	180	230	280	—	230	—	—	230	—	200	—	200	
280	270	250	220	250	265	255	230	180	230	280	—	230	—	—	235	—	200	—	200	
280	270	250	220	250	270	260	230	180	230	280	—	230	—	—	240	—	200	—	200	
280	270	250	220	250	270	260	230	180	230	280	—	230	—	—	240	—	200	—	200	
280	270	250	220	250	270	260	230	180	230	280	—	230	—	—	240	—	200	—	200	
280	270	250	220	250	270	260	230	180	230	280	—	230	—	—	240	—	200	—	200	
280	270	250	220	250	270	260	230	180	230	280	—	230	—	—	240	—	200	—	200	
280	270	250	220	250	270	260	230	180	230	280	—	230	—	—	240	—	200	—	200	
260	250	230	190	230	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
265	255	235	195	235	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
270	260	240	200	240	210	205	190	160	190	230	—	190	—	—	180	—	160	—	160	
275	265	245	205	245	220	215	195	165	195	240	—	195	—	—	190	—	165	—	165	
280	270	250	210	250	230	220	200	170	200	250	—	200	—	—	200	—	170	—	170	
285	275	255	215	255	235	225	205	170	205	255	—	205	—	—	205	—	175	—	175	
290	280	260	220	260	240	230	210	175	210	260	—	210	—	—	210	—	180	—	180	
290	280	260	220	260	245	235	215	175	215	265	—	215	—	—	215	—	185	—	185	
290	280	260	220	260	250	240	220	180	220	270	—	220	—	—	220	—	190	—	190	
290	280	260	220	260	255	245	225	180	225	275	—	225	—	—	225	—	195	—	195	
290	280	260	220	260	260	250	230	180	230	280	—	230	—	—	230	—	200	—	200	
290	280	260	220	260	265	255	230	180	230	280	—	230	—	—	235	—	200	—	200	
290	280	260	220	260	270	260	230	180	230	280	—	230	—	—	240	—	200	—	200	
290	280	260	220	260	270	260	230	180	230	280	—	230	—	—	240	—	200	—	200	
290	280	260	220	260	270	260	230	180	230	280	—	230	—	—	240	—	200	—	200	
290	280	260	220	260	270	260	230	180	230	280	—	230	—	—	240	—	200	—	200	
290	280	260	220	260	270	260	230	180	230	280	—	230	—	—	240	—	200	—	200	

Déli és Nyugati teherpályaudvaraira fizetendő fuvardíjtétel átlagát, még pedig a 15 tonnás kocsikra megállapított díjtételek alapján, hajón szállítás esetén pedig a Budapestig való tényleges hajófuvar. A feladó vasúti állomáson felmerülő kocsikiállítás, útvám, mérlegdíj stb. a feladó-állomási árban bennfoglaltatnak és az eladót terhelik.

3, A két különböző termelési évből származó tűzifa összekeverése esetén az egész szállítmányra az alacsonyabb ártétel az irányadó.

K I M U T A T Á S *)

az Erdőbirtokosok és Fakereskedők Faforgalmi Részvénytársasága által az erdő

birtokosok és fatermelők részére budapesti paritásban fizetendő tűzifaárakról.

1935/36. évi kitermelés	Bükk					Gyertyán				Cser, tölgy és köris				Tölgy és cser		
	Hasáb	Hastított dorong	Dorong	Vékony dorong	Tuskó	Hasáb	Hastított dorong	Dorong	Vékony dorong	Tuskó	Hasáb	Hastított dorong	Dorong	Vékony dorong	Tuskó	Hántolt fa
Szállítás időpontja	Az árak pengőben, 10.000 kilogrammos															
1936 június . . .																266
július . . .	280	266	243	202	240	270	255	231	195	223	246	228	204	169	204	269
augusztus . . .	286	272	249	208	246	276	261	237	201	229	252	234	210	175	210	272
szeptember . . .	292	278	255	214	252	282	267	243	207	235	258	240	216	181	216	278
október . . .	292	278	255	214	252	282	267	243	207	235	258	240	216	181	216	278
november . . .	292	278	255	214	252	282	267	243	207	235	258	240	216	181	216	278
december . . .	292	278	255	214	252	282	267	243	207	235	258	240	216	181	216	278
1937 január . . .	292	278	255	214	252	282	267	243	207	235	258	240	216	181	216	278
február . . .	292	278	255	214	252	282	267	243	207	335	258	240	216	181	216	278
március . . .	292	278	255	214	252	282	267	243	207	235	258	240	216	181	216	278
április . . .	292	278	255	214	252	282	267	243	207	235	258	240	216	181	216	278
május . . .	295	281	258	217	255	285	270	246	210	238	261	243	219	184	219	281
június . . .	298	284	261	220	258	288	273	249	213	241	264	246	222	187	222	284
július . . .	301	287	264	223	261	291	276	252	216	244	267	249	225	190	225	287
augusztus . . .	304	290	267	226	264	294	279	255	219	247	270	252	228	193	228	290

Általános megjegyzések:

1. A II. o. tűzifa ára a fuvardíjjal és a budapesti kövezetvámval csökkentett fenti I. o. tűzifára vonatkozó árnál 20%-kal olcsóbb.

2. Ezekből a budapesti paritásban számított árakból a feladóállomási árat úgy kell levezetni, hogy a 10.000 kg-ként jelenleg 5.40 pengőt kitevő kövezetvám kivül le kell útni a feladóállomástól Budapest Északi, Keleti, Déli és Nyugati teherpályaudvaraira fizetendő fuvardíjtétel átlagát, még pedig a 15 tonnás kocsikra megállapított díjtételek alapján, hajón szállítás

Egyéb keményfa					Fenyő		Lágy lombfa		Akác							
Hasáb	Hastított dorong	Dorong	Vékony dorong	Tuskó	Hasáb	Dorong	Hasáb	Dorong	Szállítás időpontja							
Hasáb	Hastított dorong	Dorong	Vékony dorong	Tuskó	Hasáb	Dorong	Hasáb	Dorong	Hasáb	Hastított dorong	Dorong	Vékony dorong	Tuskó			
kocsirakományra értendők.																
232	218	194	159	194	251	202	202	172	172	1935 november . . .	260	250	230	190	230	
238	224	200	165	200	257	208	208	178	178	december . . .	260	250	230	190	230	
244	230	206	171	206	263	214	214	184	184	1936 január . . .	260	250	230	190	230	
244	230	206	171	206	263	214	214	184	184		február . . .	260	250	230	190	230
244	230	206	171	206	263	214	214	184	184		március . . .	260	250	230	190	230
244	230	206	171	206	263	214	214	184	184		április . . .	266	255	235	195	235
244	230	206	171	206	263	214	214	184	184	május . . .	272	260	240	200	240	
244	230	206	171	206	263	214	214	184	184	június . . .	280	266	246	206	246	
244	230	206	171	206	263	214	214	184	184	július . . .	280	266	246	206	246	
247	233	209	174	209	266	217	217	187	187	augusztus . . .	280	266	246	206	246	
250	236	212	177	212	269	220	220	190	190	szeptember . . .	280	266	246	206	246	
253	239	215	180	215	272	223	223	193	193	október . . .	280	266	246	206	246	
256	242	218	183	218	275	226	226	196	196							

esetén pedig a Budapestig való tényleges hajófuvar. A feladó vasúti állomáson felmerülő kocsikiállítás, útvám, mérlegdíj stb. a feladó-állomási árban bennfoglaltatnak és az eladót terhelik.

3. Két különböző termelési évből származó tűzifa összekeverése esetén az egész szállítmányra az alacsonyabb ártétel az irányadó.

*) Ezek az árak teljesen azonosak a 86.911/1934. F. M. számú rendelet A) jelű mellékletével, amely az 1934/35. évi kitermelésű tűzifaárakat tünteti fel.

Ezt az ártáblázatot a 4.450/1937. M. E. sz. rendelet értelmében az üzletben jól látható helyen ki kellett függeszteni.

MAXIMÁLIS KÉSZPÉNZ-ELADÁSI ÁRAK

a budapesti és környéki kereskedelemben

a 24.300—1937. számú rendelet és a 30.500—1937. K. K. számú magyarázó- és kiegészítő rendelet valamint az I. és II. számú táblázatok figyelembevételével kiszámítva.

ÉRVÉNYES 1937. SZEPTEMBER 1-TŐL 1938. ÁPRILIS 30-IG.

Fafajok és választékok	Friss fa		Száras fa		Friss fa		Száras fa	
	2 q-nál nagyobb	2 q-nál kisebb	2 q-nál nagyobb	2 q-nál kisebb	2 q-nál nagyobb	2 q-nál kisebb	2 q-nál nagyobb	2 q-nál kisebb
	t é t e l e k b e n ö m l e s z t v e				t é t e l e k b e n ó l o m z á r o l t z s á k o k b a n			
házhoz szállítva — illetve le- vagy emeletre hordva								
Bükkhasáb aprítva	4.95	5.95	4.95	5.95	5.95	6.25	5.95	6.25
Bükkdorong „	4.58	5.58	4.58	5.58	5.58	5.88	5.58	5.88
Gyertyánhasáb „	4.73	5.73	4.85	5.85	5.73	6.03	5.85	6.15
Gyertyándorong „	4.34	5.34	4.46	5.46	5.34	5.64	5.46	5.76
Cser-, tölgy-, kőris-hasáb „	4.49	5.49	4.61	5.61	5.49	5.79	5.61	5.91
Cser-, tölgy-, kőris-dorong „	4.07	5.07	4.19	5.19	5.07	5.37	5.19	5.49
Tölgy-, cser-, hántoltfa „	4.95	5.95	4.95	5.95	5.95	6.25	5.95	6.25
Egyéb keményfa-hasáb „	4.35	5.35	4.47	5.47	5.35	5.65	5.47	5.77
Egyéb keményfa-dorong „	3.97	4.97	4.09	5.09	4.97	5.27	5.09	5.39
Fenyő-hasáb „	4.54	5.54	4.66	5.66	5.54	5.84	5.66	5.96
Fenyő-dorong „	4.05	5.05	4.17	5.17	5.05	5.35	5.17	5.47
Lágy lombfa-hasáb „	3.95	4.95	4.07	5.07	4.95	5.25	5.07	5.37
Lágy lombfa-dorong „	3.65	4.65	3.77	4.77	4.65	4.95	4.77	5.07
Akác-hasáb „	4.71	5.71	4.71	5.71	5.71	6.01	5.71	6.01
Akác-dorong „	4.37	5.37	4.37	5.37	5.37	5.67	5.37	5.67
Kötegelt alágyujtófa 50 kg.-nál kisebb tételekben q-kint 4.99								
Aprított fa pincében átvéve a rendelet szerint 30 fillérrel olcsóbb. Aprított fa nyílt fuvarban telepen átvéve 26 fillérrel olcsóbb.								

J e g y z e t: 2 q-nál nagyobb tételnél a II. emeletre ólomzárólt zsákban való szállításért q-ként a fenti árakhoz még 12 fillért, minden további emeletre pedig emeletenként 4—4 fillért lehet felszámítani.

Külterületre való szállításért 16 fill., magaslatra 16 fill., hegyi szállításért 30 fill. számítható fel.

Hitelbe vagy részletre történt eladásoknál, ha az áru értékét 14 napon belül egy összegben nem fizetik ki, havonként 1%-ot lehet a keresk. min. 33.970/1937. sz. leirata értelmében az eladási árhoz hozzászámítani,

Tájékoztató ártáblázat*)

a földművelésügyi- és kereskedelemügyi minisztériumoknak az érdekvépviseletekkel folytatott tárgyalásai során kialakult kereskedelmi haszontételek figyelembevételével Bpest részére kiszámított árakról.

ÉRVÉNYES 1934. MÁRCIUS 1-TŐL JULIUS 1-IG PENGŐBEN

Fafajták és választékok		A Faforgalmi Rt. által a biróságot és termelőinek fizetendő hasábrák	1/2 évenként 100 vg.-nál nagyobb mennyiségét vásárló felek által a Faforgalmi Rt.-nek fizetendő ár	Aprított fa	
				Kistervezők részére házhoz szállítva és pincébe rakva	Fogaszók részére zsákokban emellett szállítva
		bpesti parltásban 10.000 kg.-ként	q - ként		
1932 - 33 évi termelésű	Bükk-hasábból	310.-	325.-	4.55	5.80
	„ hasított dorongból	300.-	315.-	4.45	5.70
	„ dorongból	270.-	285.-	4.15	5.40
	„ vékony dorongból	220.-	235.-	3.65	4.90
	Gyertyán-hasábból	305.-	320.-	4.50	5.75
	„ hasított dorongból	295.-	310.-	4.40	5.65
	„ dorongból	265.-	280.-	4.10	5.35
	„ vékony dorongból	215.-	230.-	3.60	4.85
	Tölgy- és cser hántott fa	290.-	305.-	4.35	5.60
	Cser-tölgy- és kőris hasábról	265.-	280.-	4.10	5.35
	„ hasított dorongból	255.-	270.-	4.-	5.25
	„ dorongból	235.-	250.-	3.80	5.05
	„ vékony dorongból	190.-	205.-	3.35	4.60
	Akác-hasábból	280.-	295.-	4.25	5.50
	„ hasított dorongból	270.-	285.-	4.15	5.40
	„ dorongból	250.-	265.-	3.95	5.20
„ vékony dorongból	220.-	235.-	3.65	4.90	
Egyéb keményfa-hsb-ból	260.-	275.-	4.05	5.30	
„ hasított dorongból	250.-	265.-	3.95	5.20	
„ dorongból	230.-	245.-	3.75	5.-	
„ vékony dorongból	180.-	185.-	3.25	4.50	

*) A Faforgalmi Rt. működésének megkezdésekor megjelent első ártáblázat.

TÁJÉKOZTATÓ ÁRTÁBLÁZAT*)

a földművelésügyi és kereskedelemügyi minisztériumoknak az érdekvépviseletekkel folytatott tárgyalásai során kialakult kereskedelmi haszontételek figyelembevételével Budapest részére kiszámított irányárakról.

Ezek az árak 1935 szeptember 1-től, 1936 május 1-ig változatlanul maradnak érvényben.

Fafajták és választékok	A Faforgalmi Rt. által a birtokosok és termelőknek fizetendő hasábrárak		1/2 évenként 100 vg.-nál nagyobb mennyiséget vásárló felek által a Faforgalmi Rt.-nek fizetendő ár		Aprított fa			
					Kiskereskedők részére házhoz szállítva és pincébe rakva		Fogyasztók részére zsákban emeletre szállítva	
	budapesti paritásban 10.000 kg.-ként				q-ként			
	1933—34	1934—35	1933—34	1934—35	1933—34	1934—35	1933—34	1934—35
évi termelésű								
Bükk-hasábból	316.—	292.—	334.—	310.—	4.64	4.40	5.89	5.65
„ hasított dorongból	306.—	278.—	324.—	296.—	4.54	4.26	5.79	5.51
„ dorongból	270.—	255.—	288.—	273.—	3.18	4.03	5.43	5.28
„ vékony dorongból	220.—	214.—	238.—	232.—	3.68	3.62	4.93	4.87
Gyertyán-hasábból	305.—	282.—	323.—	300.—	4.53	4.30	5.78	5.55
„ hasított dorongból	295.—	267.—	313.—	285.—	4.43	4.15	5.68	5.40
„ dorongból	265.—	243.—	283.—	261.—	4.13	3.91	5.38	5.16
„ vékony dorongból	215.—	207.—	233.—	225.—	3.63	3.55	4.88	4.80
Tölgy- és cser hántott fa	290.—	278.—	308.—	296.—	4.38	4.26	5.63	5.51
Cser-tölgy- és kőris hasábból	296.—	258.—	314.—	276.—	4.44	4.06	5.69	5.31
„ hasított dorongból	286.—	240.—	304.—	258.—	4.34	3.88	5.59	5.13
„ dorongból	240.—	216.—	258.—	234.—	3.88	3.64	5.13	4.89
„ vékony dorongból	190.—	181.—	208.—	199.—	3.38	3.29	4.63	4.54
Akác-hasábból	290.—	280.—	308.—	298.—	4.38	4.28	5.63	5.53
„ hasított dorongból	280.—	266.—	298.—	284.—	4.28	4.14	5.53	5.39
„ dorongból	260.—	246.—	278.—	264.—	4.08	3.94	5.33	5.19
„ vékony dorongból	220.—	206.—	238.—	224.—	3.68	3.54	4.93	4.79
Egyéb keményfa-hasából	270.—	244.—	288.—	262.—	4.18	3.92	5.43	5.17
„ hasított dorongból	260.—	230.—	278.—	248.—	4.08	3.78	5.33	5.03
„ dorongból	230.—	206.—	248.—	224.—	3.78	3.54	5.03	4.79
„ vékony dorongból	180.—	171.—	198.—	189.—	3.28	3.19	4.53	4.44
Fenyő-hasábból	280.—	263.—	298.—	281.—	4.28	4.11	5.53	5.36
„ dorongból	230.—	214.—	248.—	232.—	3.78	3.62	5.03	4.87
Lágy lombfa-hasábból	240.—	214.—	258.—	232.—	3.88	3.62	5.13	4.87
„ dorongból	200.—	184.—	218.—	202.—	3.48	3.32	4.73	4.57

*) Ezek az árak az év átlagos árait és a száraz tűzifa legmagasabb eladási árait tüntetik fel.

K I M U T A T Á S

az 1934/35. évi tüzelési idényben vasúton és hajón szállított bel- és külföldi tűzifa beérkezett ellenőrző szelvényeiről 10.000 kg-os kocsirakományokban.

Év, hó	Belföldi fa			Külföldi fa			Bel- és külföldi tűzifa		
	Bpest	Vidék	Összesen	Bpest	Vidék	Összesen	Bpest	Vidék	Összesen
	wg.	wg.	wg.	wg.	wg.	wg.	wg.	wg.	wg.
1934. VII.	3.405,5	4.411,5	7.817,0	264,5	1.053,0	1.317,5	3.670,0	5.464,5	9.134,5
1934. VIII.	7.432,0	9.421,0	16.853,0	498,0	1.897,0	2.395,0	7.930,0	11.318,0	19.248,0
1934. IX.	7.783,0	8.791,0	16.574,0	791,0	1.529,5	2.320,5	8.574,0	10.320,5	18.894,5
1934. X.	10.331,0	9.222,5	19.553,5	35,0	1.435,0	1.470,0	10.366,0	10.657,5	21.023,5
1934. XI.	7.439,5	4.155,0	11.594,5	450,0	841,5	1.291,5	7.889,5	4.996,5	12.886,0
1934. XII.	3.696,0	2.297,5	5.993,5	130,5	461,5	592,0	3.826,5	2.759,0	6.585,5
I. Összesen:	40.087,0	38.298,5	78.385,5	2.169,0	7.217,5	9.386,5	42.256,0	45.516,0	87.772,0
1935. I.	5.284,5	3.716,5	9.001,0	583,5	653,0	1.236,5	5.868,0	4.396,5	10.237,5
1935. II.	4.149,5	2.715,0	6.864,5	---	552,0	552,0	4.149,5	3.267,0	7.416,5
1935. III.	2.686,0	1.933,0	4.619,0	23,5	1.660,0	1.683,5	2.709,5	5.593,0	6.302,5
1935. IV.	2.675,0	1.503,5	4.178,5	79,5	64,5	144,0	2.754,5	1.568,0	4.322,5
1935. V.	3.403,0	2.135,5	5.538,5	336,5	391,5	728,0	3.739,5	2.527,0	6.266,5
1935. VI.	2.712,5	2.688,5	5.401,0	88,0	366,0	454,0	2.800,5	3.054,0	5.855,0
II. Összesen:	20.910,5	14.692,0	35.602,5	1.111,0	3.687,0	7.798,0	22.021,5	18.379,0	40.400,5
I. Összesen:	40.087,0	38.298,5	78.385,5	2.169,0	7.217,5	9.386,3	42.256,0	45.516,0	87.772,0
I., II. Összesen:	60.997,5	52.990,5	113.988,0	3.280,0	10.904,5	14.184,5	64.277,5	63.895,0	128.172,5

KIMUTATÁS*)

az 1935/1936. évi tüzelési idényben vasúton és hajón szállított bel- és külföldi tűzifa beérkezett ellenőrzőszelvényeiről 10.000 kg-os kocsirakományokban.

Év, hó,	Belföldi fa			Külföldi fa			Bel- és külföldi tűzifa		
	Bpest	Vidék	Összesen	Bpest	Vidék	Összesen	Bpest	Vidék	Összesen
	wg.	wg.	wg.	wg.	wg.	wg.	wg.	wg.	wg.
1935. VII.	4.807.0	5.716.0	10.523.0	340.5	781.0	1.058.5	5.147.5	6.434.0	11.581.5
1935. VIII.	4.841.0	6.471.0	11.312.0	302.0	930.0	1.232.0	5.143.0	7.401.0	12.544.0
1935. IX.	6.017.5	5.733.5	11.751.0	91.5	1.540.0	1.631.5	6.109.0	7.273.5	13.382.5
1935. X.	11.279.5	8.178.0	19.457.0	427.5	2.330.5	2.758.0	11.706.5	10.508.5	22.215.0
1935. XI.	6.949.05	5.537.5	12.487.0	340.0	1.572.5	1.912.5	7.289.5	7.110.0	14.399.5
1935. XII.	4.625.0	3.564.0	8.189.0	180.0	501.5	681.5	4.805.0	4.065.5	8.870.5
I. Összesen:	38.519.0	35.200.0	73.719.0	1.681.5	7.592.5	9.274.0	40.200.5	42.792.5	82.993.0
1936. I.	5.087.0	3.332.5	8.419.5	256.5	442.5	699.0	5.343.5	3.775.0	9.118.5
1936. II.	3.908.5	2.521.0	6.429.5	267.5	273.0	540.5	4.176.0	2.794.0	6.970.0
1936. III.	3.863.5	2.706.0	6.569.5	537.0	268.0	805.0	4.400.5	2.974.0	7.374.5
1936. IV.	3.753.0	1.847.0	5.600.0	21.5	553.0	574.5	3.774.5	2.400.0	6.174.5
1936. V.	3.340.0	2.416.5	5.756.5	—	680.0	680.0	3.340.0	3.096.5	6.436.5
1936. VI.	3.048.5	2.250.5	5.299.0	250.0	53.5	303.5	3.298.5	2.304.0	5.602.5
Összesen	23.000.5	15.073.5	38.074.0	1.332.5	2.270.0	3.602.5	24.333.0	17.343.5	41.676.5
	38.519.0	35.200.0	73.719.0	1.681.5	7.592.5	9.274.0	40.200.5	42.792.5	82.993.0
Összesen	61.519.5	50.273.5	111.793.0	3.014.0	9.862.5	12.876.5	64.533.5	60.136.0	124.669.5

*) Erdészeti Lapok 1937. II.

K I M U T A T Á S

az 1936. évi július hó 1-től december hó 31-ig vasúton és hajón szállított bel- és külföldi tűzifa beérkezett ellenőrző szelvényeiről 10.000 kg-os kocsirakományokban.

Hó	Belföldi fa			Külföldi fa			Bel- és külföldi tűzifa		
	Bpest	Vidék	Összesen	Bpest	Vidék	Összesen	Bpest	Vidék	Összesen
	wg.	wg.	wg.	wg.	wg.	wg.	wg.	wg.	wg.
VII.	4.547.0	3.899.0	8.446.0	2.0	3.0	5.0	4,549.0	3,902.0	8,541.0
VIII.	5.356.5	5.845.0	11,201.5	—	1,257.0	1,257.0	5,356.5	7,102.0	12,458.5
IX.	6.933.0	6.138.5	13,071.5	567.0	2,151.0	2,718.0	7,500.0	8,289.5	15,789.5
X.	5.555.5	5,335.5	10,891.0	162.0	1,744.0	1,906.0	5,717.5	7,079.5	12,797.0
XI.	9.312.5	7,431.0	16,743.5	320.0	3,074.0	3,394.0	9,632.5	10,505.0	20,137.5
XII.	5.583.0	4,705.5	10,288.0	286.5	1,211.5	1,498.0	5,869.5	5,916.5	11,786.0
Összesen:	37,287.5	33,354.0	70,641.5	1,337.5	9,440.5	10,778.0	38,625.0	42,794.5	81,419.5

II. számú melléklet a 24.300/1937. K. K. M. számú rendelethez.

K I M U T A T Á S

azokról az összegekről, amelyekkel a telepről eladott tűzifa legmagasabb ára a legmagasabb leadóállomási árat (I. sz. melléklet) q-ként meghaladja, Budapest székesfőváros, Budafok, Kispest, Pestszenterzsébet, Pestszentlőrinc, Rákospalota és Újpest megyei városok, Albertfalva, Csepel, Pestújhely, Rákosszentmihály és Sashalom nagyközségek területén.

	Telepen v. raktárban	Házhoz szállítva és lakásba v. pincébe lerakva
	fillérekben	
Aprítatlan fánál legalább 20 q eladás esetében	40	60
Aprítatlan fánál 20 q-nál kisebb tételekben	59	81
Aprított fánál 2 q-nál nagyobb tételekben ömlesztve	109	135
Aprított fánál 2 q-s, vagy ennél kisebb tételekben ömlesztve	205	235
Kötegelte alágyujtófánál legalább 50 kg eladása esetében	59	85
Kötegelte alágyujtófánál 50 kg-nál kisebb tételekben	89	119

TARTALOMJEGYZÉK

<i>1926 és 1927 évi tűzifaimport mennyisége</i>	5
<i>1928</i>	5
<i>1929</i>	6
<i>Bel- és külföldi tűzifa egymástól eltérő vasúti szállítási díjainak megállapítása</i>	6
<i>1930</i>	7
<i>7850/1930 M. E. sz. rendelet, a tűzifavám életbeléptetéséről</i>	8
<i>1931</i>	8
<i>Egyesült Fabehozatali R. T. megalakulása és cégbejegyzésének kivonata</i>	9
<i>Szén- és kokszbekhozatalunk 1930, 1931 és 1932 években</i>	12
<i>1932</i>	12
<i>1933</i>	14
<i>Bükk- és cserhasábfá-árak legalacsonyabb pontja</i>	14
<i>Országos Flagazdasági Tanács kinevezése</i>	15
<i>Román tűzifa elhelyezési területe — tiszai korridor</i>	15
<i>Gőzfavágók Egyesülete súlycsökkentés ellen egyezménye</i>	17
<i>Erdőbirtokosok és Fakereskedők Faforgalmi R. T. megalakulása és cégbejegyzés-kivonata</i>	19
<i>1934</i>	20
<i>Faforgalmi R. T. koncessziójának fontosabb pontjai</i>	21
<i>Faforgalmi R. T.-nak felajánlott belföldi fameny nyiségek</i>	25
<i>Tűzifakereskedelem forgalmi kontingentálására irányuló kísérletek</i>	28
<i>1935</i>	28
<i>Faforgalmi felárkimutatása</i>	29
<i>Miskolci Kereskedelmi és Iparkamara felírata a földművelésügyi miniszterhez a szállítási igazolványrendszer zavarai miatt</i>	31

<i>Aruhiány — Árelemző Bizottság megbízatása a tűzifa-áremelkedés okainak megállapítására</i>	36—38
<i>23 magyar főnemes körlevele az erdőbirtokosokhoz: felhívás a Faforgalmi R. T. mellett való hűségnyilatkozattételre</i>	40
<i>1936</i>	43
<i>Árelemző Bizottság javaslata a Faforgalmi R. T. átvételi árainak némely fánemekre vonatkozó leszállításáról</i>	43
<i>Fatermelők átlagos eladási ár-számítása</i>	44
<i>Fatermelők átlagos tiszta töárainak kiszámítása</i>	45
<i>A tűzifakereskedelem rétegeződése</i>	46
<i>Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara felterjesztése a kereskedelemügyi miniszterhez a tűzifa-forgalom újabb szabályozásáról</i>	48
<i>Budapesti fogyasztói aprított tűzifaárak legalacsonyabb pontja</i>	50
<i>1936. évi őszi tűzifahiány áremelő hatása</i>	51
<i>Tűzifaminőségi vizsgálati díjak bevezetése</i>	52
<i>Éber Antalnak a szabad tűzifa-forgalom helyreállítása érdekében elmondott interpellációja és a budapesti Kamara altruisztikus javaslata a tűzifa-forgalom helyes szabályozására</i>	53
<i>1937</i>	54
<i>Minimális munkabérek életbeléptetése</i>	55
<i>Az új koncessziós tervezet</i>	55
<i>Budapest székesfőváros felterjesztése a kormányhoz a tűzifadrágulás megakadályozása érdekében</i>	56
<i>1937 évi MÁV tűzifa-verseny tárgyalások kudarca</i>	58
<i>4450/1937. M. E. sz. rendelet a tűzifa legmagasabb árának megállapításáról</i>	59
<i>1937 évi magyar-román kereskedelmi tárgyalások hivatalos kommunikéje</i>	60
<i>24.300/1937 K. K. M. sz. rendelet megállapítja a tűzifa maximális árát</i>	60

<i>A termelői tűzifaárak újabb emelkedése</i>	61
<i>A kereskedelem részére felszabadult tűzifabehozatal lehetősége</i>	62
<i>Budapest székesfőváros újabb felterjesztése a kormányhoz a zavartalan tűzifaellátás megoldhatatlannak látszó problémája miatt</i>	64
<i>1937. II. félév tűzifa-behozatala</i>	67
<i>A TEOSZ aprított-tűzifakalkulációja</i>	68
<i>1938</i>	69
<i>Tűzifaügyek Országos Kormánybiztosságának felállítása</i>	70
<i>Aralakulás Országos Kormánybiztosságának felállítása</i>	71
<i>Tűzifaforgalom felszabadítása</i>	72
<i>5920/1938 M. E. sz. rendelet a tűzifavételek és eladások kötelező bejelentéséről</i>	73
<i>7150/1938 M. E. sz. rendelet a belföldön kitermelt faanyagok kötelező bejelentéséről</i>	74
<i>Tűzifabehozatalunk 1938 első felében</i>	74
<i>Befejező rész</i>	74—77

Táblázatok

<i>Magyarország tűzifabehozatala 1928—1937.</i>	81
<i>Magyarország erdőterülete és fatermelése 1928—1937.</i>	81
<i>Az állami és koronauradalmi erdőterületek kitermelt műfa és tűzifamennyiségei 1928—1937.</i>	81
<i>Tűzifakalkuláció egy évenként 1000 vagónt forgalmazó telepen</i>	82
<i>Havi 250 q forgalmú fás-pince kalkulációja</i>	83
<i>Kimutatás az Erdőbirtokosok és Fakereskedők Fa-forgalmi rt. által az erdőbirtokosok és fatermelők részére budapesti paritásban fizetendő 1932—33. és 1933—34. évi termelésű tűzifa árairól</i>	84—85

- Kimutatás az Erdőbirtokosok és Fatermeskedők Felforgalmi Rt. által az erdőbirtokosok és fatermeszők részére budapesti paritásban fizetendő 1935—36. évi termelésű tűzifa árairól* 86—87
- Maximális készpénzeladási árak a budapesti és környéki kereskedelemben 1937. szeptember 1-től 1938. április 30-ig.* 88—89
- 1932—1933. évi termelésű hasábos és aprított tűzifa budapesti tájékoztató ártáblázata 1934. márciustól júliusig,* 90
- 1933—34. és 1934—35. évi termelésű hasábos és aprított tűzifa budapesti tájékoztató ártáblázata 1935. szeptembertől 1936. májusáig* 91
- 1934. július—1935. júniusi bel- és külföldi tűzifa vasúton és hajón szállított mennyiségeinek havonkénti és együttes kimutatása* 92
- 1935. július—1936. júniusi bel- és külföldi tűzifa vasúton és hajón szállított mennyiségeinek havonkénti és együttes kimutatása* 93
- Kimutatás az aprítatlan tűzifának, valamint a kötegelt alágyújtófának legmagasabb leadóállomási áráról vagonban vagy hajóban tűzifakereskedők részére történő eladás esetében 10.000 kg-ként budapesti paritásban* 94—95
- 1936. július—decemberi bel- és külföldi tűzifa vasúton és hajón szállított mennyiségeinek havonkénti és együttes kimutatása* 96
- Maximális árszámítási kimutatás (II. sz. melléklet a 24300/1937. K. K. M. sz. rendelethez)* 96
-

fórum
NYOMDA